

WILLIAM SHAKESPEARE
HAMLET

Přeložil František Nevrla

OSOBY:

Klaudius, *král dánský.*

Hamlet, *syn předešlého a synovec nynějšího krále.*

Horacio, *přítel Hamletův.*

Polonius, *lord komoří.*

Laertes, *jeho syn.*

Voltimand,

Kornelius,

Rosenkrantz,

Guildenstern,

Osrik,

Pán.

} *dvořané*

Kněz.

Marcellus,

Bernardo.

} *důstojníci*

Francisko, *vojín.*

Reynaldo, *sluha u Polonia.*

Kapitán, **Vyslanci.**

Duch Hamletova otce.

Fortinbras, *norský princ.*

Dva hrobníci.

Gertruda, *dánská královna a matka Hamletova.*

Ofelie, *dcera Poloniova.*

Páni, dámy, důstojníci, vojáci, herci, námořníci, poslové a sluhové.

[1.1]

Vstoupí Francisko a Bernardo, dva strážní, z různých stran.

Bernardo. Kdo tu?

Francisko. Dřív ty se ohlas! Stůj a řekni heslo!

Bernardo. Žij dlouho král.¹

Francisko. Bernardo?

Bernardo. Ano, já.

Francisko. Vy přicházíte přesně na střídání.

Bernardo. Teď tlouklo dvanáct; Francisko, jdi spát.

Francisko. Za vystřídání dík. Je hezky chladno,
píchá mě u srdce.

Bernardo. Stráž byla klidná?

Francisko. Myš se nepohnula.

Bernardo. Nu budiž; dobrou noc.

Potkáš-li Marcella a Horacia,
co mají se mnou stráž,² at' pospíší.

Vstoupí Horacio a Marcellus.

Francisko. Zdá se, že přicházejí. Stůj! Kdo tu?

Horacio. Jsme Dánska přátelé.

Marcellus. A věrni králi.

Francisko. Dobrou noc všem!

Marcellus. Buď zdrav, počestný muži!

Kdo střídal tě?

Francisko. Bernardo drží stráž.

Nuž, dobrou noc. *Odejde.*

Marcellus. Hej, Bernardo!

Bernardo. Jen mluvte!

Co, je zde Horacio?

Horacio. Kousek z něho.

Bernardo. Vítejte mi! Buď vítán, Marcelle!

Horacio. Co, zjevilo se to dnes v noci také?

Bernardo. Já jsem nic neviděl.

---

¹ *Long live the King* (F); fráze v češtině zní *At' žije král.*

² *co mají po mně stráž* (F.N.); *the Riuals of my Watch* (F+Q2, doslova „soci mé stráže“); *The partners of my watch* (Q1).

Marcellus. Tu Horacio řek, že je to přelud,
a za nic nechce tomu uvěřit,
strašnému zjevu, co jsme zhlédli dvakrát;
a proto jsem ho přivedl sem s sebou,
ať s námi probdívá minuty té noci;
když se to znova objeví, ať nám
to dosvědčí a na to promluví.

Horacio. Oho! Nic nepřijde!

Bernardo. Jen sedněte si,
ať znova zaútočíme vám na sluch,
jenž hluch je proti tomu, co jsme zhlédli
již ve dvou nocích za sebou.

Horacio. Tak dobrá;
ať Bernardo nám o tom vypráví.

Bernardo. Právě dnes v noci, když tamhleto hvězda,
západně od pólu se otočila,
by osvětila tu část nebe, kterou
teď ozařuje, Marcellus a já,
když jedna odbila –

Marcellus. Bud' tiše! Přestaň! Už to zas jde sem!

*Vstoupí Duch v brnění.*³

Bernardo. Úplně totéž, co nebožtík král.

Marcellus. Jsi vzdělán, Horacio; promluv na to!

Bernardo. Není to jako král? Co, Horacio?

Horacio. Zcela tak; nahání to strach a hrůzu.

Bernardo. Čeká na oslovení.

Marcellus. Taž se, Horacio!

Horacio. Kdo jsi, jenž kradeš se tím nočním časem
v překrásné válečnické podobě,
v níž Veličenstvo pohřbeného Dána
kdys chodilo? U nebe, žádám, mluv!

---

³ V původních tiscích je pouze poznámka *Vstoupí Duch*. Většina vydání doplňuje podle popisu strážných, že je duch v brnění se zvednutým hledím a v ruce má žezlo.

Marcellus. Je uražen.

Bernardo. Hle, zpět si vykračuje.

Horacio. Počkej a mluv! Já vyzývám tě, mluv!

Duch odejde.

Marcellus. Odešel; nechce odpovídat.

Bernardo. Nu, Horacio; třeseš se a bledneš.

Není to něco víc než pouhý prelud?

Co teď si o tom myslíš?

Horacio. Přisámbůh, nebyl bych to nikdy věřil

bez makavých⁴ a zřejmých důkazů

svých vlastních očí.

Marcellus. Není to jak král?

Horacio. Jak ty jsi sobě podoben.

Takové brnění měl na sobě,

když do boje táh s pyšným norským králem;

tak mračil se, když kdysi v zlostné půtce

Poláky na led svrhl ze saní.⁵

Přec je to podivné.

Marcellus. Tak dvakrát kráčel v této mrtvé době

svým marciálním krokem kolem stráží.

Horacio. Co zvláštního to znamená, já nevím;

však vcelku podle mého mínění

to značí jakýs převrat v našem státě.

Marcellus. Nu, dobrá; sedme; pověz, kdo to víš,

k čemu ty přísné, obezřelé stráže

---

⁴ *sensible* (F, Qq); tedy lépe *citelných, znatelných*.

⁵ *He smot the sledded Pollax on the Ice* (F); *He smot the sleaded pollax on the ice* (Q1, Q2). Několik výkladů je možných: *sled* (*sleaded*) může být přívlastek odvozený od (a) *sled*, resp. *sledge* (sáně), tedy *na saních, opatřený sáněmi*; nebo od (b) *sledge* (perlík, mlat, kladivo), tedy *opatřený mlatem*; příp. od (c) *lead* (olovo), tedy *olověný*. Slovo *Pollax* (resp. *pollax*) může být buď jiný zápis (a) *Polacks*, tedy *Poláci*, nebo (b) *pole-axe*, tedy *sekera* (*axe*) na *sochoru* (*pole*). Ve vydáních se objevuje tedy buď verze *svrhl na led Poláky na saních*, jako je tomu zde, nebo poetická verze *řal válečnou sekerou do ledu*; v tomto duchu překládá Milan Lukeš (*zasek do ledu svou sekyru*).

vždy v noci mučí poddané té země?
Proč den co den se lijí děla z bronzu
a venku shání se, co třeba k válce?
Proč se tak spěchá v loděnicích, takže
den všední neliší se od svátku?
A co je v tom, že v upoceném spěchu
i noci musí na pomoc jít dnům?
Může to někdo vysvětlit?

Horacio. To mohu;
jen co se šeptá. Nebožtík náš král,
jenž ve své podobě se nám teď zjevil,
jak víte, Fortinbrasem Norským byl –
jenž k tomu hnán byl pyšnou ctižádostí –
na souboj vyzván; leč náš chrabrý Hamlet –
neb jako takového znal ho svět –
v něm Fortinbrase zabil; platnou smlouvou,
stvrzenou zákonem a rytířstvím,
odkázal se svým žitím všechny země,
které měl pod svou vládou, vítězi;
naproti tomu přiměřenou část
vsadil náš král; jež by se vrátila
do majetnictví Fortinbrase, kdyby
on zvítězil; však podle téhož článku
a ustanovení to připadlo
Hamletu. Nyní mladý Fortinbras,
pln prudkého a nezkrotného ducha,
porůznu na hranicích Norska sehnal
skupinu dobrodružných odvážlivců,
kteří za plat a jídlo srdce dají
do toho podniku; a o to běží –
jak také se to jeví v našem státu –
násilnou rukou, donucením získat
od nás ty dříve zmíněné již země,

jež jeho otec ztratil. Tohle, myslím,
je vlastní příčina všech našich příprav,
těch náhlých hlídek a též hlavní důvod
tohoto spěchu a těch zmatků v zemi.

Bernardo. Myslím, nic jiného než právě toto;
jistě jen proto věštecký⁶ ten zjev
ozbrojen chodí po strážích jak král,
jenž byl a je příčinou těchto válek.

Horacio. To v mysli hárá mi jak smítko v oku.

Když v slávě nejvyšší stál římský stát,
dříve než padl velký Julius,
hroby se otevřely, mrtví v rouškách⁷
řvali a vyli v římských ulicích;
ohnivé hvězdy, zkrvavělé mlhy
zastřely slunce; a ta vlhká hvězda,
jež ovlivňuje říši Neptunovu,
chorobně ztemněla jak v soudný den;
a zrovna tuto předzvěst lítých časů –
jak posly, kteří předbíhají osud,
a předmluvu budoucích událostí –
nebe a země spolu představují
krajanům a našemu okolí.⁸

Vstoupí Duch.

Tiše a hled'te! Přichází to zas!

Utkám se s ním, ať srazí mě! – Stůj, zjeve!

Duch rozpřáhne ruce⁹

Vládneš-li zvukem a jsi schopen hlasu,
odpověz mně!

Má-li se dobrý skutek vykonat,

---

⁶ *portentous* (Q2); tedy lépe *prorocký, příznačný*.

⁷ *winding-sheet* (Q2, *rubáš*); tedy lépe *rouchách*.

⁸ Pasáže vysázené odlišným písmem nejsou v prvním foliu (F) a jsou převzaté z druhého kvarta (Q2). Viz též ediční poznámku.

⁹ *It spreads his armes* (Q2); autentická poznámka v Nevrlově překladu chybí.

jenž tobě uleví a mne jenž poctí,
odpověz mi!

Když vědomost máš o osudech vlasti,
jež proroctvím se mohou odvrátit,
pověz mi to!

Či zda jsi ve svém žití nahromadil
lichvářské poklady do lůna země,
pro něž prý duchové po smrti bloudí –
řekni to! Stůj a mluv! – Tni, Marcelle! *Kohout kokrhá.*

Marcellus. Mám po něm seknout touhle partizánou?

Horacio. Sekni, když [nebude stát]!¹⁰

Bernardo. Je tam!

Horacio. Je tam!

Duch odejde.

Marcellus. Je pryč!

Vždyť urážíme jeho majestát,
když dorážíme naň tak násilně;
přece je nezranitelný jak vzduch
a vysmívá se našim marným hrozbám.

Bernardo. Chtěl promluvit, když kohout zakokrhál.

Horacio. Tu sebou škubnul jako provinilec
před děsnou obsílkou. To slýchal jsem,
že kohout, tato jitřní¹¹ polnice,
svým ječivým a nespoutaným hrdlem
probouzí boha dne; tím přestrašeno,
v moři či v ohni, v zemi, ve vzduchu,
ať kde chce bloudí strašidlo, se skrývá
do svého bytu; a že je to pravda,
o tom nás přesvědčuje tenhle případ.

---

¹⁰ *Do, if it will not stand* (F); „Sekni, když neuhne!“ (F.N.). Překladovou nejasnost nahrazujeme doslovným převodem.

¹¹ *morne* (Q2, *jitro*); *day* (F, *den*); *morning* (Q1, *ráno*).

Marcellus. Ztratil se hned, když kohout zakokrhal.

Říká se, že když přijde doba, v které
se slaví narození Spasitele,
ten jitřní pták prý zpívá celou noc;
a tehdy žádný duch se nesmí zjevit;
neřadí planety; ta noc je svatá;¹²
víly a čarodějky nesmí kouzlit;
tak posvátný a milostný je čas.

Horacio. To vím a částečně též tomu věřím.

Však pohleďte, jak jitro v rudém rouchu
přichází mlhou po východních horách.
Skončeme stráž a to vám povídám,
svěřme, co viděli jsme této noci,
mladému Hamletu; jako že žiji,
duch, němý k nám, naň jistě promluví.
Jste svolni, že to vše mu oznámíme,
z lásky a poslušni své povinnosti?

Marcellus. Prosím vás, udělejme to; já vím též,
kde po ránu ho nejspíš zastihneme. *Odejdou.*

[1.2]

*Polnice. Vstoupí Král, Královna, Hamlet, Polonius, Laertes,
Voltimand, Cornelius, páni a dvořané.*

Král. Smrt drahého nám bratra Hamleta
je v živé paměti; a slušelo by
srdcem se hroužit v žal a celá říše
by měla bolem zchvít se v jednu vrásku;
tolik však rozum zvládl přírodu,

---

¹² *The nights are wholesome, then no Planets strike* (F). Doslova „Noci jsou zdravé a tehdy planety (hvězdy) nejsou v rozbroji“. Nevrla mění pořadí obrazů a zaměňuje slovo *wholesome* (neškodící zdraví) za *holy* (svatý); noci byly považovány za čas zdraví škodlivý (srovnej *Julius Caesar*, „Co vás to napadá, své křehké zdraví | tak vystavovat syrovému ránu?“ (2.1), př. E. A. Saudek). Možné řešení: „Noci jsou vlídné; planety neškodí (nebrojí)“.

že moudře v strasti na něj vzpomínáme,
však nezapomínáme též na sebe.
Tudíž, má sestro dřív, teď královno,
královská dědičko té mocné říše,
tebe jsme, s potlačenou radostí –
s veselým jedním, druhým vlhkým okem,
v radostném pohřbu a smutečným sňatku,
vážíce spolu veselost a strast –
pojali za ženu; v tom nezanedbal
jsem vyšší moudrosti, s níž uznali jste
svobodně volbu mou. – Všem za to dík! –
Dál známo vám, že mladý Fortinbras,
mylně snad podceňuje naši sílu,
či mysle, že nedávnou smrtí bratra
říše se rozpadla, je bez vedení,
posedlý domnělou svou výhodou,
nás nepřestává mořit poselstvími,
v nichž žádá navrácení těchto zemí,
jež jeho otec právoplatně ztratil
v zápase s chrabrým bratrem. – Tolik o něm. –
Teď o svých věcech, proč jsem vás sem svolal.
Jedná se o to; napsali jsme Noru,
mladého Fortinbrase strýci – který
upoután na lože a sláb snad neví
o plánech synovce – by potlačil
nadále jeho kroky, neboť odvod,
vojsko a ostatní přec pochází
jen z jeho poddaných; nuž posíláme
vás, chrabrý Cornelie s Voltimandem,
starému Noru vyřídit náš pozdrav;
však nedávám vám více pravomoci
k jednání s králem, než je vypsáno

obšírně v přiložených listinách. [*Dává jim list.*]

Jděte; a splňte rychle povinnost.

Kornelius a Voltimand. Ve všem i v tom splníme povinnost.

Král. Nepochybuji o tom. Šťastnou cestu!

Voltimand a Cornelius odejdou.

A nyní, Laerte, co nového?

Prý máš k nám žádost; jakou, Laerte?

Nemůžeš k Dánu mluvit rozumně
a nadarmo. Co chtěl bys, Laerte,
co nesplnil bych dřív, než požádáš?

Vždyť hlava není příbuznější srdci
a ruka více ústům úslužná,
než dánský trůn je vděčen tvému otci.
Co žádáš, Laerte?

Laertes. Můj přísný pane,
chtěl bych se zase vrátit do Francie;
ač rád jsem z ní sem přišel do Dánska,
bych vzdal vám povinný hold k nastolení,
teď přiznávám, když vykonal jsem hold,
že touhou, myšlenkou jsem ve Francii,
a proto prosím vás o propuštění.

Král. Otec tě pustil? Co díš, Polonie?

Polonius. Získal, můj pane, stíží svolení,
po prudkém naléhání; nakonec
proti mým přáním prosadil svou vůli;
prosím vás, dovolte mu, aby odjel.

Král. Laerte, chop se chvíle, užij času
i schopností svých po své libosti. –

Což, Hamlete, můj synovče a synu –

Hamlet. Že synovec? To víc! A syn – to méně!

Král. Proč stále nad tebou se kupí mračna?

Hamlet. Ne, pane; až moc byl jsem na slunci.¹³

Královna. Hamlete, odlož tu svou noční tvářnost
a pohleď okem přátelským na Dánsko.

Nehledej stále sklopenými víčky
vzácného otce, který leží v prachu;
víš, jak to je; co žije, umírá,
přírodou k věčnosti se ubírá.

Hamlet. Tak je to, matko.

Královna. Když tak se to má,
proč se to tobě přece zvláštní zdá?

Hamlet. Zdá, matko? Ne, to je, co se jen zdá.

Nejen můj tmavý plášť, má dobrá matko,¹⁴
ni obvyklý ten oblek smuteční,
ni prudký závan stísněného dechu,
ni rozvodněné řeky slz z mých očí,
ni snížený sklon mého pohledu,
každý ten způsob, mrav a projev žalu
mě nezobrazí věrně; to je zdání,
vždyť všechny tyhle výstupy lze zahrát;
však můj žal zdobí to, co ukrývám,
a odívá jej to, co v srdci mám.

Král. Sluší vám, Hamlete, a je to vskutku něžné,
že tím svým smutkem splácíte daň otci:

však vězte, že váš otec ztratil otce,
ten svého a ten svého též; syn musí
v oddané povinnosti jistý čas
obřadně truchlit; avšak setrvávat
v strnulé truchlivosti, to je způsob

---

¹³ *Sun* (F); *sonne* (Q2). Obě slova mají shodnou výslovnost a v alžbětinské době se psala oběma způsoby. Hamlet si pohrává s významem *sun* (slunce) a *son* (syn): *Jsem až příliš na slunci* a zároveň *Jsem až příliš synem*.

¹⁴ *good Mother* (F). Stejnou výslovnost má i alžbětinský výraz *good-mother* (macecha). Podobně je tomu i na dvou dalších místech ve hře (3.2.105*** a 3.4.27***).

bezbožné strasti, nemužného žalu;
značí to vůli vzdorující nebi,
změkčilé srdce a neklidnou mysl
a prostoduchý, nevzdělaný rozum;
co, víme, musí být a je tak běžné,
jak nejobyčejnější z prostých představ,
nu, proč se tomu tvrdošíjně vzpírat,
k srdci si brát? Hřích je to proti nebi,
hřích proti přírodě, hřích proti mrtvým,
ohavná myšlenka, jež stále mluví
o smrti otců, a přec vždy nám káže
od prvních mrtvých k těm, co zhasli včera:
„To musí být!“ Prosíme, hod'te k zemi
ten neplodný svůj žal a pokládejte
nás za otce; vždyť necht' zví celý svět,
že vy jste nejbližší našemu trůnu;
a neméně tak povznešenou lásku,
co chová drahý otec k svému synu,
já s vámi sdílím. Leč váš úmysl,
vrátit se nazpět do škol witemberských,
ten přímo odporuje naší touze;
nuž prosíme vás, zůstaňte tu s námi,
co útěcha a radost našich očí,
jak první dvořan, synovec a syn.

Královna. Hamlete, nenech matku marně prosit;
nechod' do Witemberku, zůstaň s námi.

Hamlet. Ve všem co nejlíp poslechnu vás, paní.

Král. Toť láskyplná, krásná odpověď;
bud' to, co já jsem v Dánsku. – Pojd'te, paní;
Hamletův milý, nenucený smír
nás v srdci hřeje; na oslavu toho
necht' dělo vynese ty přípitky,
jež Dánsko pronese dnes, k oblakům:

to, čím král odpoví, nechť nebesa
na zemi vrátí s hromobitím! Pojd'me!

Polnice. Odejdou všichni, až na Hamleta.

Hamlet. Nechť to až příliš pevné¹⁵ maso zjihne
a roztaje a rozpustí se v rosu;
neb kéž by Věkověčný nebyl stihl
zákazem sebevraždu! Bože, Bože!
Jak krušné, ploché, hnusné, protivné
zdá se mi všechno dění na tom světě!
Mor na to! Nepěstěný sad, jenž měl by
se rozrůstat, však ztuchlé, hrubé býlí
v něm převládá. Tak daleko to došlo!
Mrtev dva měsíce! Ne dva, ne tolik!
Tak skvělý král! Co satyr k Hyperionu
je tenhle k němu; tak měl rád mou matku,
že nesnes, aby větrík nebeský
zranil jí tvář. Při nebi, při zemi!
Mám vzpomínat? Vždyť na něm závisela,
jako by chuť jí narůstala s jídlem,
jež požívala; a přec, za měsíc –
hrůza! – Tvé jméno, křehkosti, je žena!
Jen měsíc; dřív než prošoupala botky,
v nichž šla za tělem nebohého otce
v slzách jak Nioba; však ona, ona –
Bože,¹⁶ vždyť zvíře, jež neřídí rozum,
déle by truchlilo! – si vzala strýce,
otcova bratra, otcí podobného,
jak já jsem Herkulovi; za měsíc;

---

¹⁵ *solid* (F, *pevné*). V Q2 je slovo *sallied*, které je možno chápat jako *zašpiněné, odporné, sprosté* (srovnej francouzské *sale*).

¹⁶ *God* (Q1, Q2); *Heauen* (F, *nebesa*). Změna na pozdější *nebesa* má nejspíš souvislost s královským nařízením zakazujícím užívání jména božího na divadle. Podobně je tomu i na jiných místech ve hře.

dříve než sůl z těch licoměrných slzí
přestala proudit z roznícených očí,
již vdala se! – Ó, mrzký spěch, tak rychle
a mrštně vklouznout do smilného lože!
Z toho zde nevzejde nic dobrého;
však roztrhni se, srdce: musím mlčet!

Vstoupí Horacio, Bernardo a Marcellus.

Horacio. Zdráv buďte, princí!

Hamlet. Rád jsem, že jste zdráv.

Jestli se nemýlím, jste Horacio?

[**Horatio.** To jsem, můj pane, vždy váš služebník.

Hamlet. Pane, můj přítel; tak se prosím znejme.

Proč jste pryč z Wittenberku, Horatio?]¹⁷

Marcellus?

Marcellus. Tak jest, můj pane.

Hamlet. Těší mne, že vás vidím; dobrý večer.

Nu tedy, proč jste přišel z Wittemberku?

Horacio. Jen utrácel jsem čas, můj milý princí.

Hamlet. To neřek by váš lítý nepřítel;

těž musel byste znásilnit mi sluch,

než uvěřím, že sám se pomlouváte;

vždyť dobře vím, že nejste povaleč.

Co tedy hledáte zde v Elsinoru?

Než odjedete, pít vás naučíme.

Horacio. Vašemu otci na pohřeb jsem přijel.

Hamlet. Děláš si ze mne blázna, studente;

spíš, zdá se, přijels na svatbu mé matce.

Horacio. Vskutku, můj princí, přišla brzy po něm.

Hamlet. Příteli, z lakoty; smuteční jídla

vychladlá hodila se při svatbě.

---

¹⁷ Pasáž v hranatých závorkách v překladu chybí. Podobně jako v dalších případech ji buď Nevrla přeskočil, nebo vypadla při přepisování pracovní verze překladu. Použitý překlad je *ad hoc* editorův.

Raděj bych v nebi potkal nepřítele,
než zažil tenhle den, můj Horacio – –
Můj otec – zdá se mi, že vidím otce.

Horacio. Ó, kde, můj princi?

Hamlet. [V duchu,]¹⁸ Horacio.

Horacio. Já kdysi jsem ho viděl; skvělý král.

Hamlet. Byl muž; když všechno se vším porovnáš,
už neuvidím jemu podobného.

Horacio. Myslím, můj princi, zřel jsem ho dnes v noci.

Hamlet. Zřels koho?

Horacio. Krále a vašeho otce.

Hamlet. Krále a mého otce?

Horacio. Potlačte na chvíli své podivení
pozorným sluchem; bych moh vylíčit,
a pod svědectvím těchto šlechticů,
ten velký div.

Hamlet. Proboha, vyprávěj!

Horacio. Dvě noci za sebou se ti dva páni,
Marcellus s Bernardem, když stáli stráž,
v umrlčím tichu pusté půlnoci,
s tím setkali. Postava jak váš otec,
oblečen v brnění od hlavy k patě,
se zjeví před nimi a přísným krokem,
pomalu, vážně, obejde kol třikrát
před jejich strachem ustrnulým zrakem
na délku oštěpu; co oni, ztuhlí
skoro až na rosol tím strašným zjevem,
zmlkli a neoslovili to. Tohle
mi sdělili co hrozné tajemství;
tak třetí noc jsem s nimi držel stráž;
a jak to řekli, v stejné době, v stejné

---

¹⁸ *In my mindes eye* (F); *Duchovním okem* (F.N.). Nahrazujeme přesnějším překladem.

podobě, že je každé slovo pravda,
přišel ten zjev. Vašeho otce znal jsem,
jako znám ty své ruce.

Hamlet. Kde to bylo?

Marcellus. Můj princi, na terase, kde je stráž.

Hamlet. Promluvil na to?

Horacio. Princi, promluvil;
leč neodpověděl; jen jednou, myslím,
pozvedl hlavu a se naklonil,
tak jako by se chystal promluvit;
zrovna však zakokrhá časný kohout,
zjev při tom zvuku pojednou se [odkrad]¹⁹
a zmizel pohledu.

Hamlet. Opravdu divné.

Horacio. Jako že žiji, princi, je to pravda
a považovali jsme za svou povinnost
vám to vše sdělit.

Hamlet. Opravdu, páni, to mě zneklidňuje.
Máte dnes v noci stráž?

Všichni. To máme, pane.

Hamlet. Ozbrojen, říkáte?

Všichni. Ozbrojen, pane.

Hamlet. Až po zuby?

Všichni. Od hlavy k patě, pane.

Hamlet. Pak nemohli jste vidět tvář.

Horacio. Ó, ano, princi; zvednuto měl hledí.

Hamlet. Co, mračil se?

Horacio. Spíš hleděl starostlivě
než zlostně.

Hamlet. Bledý, rudý?

Horacio. Velmi bledý.

---

¹⁹ *shrunk... away* (F); *zhroutil* (F.N). Nahrazujeme přesnějším překladem. Další možné řešení: *stáhnul*.

Hamlet. Upíral na vás oči?

Horacio. Velmi přísně.

Hamlet. Chtěl bych být také při tom.

Horacio. Velmi byste
se, pane, podivil.

Hamlet. Opravdu možné,
opravdu možné. Jak se dlouho zdržel?

Horacio. Co pomalu by napočítal sto.

Marcellus a Bernardo. To déle, déle.

Horacio. Co já jsem viděl, ne.

Hamlet. Měl šedou bradu?

Horacio. Jako když vídal jsem ho zaživa,
prokvetlou stříbrem.

Hamlet. Jdu dnes v noci na stráž;
snad zas to přijde.

Horacio. Přijde, určitě.

Hamlet. Když přijde to co vznešený můj otec,
oslovím to, i kdyby peklo zelo
a bránilo mi v tom. Vás všechny prosím,
když dosud zatajili jste ten zjev,
abyste nadál o tom pomlčeli;
nechť cokoli se v této noci stane,
svěřte to rozumu, ne jazyku;
splatím vám vaši lásku. Na shledanou;
hodinu před dvanáctou na terase
se s vámi sejdu.

Všichni. Posloucháme, princi.

Hamlet. Rád vás mám jak vy mne. Nuž, na shledanou!

Odejdou Horacio, Marcellus a Bernardo.

Hamlet. Duch otce ve zbroji! V tom jistě vězí
falešná hra; kéž byla by tu noc!

Zatím, mé srdce, klid! Zlý čin se zjeví,

byť tak skryt v zemi, že se o něm neví! *Odejde.*

[1.3]

Vstoupí Laertes a Ofelie.

Laertes. Mé věci jsou již naloděny; sbohem;
bude-li vítr přízniv, milá sestro,
a naskytne se možnost, neváhej
a sděl mi o sobě.

Ofelie. Ty pochybuješ?

Laertes. Co Hamleta se týče, jeho přízně,
měj to za zdvořilost a rozmar krve;
a za fialku vzkvetlou na jaře,
nestálou, ranou, sladkou, pomíjivou,
která svou vůní vyplní jen chvíli,
nic víc.

Ofelie. Nic víc?

Laertes. Za víc to nepokládej!

Příroda rostouc nesílí jen svaly
a objemem, však jak mohutní chrám,
tak také k vnitřní službě duch a rozum
v ní narůstá. Snad má tě nyní rád;
a žádná lest a žádná skvrna netkví
na ctnostné vůli; avšak uvaž přece,
že ve své výši nemá vlastní vůli,
neb podřídít se musí svému stavu,
nesmí si dovolit, co prostí lidé,
dbát o sebe; na jeho volbě leží
blaho a bezpečnost²⁰ celého státu;
proto se musí jeho volba sklonit
před svolením a hlasem toho těla,
jehož je hlavou. Říká-li, že má tě rád,

---

²⁰ *sanctity and health* (F, *svatost a zdraví*); *safty and health* (Q2, *bezpečnost a zdraví*).
Řada editorů opravují první slovo na *sanity* (duševní zdraví), protože *safety* v Q2 vytváří
metricky neúplný verš a *sanctity* v F vypadá jako nesmysl.

musíš být chytrá a jen to mu věřit,
co na svém místě a v své hodnosti
ti může slíbit; a to je jen to,
co dovolí mu obecný hlas Dánska.
Pomysli jen, jak utrpí tvá čest,
když popřeješ sluch jeho vábení,
ztratíš-li srdce či svůj cudný poklad
vzdáš jeho naléhavé žádosti.

Ó, střež se, drahá sestro Ofelie!

A udržuj svou vášeň v pozadí
před útokem a nebezpečím svodu.
Ta nejcudnější dívka je dost štědrá,
když měsíci jen odhalí svou krásu.

I ctnost se neubrání pomlouvám;
červ nahlodá dítky jara dřív,
než rozkvetou se jejich poupata;
a rané, rozněžnělé rose mládí
jsou nakažlivé mory nejzhoubnější.
Bud' opatrná; bezpečnost je v bázni,
i nesváděno, mládí dost má strážní.

Ofelie. Budu se řídit podle dobré rady
a střežit srdce své. Však, dobrý bratře,
nejednej tak, jak nectihodný pastor,
trním a hložím zve tě do nebe,
sám však jak drzý, pustý výtržník
si kráčí pestrou cestou rozkoše
a nedrží, co řekl.

Laertes. Neboj se.
Otálím příliš. Ale tu jde otec.

Vstoupí Polonius.

Dvojité požehnání, dvojí blaho;
s úsměvem vítám druhé rozloučení.

Polonius. Ještě zde, Laerte? Styd' se a na lod'!

Vítr již věje do zad vašim plachtám,
a ty zde stojíš? Tu mé požehnání –²¹
a tahle poučení vštip si v paměť:
nepropůjč myšlenkám svým jazyka
a skutků ukvapeným myšlenkám.
Bud' upřímný, však nikdy nebud' hrubý;
přítele, kterého sis vyzkoušel,
železným hřebem přikovej si k duši;
netiskni ruku v tupém srozumění
každému brachu na setkání. Chraň se
všech příčin k sporům; když však se v něm octneš,
jednej, ať se ten rváč před tebou chrání.
Přej sluchu všem, však málokterým hlasu;
dbej rady všech, však šetři úsudkem.
Svůj oděv zkrášli podle tobolky,
ne přemrštěně, bohatě, ne směšně;
šat často prozrazuje člověka;
vždyť ve Francii hodností a řádem
nejlepší vybraný v tom mají vkus.
Nepůjčuj, nebud' také dlužníkem;
výpůjčkou ztratíš přítele i sebe;
půjčkou si zmateš přehled o svém jmění.
A hlavní věc – sám sobě bud' vždy věrný;
a z toho plyne, jak po noci den,
že nesmíš k nikomu být falešný.
Sbohem; provázej tě mé požehnání!

Laertes. Ponížně se loučím s vámi, pane.

Polonius. Volá tě čas; jdi; služebnictvo čeká.

Laertes. Bud' sbohem, Ofelie; vzpomeň si,
co jsem ti řekl.

---

²¹ Editoři, počínaje Lewisem Theobaldem (1733), vkládají scénickou poznámku *Položí mu ruku na hlavu.*

Ofelie. Paměť má je zámek,
a ty jen od něho máš klíč.

Laertes. Bud' sbohem! *Odejde.*

Polonius. O čem to s tebou mluvil, Ofelie?

Ofelie. Týkalo se to prince Hamleta.

Polonius. Opravdu, to se zrovna hodí;
slyšel jsem, že v poslední době často
stýkal se s tebou soukromě; a ty,
ty ses bavila s ním vesele a čile.

Když je to tak – jak se mi doneslo –
tu jako výstrahu ti musím říci,
že asi sama dobře nerozumíš,
co sluší se mé dceři a tvé cti.

Co bylo mezi vámi? Řekni pravdu.

Ofelie. Projevil mi již dávno, pane, známky
své náklonnosti.

Polonius. Jdi, náklonnosti? Jak nějaká holka,
neznalá hrozícího nebezpečí!

Věříš těm známkám, jak to nazýváš?

Ofelie. Nevím, můj otče, co si o tom myslit.

Polonius. Já poučím tě; myslí, že jsi děcko,
žes měla známky ty za bernou minci,
ač byly falešné. Bud' chytřejší;
sic – abych nezahrával si s tím slovem –
budu ti za blázna a zle to skončí.

Ofelie. Naléhal na mne, pane, se svou láskou
počestným způsobem.

Polonius. Mínil to počestně; i jdi mi, jdi mi.

Ofelie. A slovy potvrdil svou přízeň, otče,
snad všemi přísahami, co jich v nebi.

Polonius. Ach, léčka na ptáky! Vždyť dobře vím,
když hoří krev, jak marnotratně duše
vysloví slib; ten plápol, dceruško,

víc světla dá než tepla, brzy zhasne,
již při tom slibu, když jej pronáší.
Nesmíš hned zahořet. Od téhle chvíle
svou dívčí přítomnost měř skoupěji;
své setkání s ním ceň vždy výš, než abys
přiběhla na pokyn. Princ Hamlet totiž –
natolik věř mu, vždyť je také mlád –
smí běhat na volnější otěži,
než práno tobě. Krátce, Ofelie,
nevěř těm slibům, jsou to kuplíři,
pestrotou rouch, jež staví na odiv,
k nesvatým úmyslům spíš svádějí,
jeví se pobožně a svatouškovsky,
by tím víc klamali. Tak jednou provždy –
říkám to přímo, napříště bych nerad,
bys třeba z nedostatku jiných zábav
hledala styky s princem Hamletem.
Varuji tě; a nyní jdi si po svých.

Ofelie. Poslechnu vás, můj otče. *Odejdou.*

[1.4]

Vstoupí Hamlet, Horacio a Marcellus.

Hamlet. Strašlivě řeže vzduch; je hezky chladno.

Horacio. Je mrazivé a ostré povětrí.

Hamlet. Kolik je hodin?

Horacio. Myslím, bude dvanáct.

Marcellus. Již odbilo.

Horacio. Opravdu? Neslyšel jsem:

tak přiblížila se ta hodina,
kdy přízrak obvykle se prochází.

Polnice a dva výstřely z kanónů za jevištěm.

Co znamená to, princi?

Hamlet. Král ponocuje dnes a oslavuje
v pitkách a hlučně rozpustilých tancích;
a jak vylévá proudy rýnského,
tak polnice a bubny potvrzují
ten jeho přípitek.

Horacio. To je zde zvykem?

Hamlet. Bohužel ano;

dle mého však – ač jsem zde narozen
a vychován v těch mravech – je to zvyk
hodný spíš zrušení než zachování.

Ty pusté pitky u všech národů
nás očerňují, na východ či na západ,
zvou opilci nás a nám nadávají
ošklivou přezdívku; to také běře
i našim činům, ač v nich vynikáme,
jádro a morek našich výkonů.

Tak často stává se též různým lidem,
že jakýs drobný kaz v jejich povaze,
buď ve zrodu – i když tím nejsou vinni,
vždyť příroda přec neurčuje původ –
neb v znetvoření jejich podoby,
jež často zavře brány rozumu,
či jakýs návyk, který překračuje
hranice slušných mravů – že ti lidé –
stížení, pravím, jedinou tou chybou –
at' vrozenou či v žití získanou –
ač mají ctnosti vznešené a ryzí
a četné tak, jak člověk může snést –
přec při povšechném soudu trpívají
tou jedinou svou chybou: troška zla
všechny ty dobré ctnosti často zchýlí
v jich neprospěch.

Vstoupí Duch.

Horacio. Hle, pane, tu zas jde!

Hamlet. Chraňte nás, andělští vy strážci blaha!

At' jsi duch dobra či prokletý skřítek,
at' neseš božský vzduch či výpar pekla,
bud' úmysl²² tvůj hříšný nebo zbožný,
přicházíš v podobě tak záhadné,
že oslovím tě. Slyš mne, Hamlete,²³
královský Dáne, otče! Odpověz mi,
[at' nepuknu tou neznalostí. Řekni,]²⁴
proč posvátné tvé kosti, zniklé v smrti,
unikly vězení? A proč tvá rakev,
v níž zřeli jsme tě klidně odpočívát,
zvedla svůj těžký, mramorový příkrov
a vyvrhla tě ven? A co to značí,
že ty, ač mrtvola, přec v plné zbroji
zde zjevuješ se v svitu měsíce,
čině noc hroznější? Nás, světské bloudy
necháš se strachem třást v svých předsevzetích,
v myšlenkách, jež náš rozum přesahují?
Řekni nám, co a jak? Co máme dělat?

Duch kýve na Hamleta.

Horacio. Kýv na vás, abyste s ním odešel,
jak chtěl by cosi sdělit jenom vám.

Marcellus. A hle, jak zdvořile vás vyzývá,
abyste šel s ním do ústraní; avšak
vy nechod'te!

Horacio. Ne, v žádném případě.

Hamlet. Promluvit nechce; přec však půjdu za ním.

Horacio. Nechod'te, princí.

---

²² *intents* (Q2, Q1, *úmysly*); *euments* (F, *události, okolnosti*)

²³ *Ile call thee Hamlet* (F); doslova *Budu tě nazývat Hamletem*. Toto je velmi zvláštní místo hry; jako by ztotožnění ducha se starým Hamletem nebyla samozřejmost.

²⁴ Pasáž v závorce v překladu chybí.

Hamlet. Čeho se tu bát?

Můj život nemá cenu špendlíku;
a jak to duši může ublížit,
když je tak nesmrtelná jako on? [*Duch kývne.*]
Znova mi přikyvuje; půjdu za ním.

Horacio. Co když vás vláká do proudu, můj princí,
neb na vrchol skalního útesu,
jež úpatím se zvedá nad mořem
[a tam na sebe vezme podobu,
která váš rozum může zbavit vlády,
až byste zešílel? Jen považte!
To místo vnuká žerty zoufalství,
bez zjevné příčiny, do každé hlavy,
jež shlédne z tolika sáhů na moře]²⁵
a slyší jeho řev.

Hamlet. On stále kývá;
nu, jdi, já půjdu za tebou.

Marcellus. Nesmíte jít, můj princí!

Hamlet. Pryč s tou rukou!

Horacio. Ne, poslechněte, ne!

Hamlet. Osud mě volá

a činí každou žilku mého těla
pevnou jak svaly nemejského lva. [*Duch kýve.*]
Stále mě volá; přestaňte s tím, páni;
udělám ducha z toho, kdo mi brání!²⁶
Říkám vám, pryč! – Nuž jdi; jdu bez meškání!

Duch a Hamlet odejdou.

Horacio. Je zcela bez sebe tou představou.

Marcellus. Za ním! Přec nesmíme ho poslechnout.

Horacio. Pojd'me hned za ním! Bože, jak to skončí?

---

²⁵ Pasáž v závorce v překladu chybí.

²⁶ „kdo *mně* brání“ (F.N.). Zde nahrazujeme zájmenem *mi* především kvůli jednoznačnosti; mohlo by se při poslechu zaměnit za „kdo *mě* brání“.

Marcellus. Je něco shnilého ve státě dánském.

Horacio. Necht' nebe rozhodne!

Marcellus. Tak rychle za ním! *Odejdou.*

[1.5]

Vstoupí Duch a Hamlet.

Hamlet. Kam vedeš mne? Mluv; dále nepůjdu.

Duch. Tak slyš!

Hamlet. Nuž, mluv!

Duch. Blíží se hodina,
kdy musím podrobit se sirnatým
a krutým plamenům.

Hamlet. Ó, duchu, běda!

Duch. Nelituj mne; však vážně vyslechni,
co chci ti sdělit.

Hamlet. Promluv; dám si pozor.

Duch. Však také pomsti, co ti oznámím.

Hamlet. A co?

Duch. Já duch jsem tvého otce;
jsem odsouzen, bych na čas v noci bloudil
a ve dne podroben byl stálé výhni,
než splatím zločiny, které jsem spáchal
v svém žití. Kdyby nevázal mne slib
nezradit tajnost mého vězení,
promluvil bych, že každé slůvko duši
by zděsilo ti, zmrazilo ti krev,
zrak z důlků vystoupil by ti až k hvězdám,
zmatek by rozvířil ti kadeře,
že každý vlas by rozježil se v hrůze,
jak ostny divokého zvířete.

Však toto prohlášení o věčnosti
není pro lidský sluch! Ó, slyš, ó, slyš!
Jestliže měls kdy svého otce rád –

Hamlet. Ó, nebesa!

Duch. – pak pomsti jeho neslýchanou vraždu!

Hamlet. Co, vraždu?

Duch. Je každá vražda hrozná, tato však je hnusná, děsná, nepřirozená.

Hamlet. Hned mi ji sděl, bych na křídlech a rychle jak vnuknutí či touha milujících moh pomstou hřmít!

Duch. Zdá se, žes ochoten; a byl bys línější než tučný plevel, co rozrůstá se²⁷ na pobřeží Léthé, kdyby ses nepohnul. Slyš, Hamlete! Říká se, že když spal jsem v zahradě, uštknul mě had; tak sluch celého Dánska vylhaným výkladem mé smrti hnusně je klamán; však věz, vznešený můj hochu, ten had, jenž zkrátil život tvého otce, teď nosí jeho korunu!

Hamlet. Má předtucha! To jistě je můj strýc.

Duch. Ano, to smilné, cizoložné zvíře, jenž kouzlem vtipu, zrádným lichocením – ó, mrzký vtip a kleté půvaby, jež k svodům zvou! – si získal k smilným hrám tu zdánlivě tak ctnostnou královnu.

Ó, Hamlete, jaká to zvrácenost!

Vždyť ode mne, jenž pravou náklonnost jí věnoval, jsa věren přísaze při sňatku uzavřené, snížila se k zločinci, který ve všech ohledech se daleko mně nevyrovná!

Však jako ctnost se nedá nikdy svést,

---

²⁷ *rootes* (Q2, Q1, *zakořeňuje se*); *rots* (F, *tleje*).

byť přilákána zjevem nebeským,
tak vilnost, spojená i s andělem,
se přesytí i nebeského lože
a zatouží pak po mršině. –
Však hle, mně zdá se, že se rozednívá.
Tak stručně! Podle zvyku v zahradě
když odpoledne jsem si krátce zdřímнул,
tvůj strýc se ke mně tajně přiblížil
s lahvičkou otravného bolehlavu
a nakapal mi do ušního boltce
žíravou šťávu, jež svým účinkem
tak zhoubně působí na lidskou krev,
že jako živá rtuť se rozeběhne
přirozenými těla průduchy;
a jak když syřiště dáš do mléka,
tak náhle v hustou sraženinu změní
plynnou a čistou krev; tak stalo se mi;
a okamžitě vyrážkové vředy,
jak Lazarovi, hnusným příkrovem
mi celé hladké tělo pokryly.
Takto ve spánku rukou bratrskou
jsem žití, koruny a ženy pozbyl.
Vytržen právě v rozkvětu svých hříchů,
bez smíru, zpovědi a pomazání;
tak bez přípravy byl jsem poslán k soudu,
na hlavě plno hříšných nedostatků;
ó, hrůza, hrůza, hrůza nastokrát!
Máš-li cit spřízněný, to nenech tak!
Nechť královský trůn dánský nestane
se kletou krvesmilnou peleší!
Leč jakkoli chceš pomstít tento zločin,
zachovej čisté srdce, proti matce
nic nepodnikej, spíš ji přenechej

nebeským silám a těm vnitřním ostnům,
jež hruď jí protknou! Teď již pokoj s tebou!
Světluška svědčí již, že den se blíží,
neb její nepatrná záře bledne.

Bud' sbohem, sbohem, na mě vzpomínej! *Odejde.*

Hamlet. Ó, vojska nebeská! Ó, zem! – Co dál?

Mám přizvat také peklo? – Ztiš se, srdce!

Mé šlachy, neklesejte pode mnou,
neste mě pevně! Tebe vzpomínat?

Tak, bědný duchu, pokud paměť sahá
na mrzké zemi! Tebe vzpomínat?

Ó, ano, z tabulky své paměti
vymýtím všechny mělké záznamy,
z knih moudrost, obrazy, tlak minulosti,
mládím a zkušeností zapsané.

Tvůj příkaz samotný žij uvnitř mozku,
bud' jeho obsahem a zápisem,
nesmíšen s nižší hmotou; tak, při nebi!

Ó, nejvyšší prostopášná, zvrhlá ženo!

Ó, lotře, usměvavý, kletý lotře!

Sem zápisník, to ihned musím zapsat,
ať směje se kdos, směje, přec je lotr,
jsem aspoň jist, že v Dánsku je to možné; [*Píše.*]

strýče, jsi zapsán! A nyní mé heslo,
jež zní: „Bud' sbohem, na mne vzpomínej!“

Tak přísahal jsem!

Vstoupí Horacio a Marcellus.

Horacio. Princi, můj princi!

Marcellus. Princi Hamlete!

Horacio. Nebe ho chraň!

[**Hamlet**].²⁸ Takto se staň!

---

²⁸ Nevrla patrně omylem připisuje Hamletovu repliku Marcellovi.

Horacio. Hola, hola, princi!

Hamlet. Hola, můj chlapče! Pojd' sem, ptáčku, pojd'!

Marcellus. Co je, můj vzácný princi?

Horacio. Co je, princi?

Hamlet. Podivné věci!

Horacio. Sdělte mi to, princi.

Hamlet. Ne, vy byste to prozradili.

Horacio. Ne, princi, přísahám.

Marcellus. Já také ne.

Hamlet. Cože? To lidské srdce nepoznalo!

Vy pomlčíte však.

Horacio a Marcellus. Při nebi, ano.

Hamlet. Není tu lotra v celém Dánsku, který by nebyl arciničema.

Horacio. Nemusel z hrobu přijít duch, můj princi, aby nám tohle řekl.

Hamlet. Máte pravdu;

a nyní bez všech obřadností ruce

si podáme a rozejdeme se;

vy, kam vás povinnost a zájem volá –

vždyť každý má svou povinnost a zájem,

jak který kde – co mne se týče, půjdu,

chudák, se pomodlit.

Horacio. Jen divá, nesouvislá slova princi.

Hamlet. Srdečně nerad urážím vás, ano, srdečně nerad.

Horacio. Neurážíte.

Hamlet. Svědč svatý Patrik, ano, Horacio,

že urážím. Však co se týče zjevu,

říkám vám, že ten duch je počestný;

svou touhu zvědět, co je mezi námi,

zkroťte, jak můžete. Ted', přátelé,

co přátele a spolužáky, druhy,
žádám vás o maličkost.

Horacio. Oč jde, princi?

Hamlet. Necht' nikdo nezví, co jste tu dnes zhlédli.

Horacio a Marcellus. Neřeknem to.

Hamlet. Však přísahajte!

Horacio. Jistě
to neřeknu.

Marcellus. A ani já, můj princi.

Hamlet. U mého meče!

Horacio. Už jsme přísahali.

Hamlet. U mého meče, vážně?

Duch. Přísahajte! *Duch volá zpod země.*

Hamlet. Co říkáš, hochu můj? Jsi pravá mince?

Pojďte – vždyt' slyšíte ho ze sklepa –
přísahajte!

Horacio. Vyslovte přísahu!

Hamlet. Necht' nikdo nezví, co jste tu dnes zhlédli.

U meče přísahajte!

Duch. Přísahajte!

Hamlet. Hic et ubique? [Pojďme o kus dál!]²⁹

Sem pojd'te, pánové,
položte ruce znova na můj meč;
že nepovíte, co jste uslyšeli;
na meč můj přísahajte!

Duch. Přísahajte!

Hamlet. Hoj, starouši! Stále tam v zemi řádíš?

Vyznáš se v podkoepech. – Zas změníme místo.³⁰

---

²⁹ *Then wee'l shift for grownd (F); then weele shift our ground (Q2); doslova Tak to se tedy přemístíme. Nevrla překládá (nepřesně) Vyměňme si místa! Srovnej s další Hamletovou replikou. Foliové čtení for je patrně tisková chyba a věta tak nedává příliš smysl; v obou kvartech je our, tedy změníme své (naše) místo.*

³⁰ *Zas změníme místa (F.N.).*

Horacio. U dne i noci, to je vskutku zvláštní.

Hamlet. Pak také přivítejme to jak zvláštnost.

Je více věcí na zemi i v nebi,
o nichž se vašim filozofům nezdá;
sem, Horacio!

Jak dříve, nikdy, pomáhej vám nebe –
ať připadám vám sebe zvláštnější,
i když snad někdy uznám za vhodné
na sebe vzítí neobvyklou tvářnost –
že vy, až spatříte mě někdy tak, přec nikdy
pokynem rukou, potřesením hlavy
či pronesením záhadného rčení,
jak „líp to víme“, „mohl bych, jen chtít“,
„kdybych moh mluvit“, „jsou tu, co by mohli“,
a takto dvojsmyslně naznačovat,
že něco víte o mně; nejednat tak –
nechť milost je vám k tomu nápomocná –
mně přisahejte!

Duch. Přisahejte!

Hamlet. Neklidný duchu, ticho! – Drazí páni,

jsem zavázán vám neskonalou láskou;
a vše, co chudák jako Hamlet zmůže
z lásky a přátelství k vám vykonat,
s pomocí boží staň se! – Pojd'me spolu
a prosím, přátelé, prst na ústa. –
Z kloubů se vymknul svět; ó, kletý cíl,
že zrozen jsem, abych to napravil!
Tak pojd'te; spolu půjdeme! *Odejdou.*

[2.1]

Vstoupí Polonius a Reynaldo.

Polonius. Ty peníze mu dej a tenhle dopis,
Reynaldo.

Reynaldo. K službám, pane.

Polonius. Reynaldo, taky dobře uděláš, když přeptáš se, dřív než ho vyhledáš, jak se tam chová.

Reynaldo. To jsem taky chtěl.

Polonius. Tos řek moc dobře. Heleď, podívej se, v té Paříži se hned ptej na Dány; kde kdo, co dělají, jak žijí, kde se scházejí, co vydávají; takhle když oklikou se dopídíš, zda znají též mého syna, více pořídíš, než kdybys vyptával se na to přímo.

[Dělej, že znáš ho jen tak letmo. Třeba:]³¹

„Znám jeho otce, jeho přátele, a jej též trochu...“ – chápeš, Reynaldo?

Reynaldo. I dobře chápu, pane.

Polonius. Řekni jim: „Trochu znám, ač ne moc dobře; když je to ten, pak je to velký divoch, to a to dělá.“ Pak mu nasol hříchů, co uznáš za dobré; však ne tak mrzké, aby ho znectívaly; na to pozor; že hýří, bouří, a ty běžné hříšky, které se často přičítají mládí a volnosti.

Reynaldo. Že hraje v karty taky?

Polonius. Že pije, hádá se, šermuje, kleje, děvkaří – to vše můžeš prisolit.

Reynaldo. Ne, pane, tohle by ho zostudilo.

Polonius. I kdež! Jde jenom o to, jak to podáš, nesmíš zas nalhat naň až příliš mnoho, že třeba ve svých kouscích nezná míru;

---

³¹ Pasáž v závorce v překladu chybí.

to ne; musíš ty hříšky zaobalit,
aby se zdály jako skvrnky zvůle;
jak vzlet a výbuch rozohněné mysli;
jak divokost jen z nezkrocené krve,
co poznal každý.

Reynaldo. Ale, drahý pane, –

Polonius. A proč že to máš dělat?

Reynaldo. Ano, pane,
to chtěl bych vědět.

Polonius. Nu, v tom je můj plán;

to je ta finta, která, doufám, vyjde.

Když synu přičteš tyhle drobné hříšky,

jež přece poskvřňují každý tovar,

pak – dej mi pozor – ten,

s kým mluvíš, z koho hledíš dostat rozum,

když viděl u něj zmíněné ty hříšky,

jež synu nakládáš, pak buď si jist,

že sám od sebe začne přikyvovat:

„Vašnosti“, „příteli“, anebo „pane“,

jak tomu muži či v té zemi běžné

je titulovat...

Reynaldo. Rozumím, můj pane.

Polonius. Pak, tento, udělá – to udělá –

O čem jsem chtěl to mluvit? Zatraceně,

teď jsem chtěl něco říct; kdepak jsem přestal?

Reynaldo. „Že sám od sebe začne přikyvovat“,

jak „příteli“ či tak, anebo „pane“ –

Polonius. „Sám bude přikyvovat“ – už to mám! –

a takto zakončí: „Znám toho pána;

včera jsem viděl ho či předevcírem;

tak a tak; s tím a s tím; jak říkáte,

hrál v karty; byl tak trochu podroušen;

serval se v míčovně“; anebo snad

„viděl jsem vstoupit ho do toho domu“ –
videlicet do nevěstince – třeba.

A vidíš to;
na mřenku falše chyt se kapr pravdy;
a takhle chytrostí a úskokem,
cestami šikmými a zákruty
a třeba nepřímo, jdem na to přímo;
a tedy takhle, jak jsem vyložil,
synáčka čapneš. Nu, tak už to chápeš?

Reynaldo. Už chápu.

Polonius. Pánbůh s tebou, hodně štěstí.

Reynaldo. Můj vzácný pane.

Polonius. A taky sám mu sáhni na zoubek.

Reynaldo. To sáhnu, pane.

Polonius. A ať si hraje po svém.

Reynaldo. Bude, pane. *Odejde.*

Vstoupí Ofelie.

Polonius. Sbohem. – Nu, Ofelie, co se děje?

Ofelie. Můj drahý otče, jsem tak poděšena.

Polonius. Proboha, čím?

Ofelie. Když šila jsem v své komnatě, tu náhle
princ Hamlet – v rozepjatém kabátě,
bez klobouku, punčochy plné bláta
bez podvazků mu visí na kotnících,
bledý jak plátno, kolena se třesou;
s pohledem nesmyslně vytřeštěným,
jakoby vypuštěn byl přímo z pekla
šířit zde hrůzu – tak přede mne vstoupil.

Polonius. Šílený z lásky k tobě?

Ofelie. Nevím, pane,
však obávám se toho.

Polonius. A co říkal?

Ofelie. Chytil mě za ruku a pevně držel;
a potom vzdálil se na délku paže
a druhou rukou zastínil si čelo
a upřeně si prohlížel mou tvář,
jako by chtěl ji kreslit. Tak stál dlouho:
nakonec potřásl mi trochu rukou
a třikrát hlavou sem tam pokývnuv,
vyrazil vzdech tak žalostný a dlouhý,
jak by se chtělo roztrást jeho tělo
a skončit v nicotě. Pak nechal mne
a s hlavou otočenou dozadu
bez očí snažil se si najít cestu;
a aniž otevřel je, prošel dveřmi,
jen vposled blýsknul po mně očima.

Polonius. Pojd', půjdeš se mnou; vyhledáme krále;
tohle je zřejmé zešílení z lásky,
jež v kruté násilnosti sebe ničí
a svádí vůli k činům zoufalství,
jak kterákoli vašeň pod nebem,
jež ovládne nám mysl. Je mi líto –
co, mluvila s ním poslední čas příkře?

Ofelie. Ne, pane můj, jen jak jste nařídil,
vrátila dopisy a zakázala
mu přístup k sobě.

Polonius. Z toho zešílel.
Lituji, že jsem s větší pozorností
naň nedbal. Bojím se, že si jen hraje
a chce tě zničit; propad bych se vztekem!
Našemu věku vlastní je, u nebe,³²
svým podezřením předstihnout spíš cíl,
jako se nedostává mladším lidem

---

³² *By heauen* (Q2, Q1, zvolání při nebi); *It seemes* (F, zdá se).

dost bdělosti. Ted' honem ke králi;
ať zví to; větší žal ze zatajení
by vzešel nám než z lásky prozrazení. *Odejdou.*

[2.2]

Polnice. Vstoupí Král, Královna, Rosenkrantz a Guildenstern a průvod.

Král. Vítejte, Rosenkrantzi, Guildensterne!

Krom toho, že jsme po vás toužili,
nezbytnost vašich služeb přiměla nás
vás spěšně obeslat. Snad slyšeli jste,
jak Hamlet změnil se; tak nazývám to,
neb vnějšek ani vnitřek toho muže
není, jak byl. Co mohlo by to být,
než jeho otce smrt, co ho tak chytlo,
že docela na sebe zapomněl,
já nemám zdání; nuž vás oba prosím,
kdož od dětství s ním byli vychováni
a blízcí jste též jeho mladé mysli,
abyste zdrželi se u dvora
na krátký čas, necht' vaše společnost
ho obveselí a necht' vypátráte,
jak okolnosti snad se naskytnou,
co to, nám neznámo, ho tolik trápí,
a až to bude zjevné, jak ho léčit.

Královna. Vítejte, páni, o vás často mluvil;
tím jista jsem, že nežijí dva lidé,
na nichž by tolik visel; svolte tedy
nám prokázat tu čest a dobrou vůli
a strávit s námi zde jen malou chvíli
k splnění našich nadějí v náš prospěch;
návštěvu díkem odměníme, jak se
na krále sluší.

Rosenkrantz. Vaším Veličenstvům
sluší, dík vaší panovnické moci,
spíš přísná přání svá nám rozkázat,
než o ně žádat.

Guildenstern. Proto poslechneme;
v plné své oddanosti pokládáme
ochotné služby své zde k vašim nohám,
jen rozkazujte.

Král. Dík, Rosenkrantzi, vzácný Guildensterne.

Královna. Dík, Guildensterne, vzácný Rosenkrantzi.
Prosím vás, ihned jděte k mému synu,
který je velmi změněn. Jděte někdo
a zaveďte ty pány k Hamletovi.

Guildenstern. Nebe dej, aby naše přítomnost
i přičinění bylo zdárné.

Královna. Amen.

Odejdou Rosenkrantz a Guildenstern a sluha.

Vstoupí Polonius.

Polonius. Vyslanci z Norska, vznešený můj pane,
se šťastně vrátili.

Král. Tys vždycky otcem dobrých novinek.

Polonius. Jistě, můj králi? Vězte, drahý kníže,
že povinnost svou povznáším jak duši
a rovným dílem ke králi i k bohu;
a také myslím – ač můj mozek není
na honbě za moudrostí již tak jistý,
jako byl dříve – že jsem objevil
důvod té Hamletovy šílenosti.

Král. Ó, mluv o tom! Jsem dychtivý to slyšet.

Polonius. Přijměte dříve vyslance; má zpráva
budiž jak po hostině zákusek.

Král. Prokaž jim sám tu čest a přiveď je.

Polonius *odejde.*

Říká, má Gertrudo, že zná již
hlavní zdroj rozrušení synova.

Královna. Bojím se, že to nic jiného není
než otce smrt a předčasný náš sňatek.

Vstoupí Polonius s Voltimandem a Corneliem.

Král. To zjistíme. – Vítejte, přátelé.

Nu, Voltimande, co je s bratrem Norem?

Voltimand. Vrací nám³³ pěkné pozdravy a přání.

Na první přání poslem zabrzdil
odvody synovce, jež zdály se mu
jen přípravami proti Polákům;
však námi poučen, uznal, že míří
na Vaši Výsost; tím však rozmrzen –
že pro nemoc a stáří, bezmocnost
byl oklamán – si pod pohrůžkou vazby
poslal pro Fortinbrase; ten hned přišel;
a Norem pokárán pak konečně
před strýcem slíbil, že už nepovstane
se zbraní proti Vaší Výsosti.

Tím rozradostněn starý Nor mu dal
co roční důchod tři tisíce korun;
a dal mu plnou moc užít ta vojska,
která již sebral, proti Polákům;
jen žádá, což tu blíže sepsáno, [*Podává papír.*]
abyste povolil jim volný průchod
pro tento záměr naším územím;
záruky jistoty a omezení
jsou v těchto spisech.

Král. S tím jsme srozuměni;
ve vhodném čase si to přečteme
a v odpovědi vše to spořádáme;

---

³³ V originálu není určeno, komu vrací pozdravy a přání; asi by bylo po významu
správnější *vám*.

zatím vám děkujem za dobrou práci;
teď odpočiňte; večer na hostinu
jste vítáni!

Odejdou Voltimand a Cornelius.

Polonius. Tím vyřízen je spor.

Můj kníže a má paní, vysvětlovat,
co Výchost je a co povinnost,
proč den je dnem, noc nocí a čas časem,
bylo by mařit den a noc a čas.

Protože v krátkosti je duše vtipu
a obšírnost je vnější okrášlení,
jen krátce. Vzácný syn váš zešílel;
šílenstvím zvu to; co je šílenost
než to, co není nic než šílenost?
Jen to.

Královna. Víc obsahu, míň básnění.

Polonius. Přísahám, paní, nemusím zde básnit.

Pravda, je blázen; pravdy je mi líto;
líto, že je to pravda – obrat blázna –
 pryč s tebou však, svedu to bez básnění!

Jistě je blázen; a co nyní zbývá,
než najít důvod toho efektu,
či spíše důvod toho defektu.
Ten efektivní defekt má svůj důvod;
a nezbývá, než hledat to, co zbývá.

Uvažte!

Mám dceru; mám ji, protože je má;
ta v povinné své poslušnosti dala
mi toto; poslyšte a uvažujte.

„Božskému ideálu mé duše, přezdobné Ofelii“ –

To je špatný výraz; mizerný výraz; „přezdobné“ je mizerný
výraz; ale uslyšíte toho víc. Takto:

„Na její výtečná bílá ňadra kladu tyto řádky“ a tak dále.

Královna. To jí přišlo od Hamleta?

Polonius. Má paní, strpení; všechno vám řeknu.

„Nevěř hvězdě, že je žhavá,
nevěř v slunce plamenné,
nevěř pravdě, že je pravá,
uvěř jenom lásce mé.“

„Drahá Ofelie, nevyznám se v básnění; nedovedu počítat své vzdechy; ale že tě miluji co nejlépe, má Nejlepší, to mi věř! Sbohem!

Navěky tvůj, drahá dívko, dokud mi ta má soustava slouží – Hamlet.“

To v poslušnosti dala mi má dcera,
krom toho víc o jeho naléhání,
jak čas a vhodné místo dovolily,
mi pověděla.

Král. Jak však přijímala
tu jeho lásku?

Polonius. Jak smýšlíte o mně?

Král. Jako o počestném a věrném muži.

Polonius. Kéž je to tak. Co byste myslili,
kdybych zřel tuto okřídlenou lásku –
a poznal jsem to dřív, to musím říci,
než mi to dcera řekla – Výsosti
a drahá královno, co byste řekli,
kdybych si na notes či pulpit hrál,
přinutil srdce k hluchoněmosti,
s ješitným vzdechem vzhlížel k této lásce,
co byste myslili? Ne, šel jsem přímo
a takto pravil jsem k své mladé dámě:
„Hamlet je princ a není pro tebe;
to nesmí být!“ A hned jí nařídil,
aby s ním přerušila všechny styky,
odmítla posly, nepřijala dárky.

Tak ona řídila se dle mé rady;
on odmítnut, bych pověděl to zkrátka,
upadl v truchlivost; a pak se postil;
pak upad v ostražitost; a pak v slabost;
pak v roztržitost; a po těchto stupních
pak v šílenost, v níž nyní setrvává
a pro niž pláčeme!

Král. Že je to tím?

Královna. Snad ano; je to možné.

Polonius. Stalo se někdy snad – to rád bych věděl –
když určitě jsem řekl: „Tak to je!“,
aby to bylo jinak?

Král. Co vím, nikdy.

Polonius. Tohle s tím roztněte, když je to jinak.³⁴

Když povedou mne stopy, najdu pravdu,
kdekoli vězí, kdyby vězela
i v nitru země.

Král. Jak však dále pátrat?

Polonius. Víte, že hodiny se procházívá
zde v podloubí.

Královna. To také dělá, vskutku.

Polonius. V takové chvíli pošlu dceru k němu;
vy se mnou buďte při tom za záclonou;
a pozorujte; když ji nemiluje
a nepřišel-li z toho o rozum,
ať nejsem dále vaším státníkem,
leč sedlákem a vozkou.

Král. Zkusme to!

---

³⁴ *Take this from this; if this be otherwise* (F); *Take this, from this, if this be otherwise* (Q2); doslova *Oddělejte (vezměte) tohle od tohohle, jestli je to jinak*. Není zřejmé, co se tím původně myslelo. Tradičně se má za tom, jak se uvádí ve vydáních od Theobaldovy (1733), že při slovech *Tohle oddělte od toho* Polonius ukáže si na hlavu a šíjí. Někteří překladatelé už překládají s tímto výkladem: *Srazte mi hlavu, jestliže se klamu!* (Saudek); *Tohle mi srazte, jestliže se pletu* (Josek); *Ať přijdu o hlavu, jestli vám lžu* (Hilský).

Vstoupí Hamlet čtoucí.

Královna. Hle, jak ten chudák trápí se a čte.

Polonius. Prosím vás, odejděte oba pryč.

Hned na něj uhodím! – Jen dovolte –

Odejdou Král, Královna a průvod.

Jak se má náš vzácný princ Hamlet?

Hamlet. Bohudík dobře.

Polonius. Znáte mě, můj princi?

Hamlet. Jak by ne; jste prodavač ryb.

Polonius. To nejsem, princi.

Hamlet. Pak bych byl rád, kdybyste byl počestný muž.

Polonius. Počestný, princi?

Hamlet. Ano, pane; být počestný, jak ten svět vypadá, je být vybrán z desettisíců.³⁵

Polonius. Máte pravdu, princi.

Hamlet. Protože když slunce zrodí červy v zdechlém psu, což je mršina hodná zulíbání. – Máte dceru?

Polonius. Mám, princi.

Hamlet. Ať nechodí na slunce; početí je požehnání; ale ne, kdyby počala vaše dcera; příteli, dohlédněte na to.

Polonius. Co tím myslíte? [*Stranou*] Stále naráží na mou dceru; ale hned mne nepoznal, řekl, že jsem prodavač ryb. Došlo to s ním daleko, daleko; opravdu, ve svém mládí jsem se dostal z lásky do velikých nesnází, skoro jako tyhle ty. – Zase k němu promluví. –

Co čtete, princi?

Hamlet. Slova, slova, slova.

Polonius. O čem to jedná, princi?

Hamlet. Kdo jedná?

Polonius. Já myslím, o čem jedná to, co čtete, princi?

---

³⁵ *tenne thousand* (Q2, Q1, *deset tisíc*) two thousand (F, *dva tisíce*).

Hamlet. Pomluvy, pane: protože ten satirický ničema zde říká, že staří muži mají šedé brady, že mají vráscité tváře, že z očí vypouštějí hustou ambru a pryskyřici; že ve velké míře postrádají vtipu a kromě toho jsou slabí v kyčlích; ačkoli tomu všemu, pane, mocně a důkladně věřím, přece nemám za počestné, že se takhle o tom píše; protože vy sám, pane, byste dosáhl mého stáří, kdybyste se mohl šourat pozpátku jako rak.

Polonius [*stranou*]. Ačkoli je to šílenství, přece je v tom soustava. – Chtěl byste odejít z povětrí, princí?

Hamlet. Do hrobu?

Polonius. Pravda, to je z povětrí. – [*Stranou*] Jak trefné jsou někdy jeho odpovědi! Ještě štěstí, že bláznovství často něco napadne, co ani zdravý rozum tak dobře nesvede. Opustím ho a zároveň to nějak zřídím, aby se sešel s mou dcerou. – Ctihodný princí, co nejponíženeji se s vámi loučím.

Hamlet. Nemohl byste mi, pane, vzít nic, s čím bych se ochotněji rozloučil – kromě mého života, kromě mého života, kromě mého života.³⁶

Polonius. Buďte zdrav, princí. –

Hamlet. Ti nudní staří blázni!

Vstoupí Rosenkrantz a Guildenstern.

Polonius. Hledáte prince Hamleta? Tu je.

Rosenkrantz. Bůh vás pozdrav, pane!

Polonius *odejde.*

Guildenstern. Velectěný princí!

Rosenkrantz. Drahý princí!

Hamlet. Skvělí, dobří přátelé! Jak se máš, Guildensterne? A co ty, Rosenkrantzi? Milí hoši, jak se máte?

Rosenkrantz. Jak bezvýznamné dítky této země.

Guildenstern. Šťastni jsme tím, že nejsme příliš šťastni: na čapce Štěstěny jsme pouhý knoflík.

---

³⁶ *except my life, except my life, except my life* (Q2); *except my life, my life* (F).

Hamlet. Ani ne podrážky na jejích střevíčkách?

Rosenkrantz. Ani to ne, princí.

Hamlet. Žijete tedy na jejím pase, nebo uprostřed její přízně?

Guildenstern. Opravdu, jsme s ní důvěrní.

Hamlet. V klíně Štěstěny? Pravda, přece je to děvka. Co nového?

Rosenkrantz. Nic, princí, než že svět se stává počestným.

Hamlet. Pak se blíží soudný den; ale vaše novinka není pravdivá.

Dovolte, abych se otázal zevrubněji; copak jste, drazí přátelé, udělali Štěstěně, že vás sem posílá do vězení?

Guildenstern. Do vězení, princí?

Hamlet. Dánsko je vězení.

Rosenkrantz. Nu, svět také.³⁷

Hamlet. A pořádné; je v něm plno klecí, hlídek a žalářů; ale

Dánsko je z nich nejhorší.

Rosenkrantz. Tak nesmýšlíme, princí.

Hamlet. Nu, pro vás snad není; nic není dobré ani špatné, jen podle pojetí; pro mne je to vězení.

Rosenkrantz. Pak je to vaší ctižádostí; je příliš těsné pro vašeho ducha.

Hamlet. Bože, mohl bych být zavřen do ořechové skořápky a cítil bych se králem nekonečných prostorů, nebýt mých těžkých snů.

Guildenstern. Právě sny jsou ctižádostí, neboť pravá podstata ctižádosti je vytvořena z různých odstínů snů.

Hamlet. Sám sen je také stín.

Rosenkrantz. Jistě, pokládám podstatu ctižádosti za tak vzdušnou a lehkou, že je jen stín stínů.

Hamlet. Pak jsou naše ubohá těla i naši vládcové a vynikající hrdinové ubohé stíny. Půjdeme ke dvoru? Protože, na mou duši, nemohu zde mudrovat.

Rosenkrantz a Guildenstern. Jsme vám k službám.

---

³⁷ *Then is the World one (F); doslova Pak tedy svět také.*

Hamlet. Nic takového; nechci vás považovat za své obyčejné sluhy; protože – abych s vámi mluvil jako s počestnými lidmi – jsem obsluhován prabídně. Ale, abychom zůstali na vyšlapané cestě přátelství, co děláte v Elsinoru?

Rosenkrantz. Jdeme vás navštívit, princi, nic jiného.

Hamlet. Poněvadž jsem žebrák, jsem chudý na díky; přesto vám však děkuji; jistě, drazí přátelé, můj dík nemá cenu šestáku. Poslali pro vás? Nebo jste se rozhodli sami? Jdete sem ze své vůle? No tak, jednejte se mnou poctivě; tak co? Mluvte?

Guildenstern. Co máme říci, princi?

Hamlet. Cokoli, ale upřímně. Poslali pro vás, něco z toho se zračí ve vašich očích; ve své prostotě nemáte dosti lsti to zakrýt; vím, že dobrý král a královna pro vás poslali.

Rosenkrantz. A proč, princi?

Hamlet. To vy mně musíte vyložit. Zapřísahám vás při právech družnosti, při souladu mládí, při závazcích osvědčené lásky a při tom ještě dražším, co by vám mohl vyložit lepší řečník, buďte vůči mně rovní a přímí; poslali pro vás nebo ne?

Rosenkrantz [*ke Guildensternovi*]. Co říkáte vy?

Hamlet [*stranou*]. Už si dám na vás pozor! – Máte-li mě rádi, nezatajte mi to.

Guildenstern. Milý princi, poslali pro nás.

Hamlet. Řeknu vám proč; tak předejdu vaše odhalení a vaše mlčenlivost vůči králi a královně nepřijde o peříčko.

Odnedávna – sám nevím proč – jsem přišel o všechnu svou veselost, zanechal jsem obvyklých cvičení; a skutečně je to se mnou tak zlé, že země, ta pevná podlaha, mně připadá jako pusté předhoří; vzduch, ten výtečný baldachýn, hleďte, ta překrásná klenoucí se obloha, ten majestátní strop vyložený zlatými hvězdami, se mi nezdá ničím jiným než prohnílým a morovým chuchvalcem čmoudu. – Jaký mistrovský kousek je člověk! Jak vznešený v myšlení! Jak vynalézavý v schopnostech! V postavě a v pohybech jak obdivuhodně výrazný! V jednání jako anděl,

v chápání jako bůh! Kráso světa! Dive všech tvorů! A přece, co je mi toto ztělesnění prachu? Nemám potěšení ze žádného muže – také ne z ženy, ačkoli váš úsměv svědčí o opaku.

Rosenkrantz. Ne, princi, na nic takového jsem nepomyslel.

Hamlet. Tak proč jste se smál, když jsem řekl, že nemám potěšení ze žádného muže?

Rosenkrantz. Myslel jsem, princi, když nemáte potěšení ze žádného muže, jak skoupého přivítání se asi dostane hercům od vás; předejeli jsme je na cestě sem; jdou sem nabídnout vám své služby.

Hamlet. Ten, co hraje krále, necht' je vítán, složím hold Jeho Majestátu; toulavý rytíř necht' si zařadí svým mečem a štítem; milovník nebude vzdychat nadarmo; komik necht' dokončí v klidu svou roli; šašek necht' vzbudí smích u těch, kdož mají lechtivou bránici; a ten, co dává slečnu, ať mluví zvolna, jinak mu verše budou škobrtat. – Jací jsou to herci?

Rosenkrantz. Ti, co se vám tak líbili, tragédové z města.

Hamlet. Jak to, že kočují? Pevné místo je výhodnější pro jejich pověst i pro jejich příjmy.

Rosenkrantz. Myslím, že ta přestávka je následek nových nařízení.

Hamlet. Požívají ještě takové pověsti, jako když jsem byl v městě? Mají stále takové návštěvy?

Rosenkrantz. No, asi ne.

Hamlet. A pročpak? Rezivějí?

Rosenkrantz. Ne, činí se jako se činili dřív; ale vyskytla se tam, pane, líheň dětí, malých jestřábčat, které překřičí každou řeč, a za to se jim zuřivě tleská; je to nová móda; tak přehartusili obyčejná divadla – jak jim říkají – že mnozí, co nosí rapíry, mají strach z husích brků a netroufají si tam jít.

Hamlet. Co, jsou to děti? Kdo je vydržuje? A kdo je platí? Budou to provozovat tak dlouho, než se jim nezmění hlas? A neřeknou potom, až se z nich stanou obyčejní herci – a tak asi tomu bude,

jestliže se jim nenaskytne něco lepšího – že spisovatelé jim ubližovali, když je tak nechali horlit proti jejich vlastní budoucnosti?

Rosenkrantz. Opravdu, bylo z toho mnoho rozruchu na obou stranách; a obecenstvo to nemá za zlé je ještě popichovat; byl čas, že se na kusu nic nevydělalo, když si v něm autor s hercem nevjeli do vlasů.

Hamlet. Je to možné?

Guildenstern. Ó, mozky se házelo sem a tam.

Hamlet. Odnesla si ta děcka vítězství?

Rosenkrantz. To se ví, princi; Herkula i s jeho břemeny.

Hamlet. Není to tak divné; protože můj strýc je král dánský, a ti, kteří se na něho ušklíbili, když můj otec žil, dají dnes dvacet, třicet, padesát, ba i sto dukátů za jeho miniaturu.

Hrome, v tom by bylo něco víc než přirozenost, kdyby to filosofie mohla odhalit!

Polnice pro herce.

Guildenstern. To jsou herci.

Hamlet. Pánové, jste vítáni na Elsinoru. Podejte mi ruce. Tak pojd'te; obřadná okázalost přísluší k přivítání; dovolte mi přivítat vás tímto způsobem, aby mé chování vůči hercům – které, ujišťuji vás, musí navenek vypadat bezvadně – se nezdálo srdečnější než vůči vám. Jste vítáni; ale můj strýc-otec a má tetam matka se mýlí.

Guildenstern. V čem, princi?

Hamlet. Jsem šílený jen při severním větru; když fouká jižní vítr, rozeznám sokola od pilky.

Vstoupí Polonius.

Polonius. Bud'te zdraví, pánové.

Hamlet. Poslyšte, Guildensterne, a vy také; u každého ucha jeden posluchač; tohle velké dítě, které zde vidíte, ještě nevyrostlo z plen.

Rosenkrantz. Možná, že už je zase v nich zpátky; říká se, že starý člověk je podruhé dítětem.

Hamlet. Předpovídám, že mi jde vykládat o hercích; dejte pozor. – Máte pravdu, pane; bylo to zrovna v pondělí ráno.

Polonius. Pane, mám pro vás novinky.

Hamlet. Pane, mám pro vás novinky. „Když Roscius byl hercem v Římě –“

Polonius. Přišli sem herci, pane.

Hamlet. Ho, ho.

Polonius. Na mou čest.

Hamlet. – „na oslu každý herec jel“ –

Polonius. Nejlepší herci světa pro tragédii, komedii, historii, pastorálu, pastorální komedii, pastorální historii, tragickou historii, tragicko-pastorálně komickou historii, a to buď kde se scéna nemění, nebo kde má básník nekonečné možnosti. Seneca není pro ně příliš těžký ani Plautus příliš lehký. Ať už se drží nebo nedrží předpisů, není prostě nad ně.

Hamlet. Ó, Jefto, soudce židovský,
jaký žes poklad měl?

Polonius. Jaký poklad, pane?

Hamlet. Jen jednu dceru bůh mu dal,
Tu nade všechno miloval.

Polonius [*stranou*]. Pořád o mé dceři.

Hamlet. Nemám pravdu, starý Jefto?

Polonius. Když mě nazýváte Jeftou, princi, pak mám dceru, kterou nade všechno miluji.

Hamlet. Ne, ne, tak to není.

Polonius. A jak to je, princi?

Hamlet. Nu,
„osud šel, jak bůh chtěl“,
a dál to znáte:
„a pak se dělo, co stát se mělo“ –
pokračování najdete v první sloce nábožné písně. Ale hled'te, tu přicházejí ti, kteří mi přetnou řeč.

Vstoupí čtyři nebo pět Herců.

Vítejte, pánové, vítejte všichni. – Těší mne, že tě vidím. Vítej, starý příteli! – Ó, můj starý příteli! Copak, tvář ti zarostla³⁸ od té doby, co jsme se neviděli; snad jsi mě nepřišel do Dánska strašit? Ó, má krásná dámo? U naší panny, slečno, přiblížila jste se k nebi aspoň o výšku podpatku, co jsme se neviděli. Dej Pánbůh, aby váš hlas nepřišel o zvuk jako ušoumaný zlat'ák. Pánové, jste všichni vítáni. Pustíme se hned do toho jako francouzští sokolové, kteří se vrhnou na všechno, co vidí; připravte si řeč. Pojd'te, uděláme si malou zkoušku; něco pathetického.

První herec. A co, vzácný princí?

Hamlet. Slyšel jsem tě jednou něco recitovat – ale to se nehrálo, nebo jen jednou, protože ta hra, jak si vzpomínám, nelíbila se širšímu publiku; pro průměr to byl kaviár; ale byl to – jak jsem to pojal já a druzí, jejichž úsudek v těchto věcech vrcholil nad mým – vynikající kus; dobře rozdělen na scény a složen se stejnou umírněností jako dovedností. Vzpomínám si, že někdo řekl, že to nebylo osoleno, aby se připepřil obsah, ani obsah nebyl ve výraze, který by usvědčil autora z vyumělkovanosti, ale prohlásil ten způsob za přiměřený, stejně zdravý jako sladký, daleko uhlazenější než příkrášlený. Jednu pasáž jsem si zvlášť zamiloval; byla to řeč Aeneova k Didoně; a z ní hlavně to, kde mluví o zavraždění Priama. Pamatujete-li se na to, začíná to tímto veršem; počkejte, počkejte:

„Ukrutný Pyrrhus, jak hyrkánské zvíře“ –
ne, takto ne; však začíná to Pyrrhem –

„Ukrutný Pyrrhus, jenž svou temnou zbrojí,
černou jak jeho plán, se noci rovnal,
když ukryl se do osudného koně,
teď hroznou svou a černou tvář si potřel
děsnější barvou; od hlavy až k patě
je samá červeň; strašně okrášlen

---

³⁸ *valanct* (Q2, *opatřený záclonou, volánem, tedy zarostlý*); *valiant* (F, *udatný*).

je krví otců, matek, dcer a synů;
sevřen a zžihán hořícími domy,
jež vrhají své kruté, kleté světlo
na vraha svého pána; spálen vztekem
a požáry, pln sedlé krve, oči
jak karbunkly, pekelný Pyrrhus hledá
praotce Priama.“ – Dál pokračujte.

Polonius. Přisámboh, princi, výborně jste to přednesl; s dobrým přízvukem a dobrým výrazem.

Herec. „A hned ho najde
slabě se bránit Řekům; starý meč
vzepře se paži, leží tam, kam padl,
vzpírá se rozkazu. V nerovném boji
tne Pyrrhus zuřivě po Priamovi;
když zamával a švihnul lýtým mečem,
omdlelý Priam padne; Ilium,
ač bez citu, přec cítí šleh a oheň,
sníží se k zemi, hrozným rachotem
ohluší Pyrrhův sluch; hle, jeho meč,
jenž nakláněl se již nad mléčnou hlavu
praotce Priama, ve vzduchu utkvěl;
a Pyrrhus stál jak rozzuřená socha,
v rozporu mezi výkonem a vůlí
a ustal v boji. –

Avšak jak často zříme před bouří,
kdy nebe ztichne, mrak se zastaví,
zlý vítr umlkne a země kolem
usne jak smrt – tu náhle strašný hrom
rozbouří kraj; tak po přestávce Pyrrhus,
roznícen pomstou, nanovo se vzchopí;
kladiva Kyklopů tak nedopadla
na Martův pancíř, zkutý pro věčnost,
mocně, jak Pyrrhův zkrvavělý meč

dopadl na Priama. –
Pryč, děvko Štěstěno! Vy, bohové,
ve velké radě, odložte svou moc;
to její kolo zbavte loukotí
a zmrzačelý zbytek valte s nebe
až dolů do pekla!“

Polonius. Tohle je mi trochu dlouhé.

Hamlet. I s vaší bradou to musí k bradýři! – Prosím tě, pokračuj;
on musí mít nějakou jundu nebo děvkařskou historku, jinak usne.
– Pokračuj, přejdi k Hekubě.

Herec. „Kdo zřel, jak zakuklená³⁹ královna“ –

Hamlet. Zakuklená královna?

Polonius. To je dobré; „zakuklená královna“ je dobré.

Herec. „– běhala bosa sem a tam a ohni
hrozila proudem slz, na hlavě hadr,
kde dřív byl diadém a místo šatů
kol vyhublých, porody vyschlých boků,
houni, již v děsném spěchu uchopila;
kdo toto shléd, jazykem plným jedu
by proti Štěstěně byl zločin spáchal;
však kdyby sami bohové ji zřeli,
jak hledí na Pyrrhovo řádění,
když mečem čtvrtí manželovy údy,
když neustálým křikem nad tím vzplála –
jestliže jimi pohne lidský osud –
tím změkkl by i ohnivý zrak nebes
a bohové se slitovali.“

Polonius. Hle, jak změnil barvu a v očích má slzy! Prosím tě, už
dost toho!

Hamlet. Dobrá; to ostatní mně předneseš jindy. – Milý pane,
postaráte se, aby herci byli dobře pohoštěni? Dbejte o to, aby byli

---

³⁹ *Mobled* (Q1, patrně s tváří zahalenou); *Inobled* (F, patrně od *ennobled*, tedy povznešený, zušlechtěný).

dobře obslouženi; oni jsou zrcadlo a stručná kronika času; bylo by pro vás lepší mít špatný náhrobní nápis po smrti, než aby vás zaživa pomluvili.

Polonius. Milý princi, budu s nimi zacházet podle jejich zásluh.

Hamlet. Hrome, člověče, mnohem lépe! Jednej s každým podle zásluhy, a kdo ujde výprasku? Jednej s nimi podle své vlastní cti a hodnosti; čím méně si oni zaslouží, tím víc zásluh získá vaše dobrota. Vezměte je sebou.

Polonius. Pojd'te, pánové.

*Odejdou Polonius a Herci až na Prvního.*⁴⁰

Hamlet. Jděte s ním, přátelé; zítra nám zahrajete. – Poslyš, příteli: mohli byste zahrát zavraždění Gonzagovo?

První herec. Ano, princi.

Hamlet. Chtěl bych to zítra navečer. Mohli byste v nutném případě se naučit dvanácti nebo šestnácti řádkům, které bych napsal a vsunul do kusu? Co říkáš?

První herec. Ano, vzácný princi.

Hamlet. Tak dobrá. – Jdi s tím pánem a hled'te, abyste si z něho neztropili smích.

Odejde Herec.

[*K Rosenkrantzovi a Guildensternovi*] Milí přátelé, loučím se s vámi do večera; vítám vás v Elsinoru.

Rosenkrantz. Náš drahý princi!

Odejdou Rosenkrantz a Guildenstern.

Hamlet. Nu, buď'te zdrávi! – Teď jsem samotný. –

Jaký jsem ničema a podlý otrok!

Není to úžasné, jak tenhle herec
jen v obraze, jen ve vysněné vášni
přinutí duši ke své představě,
že jejím účinkem mu tváře zvadnou;⁴¹
se slzou v očích, rozrušeným vzhledem,

⁴⁰ V Q2 je označen odchod pro Polonia a herce až za ...vítám vás v Elsinoru.

⁴¹ *wand* (Q2, *pobledly*); *warm'd* (F, *rozehřály*).

zlomeným hlasem, celým vzezřením
jde za svou myšlenkou? A všechno pro nic!
Pro Hekubu!

Co je mu Hekuba, on Hekubě,
že pláče pro ni? Co by učinil,
mít příčinu a osten k rozvášnění,
jako mám já? Zkropil by scénu v slzách,
sluch posluchačů rozštípil by hrůzou,
zbláznil by vinné, zděsil nevinné,
zmátl by nevědomé; úžasem
zbavil by výkonnosti zrak i sluch!

A já,
tupý a bahnokrevný bídák, čučím
jak hloupý Janek, nedojat svou věcí,
neschopen ani slova pro krále,
jenž na majetku i na drahém žití
byl krutě postižen. Copak jsem sketa?
Kdo jako lotru roztrhne mi lebku?
Vytrhne vous a hodí do tváře?
Chytí mě za nos, vrhne mi mou lež
až do hrdla? Kdo mi to udělá?
Ha!

Hrome, já bych to snesl! Není jinak,
mám játra holubí a nemám žluč,
bych roztrpčil se nad útlakem, jinak
bych nasýtil již všechny supy říše
zbytky té mrchy! Krvavý ten kuplíř!
Bezcitný, zrádný, vilný, krutý lotr!
Ó, pomsto!

Jaký jsem osel! Tohle je mi pěkné;
syn drahého, zavražděného otce,
vybídnut k pomstě nebesy a peklem,
jak děvka vybijím si srdce slovy

a proklínáním jak nějaká drbna
a myčka nádobí!
Fuj na to! Vzchop se, mozku! – Slýchal jsem,
když vinné stvůry naslouchaly hře,
že se v nich dovedností výstupů
pohnulo svědomí a okamžitě
se přiznaly k svým zločinům; vždyť vražda,
ač jazyk nemá, přece mluvívá
podivuhodným hlasem. Nakážu těm hercům
hrát něco podobného vraždě otce
před strýcem; dám si pozor, jak se tváří;
vniknu mu do srdce; jak se jen pohne,
pak vím již dost. Ten duch, co jsem ho viděl,
může být d'ábel; d'ábel mívá moc
vzít na se pěknou podobu; a snad
pro slabost mou a melancholii –
nad těmi náladami vždy má moc –
svádí mne do záhuby. Chci však mít
jasnější důkazy; ta hra je na to,
by krále svědomí v ní bylo jato. *Odejde.*

[3.1]

Vstoupí **Král, Královna, Polonius, Ofelie, Rosenkrantz a
Guildenstern.**

Král. A nemůžete z něho vyloudit
nic, co by svědčilo pro jeho zmatek,
který ho drsně vyrušuje z klidu
bouřlivým, nebezpečným šílenstvím?

Rosenkrantz. Přiznává, že se cítí rozrušen,
však příčinu nám za nic nechce udat.

Guildenstern. A také nechce se dát prozkoumat,
hned lstivým šílenstvím nám uniká,

chceme-li přinutit ho, aby doznal
pravý stav věcí.

Královna. Zda vás dobře přijal?

Rosenkrantz. Jako pravý šlechtic.

Guildenstern. Leč dalo mu to hodně námahy.

Rosenkrantz. Skoupý na otázky; na každý dotaz
ochotně odpovídal.

Královna. Zvali jste ho
k nějakým zábavám?

Rosenkrantz. Náhodou, paní, potkali jsme cestou
nějaké herce; o nich jsme mu řekli;
zřejmě byl nad tím velmi potěšen,
když o tom slyšel. Jsou zde na dvoře;
a myslím také, že jim nakázal,
aby dnes večer před ním hráli.

Polonius. Pravda,
mám poprosit též Vaše Veličenstva,
aby si přišla poslechnout ten kus.

Král. Ze srdce rád; jsem velmi uspokojen,
když slyším, že má o to zájem.

Vy, drazí pání, dál jej povzbuzujte,
ať více věnuje se zábavám.

Rosenkrantz. To rádi učiníme, Výsosti.

Odejdou Rosenkrantz a Guildenstern.

Král. Ty rovněž opustíš nás, Gertrudo;
tajně jsme poslali si pro Hamleta,
aby zde⁴² jako náhodou se setkal
s Ofelií; a její otec se mnou –
zákonní zvědové –
zde v skrytu, vidouce a neviděni,
chcem volně posoudit to setkání,

---

⁴² *heere* (Q2, *zde*); *there* (F, *tam*).

aby z toho bylo zřejmo, jak se chová,
zda je to lásky bol, anebo ne,
co ho tak trápí.

Královna. Ráda uposlechnu.

Kvůli vám, Ofelie, jen si přeji,
necht' vaše krása je ten šťastný důvod
šílenství Hamleta; vaše ctnost, doufám,
snad přivede ho zpět na správnou cestu,
oběma ke cti.

Ofelie. Přeji si to, paní.

Královna *odejde.*

Polonius. Tu procházej se, Ofelie. – Pane,
zde ukryjme se. – Čti si v této knize;
v tom rozjímání budiž zástěrka
tvé samoty. – Často jsme hodni trestu –
je mnoho dokladů – že zbožnou tváří
a skromným vystoupením přesladíme
samého ďábla.

Král [*stranou*]. Pravda; tato slova
jak břitce šlehají mé svědomí!
Tvář děvky, okrášlená malováním,
nemá víc hanebnosti pro svůj účel
než čin můj, ukryt uhlazeným slovem.
Přetěžké břemeno!

Polonius. Slyším ho přicházet; skryjme se, pane.

Odejdou **Král a Polonius.**

Vstoupí **Hamlet.**

Hamlet. Být, nebo nebýt; tak zní otázka;
zda důstojnější pro ducha je snášet
kličky a šípy nepřátelské sudby,
či ozbrojit se proti moři běd,
vzepřít se jim a skončit? – Umřít – spát –
nic víc; a spánkem, řekněme, tak skončit

bol srdce, tisíc přirozených ran,
jež tělo zdědilo; vždyť to je cíl
naš snažně vytoužený; umřít – spát –
Spát! Možná také snít? V tomhle to vážne;
o čem v tom spánku smrti můžem snít,
když setřásli jsme smrtelný svůj úděl –
v tom váháme. A zde je příčina,
proč naše neštěstí tak dlouho žije;
vždyť kdo by snášel bič a výsměch doby,
urážky mocných, pyšných⁴³ pohrdání,
bol lásky zhrzené a průtah práva,
nestoudnost úřadů a kopance,
jež trpí nemá zásluha od hrubců,
když sobě sám si může zjednat mír
jen tenkou jehlou? Kdo by vlekl břímě,
pod tíží života se v potu svíjel?
Jen hrůza před něčím tam po smrti –
neznámý kraj, od jehož hranic žádný
poutník se nevrací – nám zchromí vůli
a nutí nás spíš snášet zlo, jež máme,
než prchat za jiným, jež neznáme?
Tak svědomí z nás ze všech dělá skety;
vrozená barva odhodlání bledne,
jsouc nakažena šedí myšlenek,
a podnik, plný úderu a vzletu
tím ohledem se vymkne ze své dráhy
a ztratí důraznost. – Však tiše! Krásná
Ofelie! – Ó, vílo, v modlitbách
vzpomeň mých hříchů všech!

Ofelie. Můj drahý princi,
jak dařilo se vám ten dlouhý čas?

---

⁴³ *proude* (Q2, *pyšný*); *poore* (F, *chudý, ubohý*).

Hamlet. Pokorný dík; nu, dobře, dobře, dobře.

Ofelie. Princi, mám stále ještě od vás dárky;
již dávno toužila jsem vám je vrátit;
prosím vás, přijměte je.

Hamlet. Ne, já ne;
nikdy jsem vám nic nedal.

Ofelie. Můj vzácný princi, vím, že jste je dal;
a s nimi slova plná líbeznosti,
čímž dražšími se staly; bez vůně
vemte je zpět; citlivé mysli zračí
se dárek chudším, když se dárce mračí.
Tuhle, můj princi.

Hamlet. Haha! Jste počestná?

Ofelie. Můj princi?

Hamlet. Jste krásná?

Ofelie. Co míní Vaše Výsost?

Hamlet. Jste-li počestná a krásná, nedovolte, aby vaše počestnost
se bavila s vaší krásou.

Ofelie. Může-li krása, princi, mít lepší průvodkyni než počestnost?

Hamlet. Jistě; protože moc krásy spíše přetvoří počestnost z toho,
co je, na kuplířku, než síla počestnosti přenesse krásu na něco jí
podobného; tohle byl kdysi protimluv, ale nyní čas to potvrdil.
Kdysi jsem tě miloval.

Ofelie. Jistě, princi, jednal jste tak, že jsem tomu uvěřila.

Hamlet. Neměla jste mi věřit; protože ctnost nemůže náš starý
kmen tak přeroubovat, aby v něm nezůstala bývalá pachut'. Já
jsem vás nemiloval.

Ofelie. Tím víc jsem byla oklamána.

Hamlet. Jdi do kláštera;⁴⁴ nač bys rodila hříšníky? Já sám jsem
jakžtakž počestný; a přece bych se mohl obvinít z takových věcí,

---

⁴⁴ Někteří kritici přiznávají slovu *nunnery* (ženský klášter, konvent) vedlejší alžbětinský slangový význam *nevěstinec*. Že je tu tento druhotný význam značně podružný, lze

že by bylo lépe, kdyby mě matka nebyla nikdy porodila. Jsem velmi pyšný, mstivý, ctižádostivý; kyne mi víc přestupků, než co myšlenkově stačím vykonat, než co mám představu, jak je uskutečnit nebo času je provést. Proč se mají takoví chlapíci, jako jsem já plížit mezi nebem a zemí? Jsme vykutálení darebové, všichni; nikomu z nás nevěř. Jdi, kam náležíš, do kláštera! – Kde je váš otec?

Ofelie. Doma, princi.

Hamlet. Zavřete za ním dveře, ať nedělá ze sebe blázna nikde jinde než ve svém domově. Sbohem.

Ofelie. Ó, pomozte mu, jasná nebesa!

Hamlet. Chceš-li se vdát, dám ti tuhle kletbu jako věno; buď cudná jako led, čistá jako sníh, pomluvě neujdeš. Jdi do kláštera, sbohem. Nebo chceš-li se mermomocí vdát, vezmi si blázna; neboť moudří muži vědí až příliš dobře, jakých z nich naděláte nestvůr. Do kláštera, jdi; a rychle. Sbohem.

Ofelie. Nebeské moci, uzdravte ho!

Hamlet. Slyšel jsem toho také dost o vašem malování;⁴⁵ Bůh vám dal jednu tvář,⁴⁶ a vy si děláte novou; křepčíte, kroutíte se, šeptáte, dáváte přízviska božím tvorům a tváříte se z bujnosti nevědomými. Jen jdi; nic víc o tom; už jsem se z toho zbláznil. Říkám, nechceme víc sňatků; co jsou již ženatí, až na jednoho, nechť zůstanou na živu; ostatní nechte, jak jsou. Do kláštera; jdi!
Odejde.

Ofelie. Ó, jaký vznešený duch je tu zmařen!

Dvořana jazyk, vědce zrak, meč reka;
naděje, růže této krásné říše,
zrcadlo vkusu, vzor pro tvůrčí duchy,
suditel suditelů, zcela pryč!

---

usoudit i z pravděpodobného původu tohoto výkladu; patrně souvisí s reformačním očerňováním klášterů.

⁴⁵ *paintings* (Q2, Q1, *malování*); *pratlings* (F, *tlachání*).

⁴⁶ *face* (Q2, Q1, *tvář*); *pace* (F, *krok, tempo*).

Já, povržená, nejubožší z žen,
jež sála medový tón jeho slibů,
vidím, jak vzácný, povznesený rozum
je rozladěn a řinčí jako zvon;
ten nedostižný vzor, rys květu mládí
šílenstvím zničen. Běda, v žalu dlím,
že zřela jsem, co zřela, zřím, co zřím!

Vstoupí Král a Polonius.

Král. Láska? Tím směrem nejdou jeho sklony;
a to, co mluvil, ač je trochu zcestné,
přec není šílenství. Má něco v mysli,
s čím ve své melancholii se trápí;
však co se z toho vyklube a zrodí,
může být nebezpečné; proti tomu
jsem v rychlé úvaze se rozhod takto:
půjde co nejrychleji do Anglie,
aby tam vymáhal nám splatnou dávku;
snad moře a ty rozmanité kraje,
rozličné poznatky mu vypudí
ty divné věci, co mu vězí v srdci,
co zmítá se mu v mozku, že je stále
jak bez sebe. Co o tom soudíte?

Polonius. To udělá mu dobře; přec však myslím,
že začátek a původ jeho žalu
je nezdár v lásce. – Nu co, Ofelie?
Neříkej, co ti povídal princ Hamlet;
všechno jsme slyšeli. – Jak libo, pane;
smím-li vám radit, poradím vám: po hře
necht' matka královna ho sama vyzve,
aby se přiznal, a necht' mluví přímo;
když dovolíte, budu v doslechu
té rozmluvy. Když nepřizná se, pak

s ním do Anglie neb ho zavřete,
kam uznáte.

Král. Nu, to se ukáže;
blud velkých nesmí zůstat bez stráže! *Odejdou.*

[3.2]

Vstoupí Hamlet a několik herců.

Hamlet. Prosím vás, mluvte tu řeč, jak jsem vám ji přednesl, mrštně od jazyka. Kdybyste ji však měli ze sebe vyhulákat, jak to mnozí z vašich herců dělají, pak bych byl raději, kdyby mé verše přednášel vyvolavač na tržišti. Také tak mnoho nešermujte rukama do vzduchu, takto; postupujte ve všem ušlechtilé; v samém bouřlivém přívalu a – abych tak řekl – víru vášně, musíte si osvojit a zachovávat umírněnost, která jí dodá uhlazenosti. Ó, do duše mne uráží, když slyším⁴⁷ nařvaného chlapíka s parukou na palici rvát vášeň na cáry, ano, na cucky a hřmít ji do uší těm chlapům na místech k stání, kteří mají tak nejvyšší smysl pro nějakou popletenou pantomimu a pro rámus; dal bych takového chlapíka vymrskat pro překřičení dračice, přeherodování Heroda; prosím vás, tohohle se vystříhejte.

První herec. Vaše Milost se může na to spolehnout.

Hamlet. A nebuďte zase příliš krotcí, necht' vás poučí vaše vlastní rozvaha; přizpůsobte pohyb slovu a slovo pohybu s tím zvláštním zřetelem, abyste nepřekročili meze přirozeného projevu; každé takové přehánění se vymyká smyslu herectví, jehož účel od počátku i nyní byl a jest – aby se tak řeklo – nastavit zrcadlo přírodě; ukázat ctnosti její vlastní tvář, zpupnosti její vlastní obraz, každému věku a časovému úseku jejich vlastní výraz a naléhavost. Když tohle přeženete nebo vyjádříte slabě, ač tím snad rozesmějete nevzdělance, přece tím rozumné zarmoutíte; ale jejich úsudek musí ve vašem mínění převážit celé divadlo

---

⁴⁷ *heare* (Q2, Q1, *slyšet*); *see* (F, *vidět*).

ostatních. Ó, jsou herci, viděl jsem je hrát – a slyšel chválit, a to nemálo – kteří, mírně řečeno, nemají výraz a chůzi ani křesťanské, ani pohanské, ani lidské, a kteří tak koktali a hučeli, až jsem si myslil, že nějací příštípkaři stvořili lidstvo a ještě je zpackali; tak ohavně znázornili člověka!

První herec. Doufám, že jsme se v tom ohledu trochu polepšili.

Hamlet. Ó, polepšete se úplně! A nenechte ty, kteří u vás hrají šašky, říkat víc, než mají předepsáno; jsou mezi nimi takoví, kteří se sami smějí, aby rozesmáli nějakou skupinu hlupáků, zatímco v téže době se ve hře řeší některá důležitá otázka; to je darebáctví a svědčí to o ubohé ctižádosti šaška, který to dělá. – Tak jděte a připravte se!

Odejdou herci.

Vstoupí Polonius, Rosenkrantz a Guildenstern.

Nu, pane, chce si král poslechnout ten kus práce?

Polonius. A také královna a okamžitě.

Hamlet. Vybidněte herce, ať si pospíší. *Odejde Polonius.*

A vy dva, nechcete jim také pomoci a popohnat je?

Rosenkrantz a Guildenstern. Ovšemže, princi.

Odejdou Rosenkrantz a Guildenstern.

Hamlet. Hej, Horacio!

Vstoupí Horacio.

Horacio. Zde, milý princi, k vašim službám.

Hamlet. Tys, Horacio, člověk nejlepší,
s jakým jsem se kdy setkal ve světě.

Horacio. Můj princi –

Hamlet. Nemysli si, nelichotím;
co jen od tebe bych moh očekávat,
když nemáš nic, jen trochu vtipu, aby
ses najed, oblék; nač lichotit chudým?
Nechť sladký jazyk líže zvrhlý přepych
a mrštné ohýbání křiví hřbety,
kde ulovit lze přízeň. Slyšíš mě?

Co svobodný můj duch se stal mým pánem
a rozeznával lidi, jeho volba
tebe si přisvojila; ty vše strpíš,
tak jako bys tím vůbec netrpěl;
jsi muž, jenž ústrky a přízeň štěstí
vítá vždy stejným díkem; požehnání
jsou ti, jichž krev a soud jsou v rovnováze,
co nepískají tak, jak otvor zmáčkne
prst Štěstěny. Ó, dej mi toho muže,
jenž není otrok vášní, obejmu ho
záhyby srdce, srdcem svého srdce,
jak tebe objímám. – Až příliš o tom. –
Dnes večer hrát se bude před králem;
tam jeden výstup dotýká se přímo,
jak jsem ti řekl, smrti mého otce;
prosím tě, až se bude hrát ten výstup,
pozoruj s plným vypětím své duše,
co dělá strýc; když skrytá jeho vina
se neprozradí při tom výstupu,
je horší ďábel, než byl dosud spatřen,
a podezření mé je prohnilé
jak doupě Vulkánovo. Dobrý pozor;
já také upnu zrak na jeho tvář
a pak se sjednotíme v úsudku
o jeho chování.

Horacio. Nu dobrá, princi;
když průběhem hry něco ukradne,
a nechytну ho, škodu platím já.

Hamlet. Jdou na divadlo; musím zas hrát blázna:
zaujmi místo.

*Dánský pochod. Polnice. Vstoupí Král, Královna, Polonius,
Ofelie, Rosenkrantz a Guildenstern a jiní se stráží nesoucí
pochodně.*

Král. Jak se daří našemu synovci Hamletovi?

Hamlet. Opravdu výtečně; jako na hostině chameleonově; živím se vzduchem, jsem přecpán sliby; kapoun se nedá lépe vykrmit.

Král. Nechci mít nic s touto odpovědí, Hamlete; tahle slova mně nepatří.

Hamlet. Mně už teď také ne! – [*K Polonioví*] Vy jste říkal, pane, že jste kdysi hrál divadlo na univerzitě?

Polonius. To také ano, princi; a považovali mě za dobrého herce.

Hamlet. Co jste sehrál?

Polonius. Sehrál jsem Julia Caesara; zabili mne na Kapitolu; zabil mě Brutus.

Hamlet. To byl od něho brutální kousek, že zabil tak kapitální tele. Jsou herci připraveni?

Rosenkrantz. Ano, princi; čekají na váš pokyn.

Královna. Pojd' sem, drahý Hamlete, sedni si ke mně.

Hamlet. Ne, ne, milá matko; tady ten kov mě přitahuje víc.

Polonius [*ke králi*]. Oho! Všiml jste si toho?

Hamlet. Slečno, mám si vám lehnout do klína?

[*Ulehne Ofelii k nohám.*]

Ofelie. Ne, můj princi.

Hamlet. Myslím totiž – vložit vám hlavu do klína.

Ofelie. To ano, princi.

Hamlet. Myslíte, že jsem chtěl uplatnit selské mravy?

Ofelie. Nic nemyslím, princi.

Hamlet. Ale je to dobrý nápad – složit se dívce k nohám.

Ofelie. Co, můj princi?

Hamlet. Nic.

Ofelie. Jste veselý, princi.

Hamlet. Kdo, já?

Ofelie. Ano, princi.

Hamlet. Ó, jsem úplný kejklíř! A co má člověk dělat než být veselý? Podívejte se, jak je má matka spokojena, a přece můj otec zemřel ani ne před dvěma hodinami.

Ofelie. Před dvakrát dvěma měsíci, princi.

Hamlet. Tak dávno? Nu, to ať tedy ďábel zčerná a já si obléknu sobolí šat! Nebesa! Zemřít před dvěma měsíci, a ještě nebýt zapomenut? Pak je zde naděje, že paměť velkého muže přežije jeho život o půl roku; ale, u naší Panny, to si ještě musí postavit chrámy, jinak to s ním dopadne jako s tím koníčkem, který má tento náhrobní nápis:

„Zasmějte se, hop, hop, hop,
koníčka již skrývá hrob.“

Polnice. Vcházejí osoby němohry. – Vstoupí spolu láskyplně Král a Královna; královna ho obejmě a on ji. Ona pak poklekne a učiní projev oddanosti. Král ji pozvedne a skloní hlavu na její šíji; pak si lehne na květnatý trávník; ona, když vidí, že usnul, ho opustí. Pak vstoupí chlapík, vezme mu korunu, políbí ji, nakape králi do ucha jed a odejde. Královna se vrátí, nalezne krále mrtvého a tváří se zarmouceně. Travič s dvěma či třemi němými osobami se vrátí a chvíli s ní nařiká. Mrtvé tělo je odneseno. Travič se uchází o královnu dary. Ona se zdá zpočátku neochotná a odmítavá; ale nakonec přijímá jeho lásku. Odejdou.

Ofelie. Co to znamená, princi?

Hamlet. Nu, je to zapeklitá skrývačka;⁴⁸ znamená to neštěstí.⁴⁹

Ofelie. Snad ta ukázka značí obsah hry.

Vstoupí Prolog.

Hamlet. Ten chlapík nám to řekne; herci neudrží jazyk za zuby; všechno vyžvaní.

Ofelie. Řekne nám, co znamená ta předehra?

Hamlet. Ano, nebo vám ukáže, co vy mu chcete ukázat; nestyďte se za to, vždyť on se nestydí vám říci, co to znamená.

⁴⁸ *Miching* Malicho (F); *munching* Mallico (Q2); *myching* Mallico (Q1). Tento zvukomalebný výraz je hapax legomenon; v Shakespearovi se vyskytuje jen zde. Není zřejmé, jestli se nejedná o zažitý obrat, dnes nesrozumitelný. Slovo *miching* snad není obtížně; může znamenat *kradný, podloudný, záludný*. Výraz *Malicho* (resp. *Mallico*) je zcela nejasný. Obvykle je považován za španělské slovo *malhecho*, tedy *zlý čin, zločin*.

⁴⁹ *Mischeefe* (F); *mischiefe* (Q2); doslova *lotrovina, proradnost, neplecha*.

Ofelie. Jste zlý, jste zlý. Raději si poslechnu hru.

Prolog. „Pro nás a naše představení
k vašemu dvora pobavení
prosím o vlídné vyslyšení.“

Hamlet. To je prolog, nebo poezie z prstýnku?

Ofelie. Je to krátké, princí.

Hamlet. Jak ženská láska.

Vstoupí Divadelní král a Divadelní královna

Divadelní král. Třicetkrát obkroužil již Foebův kůň

Tella a Neptunovu slanou tůň;
a měsíc ukázal nám ve své záři
třicetkrát dvanáct vypůjčených tváří,
co spojil Hymen z nehynoucí lásky
nám věrná srdce v posvěcené svazky.

Divadelní královna. Necht' otočí se noc a slunce jasné
tolikrát ještě, než nám láska zhasne.

Však běda! Nemocí vás stáhl příval,
nejste tak veselý, jak dřív jste býval,
to rmoutí mne. Však nebojte se, pane,
srdce mé jako vždycky pro vás plane;
u ženy strach se s láskou potírá,
bud' dává vše, neb všechno odpírá.

Svou lásku dřív jsem prokázala vám,
ted' strach tak velký jako lásku mám.

I nejmenší strach velkou lásku zračí,
když vzrůstá strach, tím větší lásku značí.

Divadelní král. Musím tě brzy opustit, má milá,
staré mé údy opouští již síla;
v tom krásném světě budeš dále žít,
ctěna a milována, a snad mít
jiného manžela –

Divadelní královna. Ó, zadrž, stůj!
V takové lásce byl by zločin můj;

bud' proklet druhý muž; jen ta by žila
s druhým, co prvního by zavraždila.

Hamlet [*stranou*]. Pelyněk! Pelyněk!⁵⁰

Divadelní královna. Co přinutí nás podruhé se vdát,
to není láska, jenom prospěch snad;
znova by mrtvý muž můj zabit byl,
kdyby mě druhý muž jen políbil.

Divadelní král. Věřím, co díte, že je upřímné,
však úmysly své často rušíme.

Záměr je jenom otrok paměti,
ve zrodu silný, slábne vzápětí;
jak nezralý plod tkví teď v stromu spleti,
když uzraje, pak bez třesení sletí.

Je nezbytné, že často toužíme
neplatit to, co sobě dlužíme;
co v nesnázi si svatě slibujeme,
později sotva na to vzpomeneme.

Vždyť zuřivost, jíž žal či radost plá,
svým vlastním dozněním se uchvátá;
kde radost jásá, žal se příliš rmoutí,
radost se v žalu, v radosti žal hroutí.

Svět není věčný, proto divné není,
že také láska se štěstím se mění;
vždyť otázka je i pro věky příští,
zda láska z štěstí, štěstí z lásky prýští.

Když velmož padá, ztrácí přátel řad,
zbohatne chudák, kdekdo má ho rád;
z toho se zdá, že láska štěstím vládne,
přatel má dost, kdo nestojí o žádné;
kdo v nouzi faleš přátel vyzkouší,
hned nepřátelskou zlobu okouší.

---

⁵⁰ *That's wormwood (Q2); To je pelyněk.* Tato poznámka je v Q2 v pravém sloupci vedle textu mezhry.

Čím začal jsem, tím abych skončil zase,
s osudem naše vůle potýká se;
že úmysl náš vždycky zaniká,
myslíme tak, však cíl nám uniká.

Myslíš si snad, že neprovdáš se už;
myšlenka zemře, zemře-li tvůj muž!

Divadelní královna. Země mi nedej jídla, nebe jasu!

Den, noc mi nepřej radost ani spásu!

V zoufalství změň mou naději a víru!

Vězení buď mou skrýší ve vesmíru!

A vše, co kalí tváře radosti,

proměň, co přeji si, mně v starosti!

Nechť z místa k místu svízele mne ženou,

když, vdovou jsouc, se stanu znova ženou!

Hamlet. Jestli to tak poruší!

Divadelní král. Závažný slib! Teď, milá, nech mne být,

jsem unaven a chtěl bych v spánku skrýt

zdlouhavý čas. *Usne.*

Divadelní královna. Ó, nechť tě spánek zhojí;

nechť žádné neštěstí nás nerozdvojí! *Odejde.*

Hamlet. Paní, jak se vám líbí ten kus?

Královna. Myslím, ta paní slibuje až příliš.

Hamlet. Ano; ale ona svůj slib dodrží.

Král. Znáte obsah? Není tam něco závadného?

Hamlet. Kdepak; oni jen žertují, pohrávají si s jedem; žádná
závada pro svět.⁵¹

Král. Jak se nazývá ten kus?

Hamlet. Myší past. A jak to? Obrazně. Kus znázorňuje vraždu,
která se stala kdesi ve Vienně;⁵² vévoda se jmenuje Gonzago a
jeho žena Baptista. Hned to uvidíte; je v tom skryto notně

---

⁵¹ *no Offence i'th'world* (F). Nevrla překládá doslova. Nejspíš je to ale fráze s významem *Není na tom vůbec nic zlého; Vůbec nic se neděje.*

⁵² Vienna (F). Nevrla ponechává anglickou podobu názvu *Videň.*

darebáctví, ale co z toho? Vašeho Veličenstva a nás, kteří máme čisté svědomí, se to netýká; ať se prašivý kuň škrábe, my máme zdravou kůži.

Vstoupí Lucianus.

To je nějaký Lucianus, synovec vévody.

Ofelie. Jste výtečný chorus, princí.

Hamlet. Chtěl bych vystupovat jako chorus mezi vámi a vaším milencem, jen kdybych věděl, jak se ty vaše dvě loutky pohybují.

Ofelie. Jste smělý, princí, jste smělý.

Hamlet. Vy byste se navzdychala, než byste mou smělost otupila.

Ofelie. Stále lépe a hůře.

Hamlet. Tak musíte brát své manžely! – Tak začni, vrahu; nech toho zatraceného křečkování a dělej! – Tak mluv! „Krákavý havran kráká o pomstu!“

Lucianus. Myšlenky černé, pevná dlaň, jed mocný;
nikdo tu není, čas je nápomocný;
zákeřný moku, z půlnočních trav prostřen,
Hekatou třikrát proklet, třikrát zostřen,
nechť čarovné tvé zhoubné vlastnosti
se v zdravém těle ihned rozhostí!

Nakape mu jed do ucha.

Hamlet. Otráví ho v zahradě, aby se zmocnil jeho vlády i jeho říše. Jmenuje se Gonzago; ta historka je známa a sepsána ve výtečné italštině. Teď uvidíte, jak vrah získá lásku Gonzagovy ženy.

Ofelie. Král vstává.

Hamlet. Co, poplašen planým poplachem?

Královna. Co je vám, můj choti?

Polonius. Přestaňte hrát!

Král. Sem se světlem! Pryč!

Všichni. Světlo! Světlo! Světlo!

Odejdou všichni kromě Hamleta a Horacia.

Hamlet. „Necht' poraněná laň si pláče,
jelen si pádí zpět;
jeden si hová, jiný skáče,
tak točí se ten svět!“

Nu, příteli, nemohlo by toto a les pukétů – kdyby se mi Štěstěna nějak zvrtila – a dvě zvrhlé růže na mých odřených botách mi dopomoci k místu u herecké společnosti?

Horacio. Jistě a k polovici výtěžku.

Hamlet. Ne, ne, k celému.

„Ty víš dobře, d'áble sám,
říš zbavila se dnes
od Joviše a vládne nám
od této chvíle – páv!“

Horacio. Měl jste to zrymovat!

Hamlet. Můj drahý Horacio! Teď cením to, co mi řekl duch, na tisíc liber! Pozorovals?

Horacio. Velmi dobře, princi –

Hamlet. Při té řeči o trávení?

Horacio. Pozoroval jsem ho, jak jsem mohl.

Hamlet. Haha! Teď s hudbou sem; kdepak jsou naši pištci?

„Neboť když králi hra se nelíbila,
nu, bože můj, snad špatně hrána byla!“

Vstoupí Rosenkrantz a Guildenstern.

Nu, hudbu sem!

Guildenstern. Milý princi, dovolte mi několik slov.

Hamlet. Třeba celou historii, pane.

Guildenstern. Král, princi –

Hamlet. Ano, pane, co je s ním?

Guildenstern. Uchýlil se do svých pokojů a je zcela bez sebe.

Hamlet. Pitím, pane?

Guildenstern. Ne, princi, ale žlučí.

Hamlet. Vaše moudrost by vás měla poučit, abyste to oznámil jeho lékaři; kdybych já mu dal něco pro pročištění, pohnulo by mu to žlučí možná ještě víc.

Guildenstern. Drahý princi, zachovejte při své rozmluvě určité meze a neodbývejte mé poslání tak divoce.

Hamlet. Už jsem zkrotl, pane, ven s tím.

Guildenstern. Vaše královna matka v největším rozrušení mě k vám poslala.

Hamlet. Jste vítán.

Guildenstern. Nu, drahý princi, jste zdvořilý na nevhodném místě. Ráčíte-li mi dát strážlivou odpověď, vykonám, co mi vaše paní matka nařídila. Jinak, promiňte, můj odchod uzavře mou záležitost.

Hamlet. To nemohu, pane.

Guildenstern. A co, princi?

Hamlet. Dát vám strážlivou odpověď; nemám to tuhle v pořádku; ale, pane, odpověď, kterou vám mohu dát, vyhoví vašemu příkazu; či spíše vyhoví tomu, co vám matka nařídila; a proto přímo k věci. Má matka, říkáte –

Rosenkrantz. Říká, že vaše chování ji uvedlo v úžas a údiv.

Hamlet. Podivuhodný syn, který může matku tak vyděsit! – Není žádný doslov, který následuje v patách tomuto mateřskému úžasu? Mluvte!

Rosenkrantz. Přeje si s vámi soukromě mluvit, než půjdete spát.

Hamlet. Pak si ji tedy poslechneme, i kdyby byla třeba desetkrát naše matka.

Rosenkrantz. Princi, kdysi jste mě měl rád.

Hamlet. A stále mám, u těchto zlodějských nástrojů.

Rosenkrantz. Drahý princi, jaký je důvod vašeho rozrušení?

Uzavíráte si cestu k vlastní svobodě, odpíráte-li se svěřit svému příteli se svým žalem.

Hamlet. Pane, nemohu být povýšen.

Rosenkrantz. Jak to, vždyť přece sám král vás prohlásil za svého nástupce v Dánsku?

Hamlet. Inu ovšem, pane, jenže to přísloví „pospíchej pomalu“ už trochu zrezivělo.

*Vstoupí herci s flétnami.*⁵³

Ó, flétny! Ukažte mi jednu. –

[*Vezme Guildensterna stranou.*]

Abych si s vámi promluvil. – Proč okolo mne obcházíte, jako byste mě chtěl vyčíhat a chytit mě do sítě?

Guildenstern. Drahý princi, musím-li ve své povinnosti jednat přísněji, pak má láska se také přičí mravům.

Hamlet. Tomu dobře nerozumím. Nechtěl byste mi zahrát na tuhle flétnu?

Guildenstern. Můj princi, to nedovedu.

Hamlet. Prosím vás.

Guildenstern. Věřte mi, nedovedu to.

Hamlet. Žádám vás o to.

Guildenstern. Neznám hmaty, můj princi.

Hamlet. Je to tak lehké jako lhaní; prstem a palcem zakryjete tyto otvory, ústy tomu dáte dech a zazní z toho nejvýmluvnější hudba. Hle, to jsou ty hmaty.

Guildenstern. Ale právě ty nemám v moci, abych vyloudil jakoukoli melodii; nemám v tom cvik.

Hamlet. Tak a teď hled'te, jakou nedůstojnou věc chcete ze mne udělat. Chcete na mne hrát; děláte, jako byste znal mé hmaty; chcete mi ze srdce vyrvat tajemství; chcete mne zkoušet od nejnižší noty až po vrchol mých schopností; a také je mnoho hudby a vynikající hlas v tomto malém nástroji, ale nedovedete jej donutit, aby promluvil. K čertu, myslíte, že na mne hrát je snadnější než na flétnu? Nazvete mne jakýmkoli nástrojem, i když mě můžete rozladit, zahrát na mne nedovedete. –

---

⁵³ Tak v druhém kvartu. *Enter one with a Recorder (F); Vstoupí jeden (sluha) s flétnou.*

Vstoupí Polonius.

Pozdrav pánbůh, pane.

Polonius. Můj princi, královna si přeje s vámi mluvit a okamžitě.

Hamlet. Vidíte tamten mrak? Nepodobá se tak trochu velbloudu?

Polonius. Na mou duši, opravdu jako velbloud.

Hamlet. Ale mně se zdá, že je to spíš lasička.

Polonius. Hřbet to má jako lasička.

Hamlet. Nebo jako velryba?

Polonius. Nachlup jak velryba.

Hamlet. Nu tedy, přijdu k matce ihned. – Dělalí ze mne blázna, že bych z kůže vyletěl. – Hned přijdu.

Polonius. Jdu to vyřídit. *Odejde.*

Hamlet. Hned, to se lehkó řekne. – Opusťte mne, přátelé.

Rosenkrantz, Guildenstern, Horacio a jiní odejdou.

Právě je strašidelná doba noci;

hřbitovy zejí, peklo vydechuje

nákazu do světa; teď pil bych krev,

konal ten trpký čin, nad nímž by den

třásl se v hrůze. Tiše! Půjdu k matce! –

Nezapři, srdce, přírodu; necht' nikdy

duch Neronův mi netkví v pevné hrudi;

necht' krutý jsem, ne nepřirozený.

O dýkách mluvit chci, však žádných užít;

jazyku, srdce, v tom se přetvařujte!

Ať slova má ji sebevíce zraní,

činem to zpečetit necht' duch se chrání! *Odejde.*

[3.3]

Vstoupí Král, Rosenkrantz a Guildenstern.

Král. Nemám ho rád;⁵⁴ je nebezpečné, aby
v šílenství řádl. Proto připravte se;

⁵⁴ *I like him not* (F). Jde o alžbětinskou frázi *Nelíbí se mi* (jeho chování).

okamžitě vám vydám plnou moc
a půjde s vámi dvěma do Anglie.
Hodnosti naší neprospívá hazard
tak nebezpečný, jaký stále vzrůstá
z těch jeho zvrátů.

Guildenstern. Hned se připravíme.

Vždyť je to pobožná a svatá bázeň
ochránit mnohé, mnohé duše, které
živí a sytí vaše Veličenstvo.

Rosenkrantz. Prostý a jednotlivý život musí
s veškerou výzbrojí a silou ducha
chránit se před zkázou; to tím víc musí
ten duch, na jehož blahu závisejí
životy mnohých. Zanikne-li vládce,
nezemře sám; leč strhne jako vír,
co je mu blízké; je to mocné kolo,
jež tkví na hrotu nejvyššího horstva
a loukotěmi tisíc nižších věcí
váže a spíná; když to kolo padne,
i každý přívěsek a následovník
sdílí s ním hrozný pád. Vždyť nikdy král
nevzdychal sám, by lid s ním neplakal.

Král. Prosím vás, vyzbrojte se k náhlé cestě;
musíme spoutat tento strach, jenž nyní
chodí na volné noze.

Rosenkrantz a Guildenstern. Pospíšíme.

Odejdou Rosenkrantz a Guildenstern.

Vstoupí Polonius.

Polonius. Odešel, kníže, do pokoje matky.
Skryji se za závěs, bych všechno slyšel;
jsem přesvědčen, že vyčiní mu řádně;
však řekl jste, a moudře, že je vhodné,
aby kdos jiný vyslechl ho krom matky,

která je od přírody stranická,
a získal přehled. Buďte zdrav, můj kníže;
než ulehnete, dostavím se opět
a řeknu vám, co vím.

Král. Dík, drahý pane. **Polonius odejde.**

Můj hřích je hnusný, páchne do nebe;
stihá jej nejstarší a první kletba;
zabil jsem bratra! – Nemohu se modlit,
ač pobídka je břitká jako vůle;
silnější vina ničí silný záměr;
jak člověk, který dvě věci chce konat,
váhám, čím začít, a nekonám nic.

Kdyby ta kletá ruka zmohutněla
dvojnásob, než je, krví bratrovou,
což není v sladkém nebi dosti deště
zbělít ji na sníh? K čemu slouží milost,
než čelem postavit se proti vině?

A modlitba má dvojí účinek –
pomáhat, nežli padnem, odpouštět,
když jsme již dole. Pokusím se o to;
zločin je za mnou? Jaká modlitba
mi poslouží? Odpust' mi hroznou vraždu!
To není možné; neboť stále mám
ty výhody, co získal jsem tou vraždou,
korunu, ctižádost a královnu.

Mám získat milost, když si nechám lup?
V zkaženém světě pozlacená ruka
může si snadno naklonit i soud,
často lze vidět, že za mrzkou cenu
koupí si zákon; ne tak nahoře;
tam není výmluv, každý čin se soudí
v pravé své podobě; jsme voláni
tváří v tvář, čelem k čelu zločinu

se odpovídat. Nu, co pak? Co zbývá?
Zkusit to, co zmůže lítost; a co zmůže?
Co zmůže pak, když člověk nelituje?
Ó, běda! Srdce černé jako smrt!
Chycená duše, chtějíc se osvobodit,
tím víc se zaplétá! Sem, andělé!
Koleno vzpurné, skloň se, struny srdce
jak z ocele změň v svaly nemluvněte!
Snad všechno dobře skončí! *Poklekne.*

Vstoupí Hamlet.

Hamlet. Ted' měl bych vykonat to, ted' se modlí;
ted' do toho! – Však přijde do nebe,
tak bude pomstěn? Hodno uvážení;
padouch mi otce zabije, já za to
co jediný syn toho padoucha
odešlu do nebe? –
Vždyť to je plat a odměna, ne pomsta!
Napadl mého otce po jídle,
plného hříchů, v květu jeho vin,
jak s žitím zúčtoval, to ví jen nebe!
Avšak jak soudíme dle okolností,
je to s ním těžké; budu tedy pomstěn,
zabiji-li ho ted', když duši smývá,
je připraven a hotov k odchodu?
Ne!
Pryč s tebou, meči! Hroznější bud' v pochvě!
Až opije se, usne, rozzuří se,
nebo se oddá zvrhlým smilstvům v loži;
neb při hře, při klení neb jiném činu,
kde není ani stopy po svatosti;
pak bij, ať patou kopne do nebe
s duší tak prokletou a černou jako

peklo, kam jde. Měj, matko, strpení;
ten lék jen prodlouží ti choré dni! *Odejde.*
Král. Slova jen vanou, bezbožností planou;
bezbožná slova v ráj se nedostanou! *Odejde.*

[3.4]

Vstoupí Královna a Polonius.

Polonius. Hned přijde; domluvte mu náležitě;
že hůře vyvádí, než možno snášet,
že Vaše Milost kryla, chránila ho
před větší zlostí. Já se tuhle schovám.
Prosím, jen na něj zhurta.

Hamlet (*uvnitř*). Matko, matko, matko!

Královna. Vykonám to, o mne se nestarejte;
teď skryjte se, slyším ho přicházet.

[*Polonius se skryje za závěs.*]

Vstoupí Hamlet.

Hamlet. Nu, matko! Co se děje?

Královna. Hamlete, těžce urazil jsi otce!

Hamlet. Těžce jste, matko, urazila otce!

Královna. Jdi; zpupným⁵⁵ jazykem mně odpovídáš.

Hamlet. Jděte; zlým jazykem se tážete.

Královna. Copak je, Hamlete?

Hamlet. Copak se děje?

Královna. Na mne jsi zapomněl?

Hamlet. Přisámbůh, ne;

jste královna, choť bratra mého otce
a – kéž by toho nebylo! – má matka.

Královna. Pak jiní přivedou tě k rozumu.

---

⁵⁵ *wicked* (Q2, *zlý, zlomyslný, nestydatý*); *idle* (F, *planý, prázdný*).

Hamlet. Sedněte si; a nehněte se odtud,
dokud vám nenastavím zrcadlo,
v němž spatříte své nejvlastnější Já!

Královna. Co chceš? Přec nechceš mě snad zavraždit?
Pomoc, hej, pomoc!

Polonius (*uvnitř*). Pomoc, pomoc, pomoc!

Hamlet. Co je to? Krysa? Dukát, že je mrtva!
[*Bodne do závěsu a*] *zabije Polonia.*

Polonius (*uvnitř*). Zabil mne, běda!

Královna. Hrůza! Cos to spáchal?

Hamlet. Opravdu nevím. Je to král?

Odhrne závěs a vytáhne **Polonia.**

Královna. Jaký to zločin! Hrozný, krvavý!

Hamlet. Krvavý čin? Jak krále zavraždit
a úprkem si jeho bratra vzít!

Královna. Zavraždit krále?

Hamlet. Tak jsem řekl, paní. –

Všetečný, ukvapený bloude, sbohem;
měl jsem tě za vyššího; měj svůj osud;
vidíš, že příliš horlivosti škodí!
Nelomte rukama; klid; usedněte;
vniknu vám do srdce; to udělám,
jestli je k tomu přístupné a jestli
je kletý návyk neobrněl tak,
že nevnímá již hlasu rozumu.

Královna. Co učinila jsem, že jazyk tvůj
tak krutě na mne doráží?

Hamlet. Ten skutek,
jenž kalí vděk a rdění mravnosti,
zve pokrytectvím ctnost a snímá růže
z krásného čela nezkalené lásky,
ba do něj kope; z manželského slibu

učiní hráčskou sázku;⁵⁶ skutek ten,
jenž z těla nejsvětější úmluvy
rve samu duši; zbožnost posvátnou
promění v pršku slov; tvář nebe rdí se,
ba i ta zhmotnělá a pevná země
s truchlivým vzezřením jak v soudný den
churaví pro ten čin.

Královna. Ó, jaký čin
tak burácí, že hrom jej ohlašuje?

Hamlet. Pohleďte na ten obraz a na tento;
jak vyjadřují podobu dvou bratrů.

Hle, jaký půvab tkví na této tváři!

Apolla kadeře a čelo Jova;

Martovo oko, přísné, rozhodné;

postava posla Merkura, když vznáší
se na vrcholky nebetyčných hor;

ó, vskutku, souhrn vlastností a obraz,
jako by každý Bůh naň vtisknul pečeť,
aby se světu představil vzor muže!

To byl váš muž; na další pohleďte,

to je váš muž! Klas snětivý a mor
zdravého bratra!⁵⁷ Kam jste dala oči?

Na krásných stráních nechala jste pastvy
a sytíte se bahnem? Máte oči?

Láskou to nezvěte; ve vašem věku

návaly krve krotce uléhají,

řídí se rozumem; leč jaký rozum

od toho sved vás k tomu? Smysly máte,

---

⁵⁶ *Makes marriage vows | As false as Dicers Oathes* (F). *Oath* může být jednak *sázka*, jednak *slib*, *přísaha*. Pokud má Hamlet na mysli nezávaznost manželského slibu, pak by asi byl přesnější překlad z *manželských přísah | učiní hráčské sliby*.

⁵⁷ *Blasting his wholesome brother* (Q2, *hubící svého zdravého, spořádaného bratra*); *Blasting his wholesom breath* (F, *hubící, vyrážející jeho zdravý dech*).

jste schopna tužeb, avšak tento cit
je zmámený; bloud by tak nezabloudil;
vždyť nikdy blud tak smysly nezotročil,
však ponechal jim aspoň trochu volby,
by poznaly ten rozdíl. Který d'ábel
tak podved vás v té hře na slepou bábu?
Zrak bez citu a bez vidění cit,
sluch bez hmatu i zraku, holý čich,
ba chorobná část některého smyslu
by se tak nezmátla.

Stude, kde je tvůj ruměnec? Zlé peklo,
když vzbouřilo ses v kostech matrony,
buď cudnost plamenného mládí vosk,
roztav se vlastním žářem; nebuď hanba,
když prudká horlivost se rozbouří,
když mráz sám stejně žhne a rozum slouží
kuplířské vůli.

Královna. Zmlkni, Hamlete!

Oči až do nitra mi obracíš;
vidím tam usedlé a černé skvrny,
jež neztratí svou barvu.

Hamlet. Ale žít

v tom hnusném potu zatuchlého lože;
pařit se v bahně; hrát si, milovat se
v oplzlém pelechu –

Královna. Ó, nemluv více!

Tvá slova zraňují mi sluch jak dýky;
dost, drahý Hamlete!

Hamlet. Ten vrah, ten lotr, otrok,
nehoden desetiny z dvacetiny
vašeho manžela! Vřed královský!
Ten svatokrádce království a moci,

jenž ukrad z římsy tučnou korunu
a do kapsy ji shrábl!

Královna. Přestaň již!

Hamlet. Král odřezků a příštipků!

Zjeví se Duch v domácím šatě.⁵⁸

Chraňte a ověřte mne svými křídly,
nebeské moci! – Co chceš, jasný zjeve?

Královna. Běda, je šílený!

Hamlet. Zda nejdeš kárat zpozdilého syna,

jenž ztrácí čas a vervu, aby rychle
vykonal hrozivý tvůj příkaz? Pověz!

Duch. Nezapomínej na mne! Přicházím,
bych tupý hrot tvé vůle přiostril.

Však pohled'; zděšení tvou matku jímá;
vkroč mezi ni a zápasící duši;
hrůza má v slabém těle nejvíc síly.

Promluv s ní, Hamlete!

Hamlet. Jak je vám, paní?

Královna. Běda, však co je s tebou,

že oči do neznáma upíráš
a mluvíš s netělesným ovzduším?

Divé ti blesky z očí šlehají
a jako spící vojsko při poplachu
vlas se ti ježí, jak by živý byl,
a vzhůru zvedá se. Můj milý synu,
svou horoucí a roznícenou vášeň
zchlad' trpělivostí! Kam pohlížíš?

---

⁵⁸ *Enter Ghost* (F, Q2); *Enter the ghost in his night gowne* (Q1). Ojedinelá scénická poznámka v Q1 předepisuje duchovi kostým *night gowne*. Stejná poznámka je v *Juliu Caesarovi*: *Enter Iulius Caesar in his Night-gowne*. Dnešní význam *nightgown* je *noční košile*, případně *župan* (tak překládá Saudek). Za Shakespeara to byl noční plášť, často honosný a nákladně zdobený. Nevrlův překlad je vhodný.

Hamlet. Na něho! Naň! Jak nápadně je bledý!

Ten pohled se svým posláním by skálu donutil k soucitu. – Ó, nehleď na mne, nechť žalostný tvůj pohled neodvrátí můj pevný úmysl; to, co mám konat, ztratí svůj směr a z krve budou slzy.

Královna. S kým mluvíš tam?

Hamlet. A vy nic nevidíte?

Královna. Nevidím nic, a vidím vše, co je tam.

Hamlet. A nic jste neslyšela?

Královna. Nic než nás.

Hamlet. Pohleďte tam! Hle, jak se odkrádá!

Můj otec v podobě jak zaživa,
hle, právě nyní dveřmi odchází! **Duch odejde.**

Královna. To jenom vylíhlo se ve tvém mozku;
v nehmotných těchto zjevech šílenství
si právě libuje.

Hamlet. Co, šílenství?

Můj tep se drží taktu jako váš
a zdravě notuje; co jsem k vám mluvil,
to není šílenství; zkuste to se mnou,
vše zopakuji, což by šílenství
přec popletlo. Pro vaši spásu, matko,
netěšte duši balzámem, co mluvím,
že je mé šílenství, ne vaše vina;
bolavé místo to snad vyhojíte,
však z vnitřku, tajně tkáně podráývají,
se zkáza vynoří. Svěřte se nebi;
litujte minula, odvráťte příští
a plevel neživte, by dále zkvétal.
Odpusťte mi tu horlivost, neb v časech
tučných a zhovadilých sama ctnost

od hříchu musí žádat odpuštění,
ba plazit se, by směla konat dobro.

Královna. Rozt'als mi srdce ve dví, Hamlete!

Hamlet. Ó, zahod'te tu jeho horší část
a s druhou půlí žijte čistěji.

Dobrou noc! Vyhněte se loži strýce;
nejste-li ctnostná, pak to předstírejte.

Ďas zvyku, který smysly připravuje
o jejich tvářnost, v tom je andělem,
že vykonání krásných, dobrých skutků
odívá hábitem neb livrejí,

jež dobře nosí se. Tu noc se zdržte,
to způsobí, že mnohem snadněji
se příště zdržíte; pak ještě snáze;
cvik může snadno změnit přirozenost,
ovládnout d'ábla, anebo ho zahnat
s ohromnou silou. Znova, dobrou noc;

chcete-li sama dojít požehnání,
prosím o požehnání. – [*Ukazuje na Polonia.*] Líto je mi
zde toho pána; nebe tomu chtělo,
bych trestaje ho sám byl potrestán,
[a stal se ze mne bič a prostředník.]⁵⁹

Já se oň postarám a zodpovím,
že jsem ho zabil. A tak dobrou noc!

V lásce je krutosti mé příčina;
hůře se skončí, co zle začíná!

Jen slůvko, dobrá paní.

Královna.

Co mám dělat?

---

⁵⁹ *That I must be their Scourge and Minister* (F); Nevrla překládá že *musím mu být bič i ručitel*. Tím se ovšem odkazuje na Polonia; v originálu se ale Hamlet stává bičem a jednatelem nebes. Nahrazujeme proto méně nejednoznačným překladem. Nevrlův *ručitel* je sice možný překlad výrazu *Minister*, ale Hamlet není ručitelem, ale sluhou, prostředníkem a prodlouženou rukou nebe. Navíc výraz *Scourge and Minister* lze chápat i jako hendiadys, tedy jako *služebný bič*, nebo *trestající prostředník*.

Hamlet. Naprosto ne, co jsem vám poradil;
tučného krále na lože zas sved'te;
necht' v tvář vás štípne, nazve vás svou myškou
a za pár smilných polibků a hraní
těch prstů prokletých na vaší šíji
mu prozrad'te ten celý rozhovor,
že nejsem vskutku šílený, však jen
to předstírám. Je vhod, aby to zvěděl;
vždyť královna tak krásná, ctnostná, moudrá
před netopýrem, ropuchou a hnusem
nezatají tak cennou věc? Či přece? –
Ač dobře víte, že je lépe mlčet,
otevřte košík na střeše, ať ptáci
z něj vylétnou, a jako dobře známý
ten opičák, co chtěl to po nich zkusit,
zalezte do koše a zlomte vaz!

Královna. Tím buď si jist, že jsou-li slova dech
a dech je život, nemám života,
bych vydechla, co jsi mi oznámil.

Hamlet. Já musím do Anglie. Víte to?

Královna. Žel, zapomněla jsem; tak určeno.

Hamlet. Listy se pečeti; dva spolužáci,
jimž věřím jako jedovatým zmijím,
ponesou list a ti mne doprovodí
na cestě k lotrovství. Nu, budiž tak;
je žertovné, když zákopník svým prachem
sám vyletí; když vyjde mi můj plán,
loket pod jejich nálož podhrabu se,
pošlu je na měsíc! Ó, je to krásné,
když lest se srazí s druhou – až to praskne!
Ten muž mě ještě zaměstná; teď musím
odvléct ta střeva do vedlejší síně. –
Dobrou noc, matko! – Hle, jak ten pan rada

je tichý, vážný, tajemný jak troud;
zaživa byl přece užvaněný bloud!
Tak pojd'te, pane, skoncujem to s vámi!
Dobrou noc, matko.

Odejdou, Hamlet odvléká Polonia.

[4.1]⁶⁰

*Vstoupí Král, Královna, Rosenkrantz a Guildenstern.*⁶¹

Král. V tom vzdychání a stonech skryt je smysl.

Co to má znamenat? Chceme to zvědět.

Kde je váš syn?

Královna. Na chvíli dopřejte nám samoty.

Rosenkrantz a Guildenstern odejdou.

Co jsem to, choti, spatřila dnes večer?

Král. Jak, Gertrudo? Co dělá Hamlet?

Královna. Zuří jak moře s větrem o závod,
kdo z nich je mocnější. V záchvatu zloby,

---

⁶⁰ Je zvykem klást sem přelom třetího a čtvrtého dějství. Je to ovšem přeryv velice sporný. Ve foliu je poznámka *Odejde Hamlet, vleče Polonia. | Vstoupí Král. (Exit Hamlet tugging in Polonius. | Enter King.)*; sklíčená královna tedy zůstává na jevišti a král na situaci navazuje: „V tom vzdychání a stonech skryt je smysl.“ Rosenkrantz a Guildenstern vůbec nevstoupí. V prvním kvartu je situace stejná. V druhém kvartu je ovšem poznámka *Exit. | Enter King, and Queene, with Rosencraus | and Guyldensterne* (sic). V tom je nesrovnalost a lze ji vyřešit dvěma způsoby: (1) Královna je omylem uvedena ve vstupní poznámce a zůstává na scéně. (2) Poznámka *Exit (Odejde)* se někdy používá namísto *Exeunt*, tedy *Odejdou* (tak je tomu např. při odchodu Rosenkrantze, Guildensterne, Horacia ad. na konci 3.2). Královna tedy odejde zároveň s Hamletem (a nezmíněným mrtvým Poloniem), aby záhy vstoupila znovu s králem atd. K tomuto řešení se přiklání převážná většina editorů, třebaže toto rozdělení scény – jak poznamenal ve svém vydání z r. 1765 významný kritik Samuel Johnson – „zde není příliš šťastné, protože vytváří prodlevu ve chvíli, kde je akce mnohem spojitější než v jakékoli jiné scéně“. Dokladem správnosti rozdělení patrně je, že se rozhovor s králem koná někde jinde; král totiž v obou textech říká o něco později „Šílený Hamlet zabil Polonia | a odtáhl ho z komnaty své matky“. To ovšem není dostatečný argument; v alžbětinském divadle, včetně Shakespeara, je k nalezení nespočet případů, kdy proběhne jednoznačná změna místa děje, aniž by postavy odešly z jeviště.

⁶¹ Ve foliové verzi vstoupí jen král; královna zůstává na scéně.

když slyšel za závěsem něco šustit,
vytasil meč a zvolal: „Krysa, krysa!“
a v pomatení svého mozku zabil
skrytého starce.

Král. Těžký čin, tak stalo
by se nám těž, kdybychom my tam byli.
Ta jeho volnost ohrožuje všechny,
jak vás, tak nás i každého. Jak mám
ten krvavý čin jenom zodpovědět?
Mně se to vyčte, vždyť má opatrnost
měla by držet zkrátka, zavřít, zajmout
toho šílence; avšak my z lásky
jsme zanedbali to, co bylo nutné,
jak ten, kdo stížen zhoubnou nemocí,
ji nechce oznámit, ač ohrožuje
sám kořen života. Kam odešel?

Královna. Šel tělo zabitého někam ukrýt;
i ve svém šílenství jak zrnko zlata
v příměsi nízkých rud nám ukázal
svou pravou ryzost; plakal nad svým činem.

Král. Gertrudo, pojd'me!
Slunce se dříve nesmí dotknout hor,
než bude na lodi; ten zvrhlý čin
musí se umně vahou majestátu
ukrýt a omluvit. – Hej, Guildensterne!

Vstoupí Rosenkrantz a Guildenstern.

Přátelé, zjednejte si další pomoc.

Šílený Hamlet zabil Polonia
a odtáhl ho z komnaty své matky;
najděte ho, domluvte mu a tělo
dopravte do kaple. Pospěšte si.

Odejdou Rosenkrantz a Guildenstern.

Teď, Gertrudo, nejlepším přátelům

řekneme, co chceme dělat a co se
bohužel stalo; tak snad pomluva⁶² –
jež sykotem obletí celou zemi,
jak kanony svou jedovatou střelu
vypálí k cíli – mine naše jména
a zraní plytký vzduch. – Ó, pojd'me spolu!
Duši mám plnou rozporů a bolu! *Odejdou.*

[4.2]

Vstoupí Hamlet.

Hamlet. Bezpečně uklizen.

Rosenkrantz a Guildenstern (*uvnitř*). Hamlete! Princi Hamlete!

Hamlet. Jen tiše! Co je to za hluk? Kdo volá Hamleta? Tu
přicházejí.

Vstoupí Rosenkrantz a Guildenstern.

Rosenkrantz. Co jste udělal, princi, s mrtvolou?

Hamlet. Smísil ji s prachem! S tím je příbuzná!

Rosenkrantz. Ukažte nám, kde je, my musíme
ji odnést do kaple.

Hamlet. Nevěřte tomu.

Rosenkrantz. Čemu nevěřit?

Hamlet. Že bych udržel spíš vaše tajemství než své vlastní.

Ostatně, když se táže houba, co má odpovědět králův syn?

Rosenkrantz. Máte mne za houbu, princi?

Hamlet. Ano, pane; nasáváte do sebe královu přízeň, jeho odměny
a povýšení. Avšak takoví služebníci konají králi nejlepší službu
nakonec; má je, jako opice mívá ořechy, mezi čelistmi, pěkně
v koutku tváře; napřed je zkousne a nakonec je spolkně; když

---

⁶² V druhém kvartu, ze kterého je zvýrazněná pasáž převzata, podle všeho chybí několik slov, na která se vztahuje vedlejší věta *jež sykotem...* Slova *tak snad pomluva* (So, haply, slander) nejsou Shakespearova; pocházejí od Lewise Theobalda, vydavatele sebraného díla (1733). Do dnešní obvyklé podoby je upravil Edward Capell ve vydání z roku 1768.

potřebuje, co jste nashromáždili, jen vás zmáčkne a houba je zase suchá.

Rosenkrantz. Nerozumím vám, princi.

Hamlet. Z toho mám radost; chytrá řeč si pospí v uchu hlupáka.

Rosenkrantz. Můj princi, musíte nám říci, kde je mrtvola, a jít s námi ke králi.

Hamlet. Mrtvola je u krále, ale král není u mrtvoly. Král je něco – jako –

Guildestern. Něco jako – princi?

Hamlet. Něco jako – nic! Zaveďte mne k němu. Zalez, liško – a všichni za tebou! *Odejdou.*

[4.3]

*Vstoupí **Král** a další dva nebo tři.*⁶³

Král. Šli hledat Hamleta i mrtvolu.

Jak nebezpečné, že tak volně chodí!
Leč po zákonu potrestat ho nelze;
vždyť je mu oddán nerozvážený dav
a ten spíš očima než mozkiem soudí;
a když, pak lituje jen viníka,
ne jeho viny. Abych to vše srovnal,
musí se zdát to náhlé odeslání
co uvážený čin; zoufalá nemoc
jen lékem zoufalým se vyhojí,
anebo vůbec ne.

*Vstoupí **Rosenkrantz.***

Tak co se stalo?

Rosenkrantz. Kam schoval mrtvolu, můj pane, nelze z něj nijak dostat.

Král. Ale kde je on?

Rosenkrantz. Tam venku střežen čeká na váš rozkaz.

---

⁶³ *Enter King, and two or three (Q2).* Ve foliové verzi vstoupí jen král.

Král. Před nás ho přiveďte.

Rosenkrantz. Hej, Guildensterne; přiveďte sem prince.

Vstoupí Hamlet a Guildenstern.

Král. Nu, Hamlete, kde je Polonius?

Hamlet. U večere.

Král. U večere? Kde?

Hamlet. Ne kde sám jí, ale kde je pojídán; jistá kongregace politických červů se právě do něho pustila. Takový červ je učiněný císař pro naše hostiny; krmíme všechny tvory, abychom je vykrmili; a sebe samy krmíme pro červy; vykrmený král a hubený žebrák jsou jen různé pokrmy; dva chody, ale jen jedna hostina; a to je konec.

Král. Běda, běda!

Hamlet. Člověk může chytat ryby na červa, který pojedl krále, a sníst rybu, která pozřela červa.

Král. Co tím míníš?

Hamlet. Nic. Jenom jsem vám chtěl ukázat, jak může král slavně projít útroby žebráka.

Král. Kde je Polonius?

Hamlet. V nebi; pošlete tam za ním; když váš posel ho tam nenajde, hledejte ho na opačném místě. Ale opravdu, nenajdete-li ho během tohoto měsíce, ucítíte ho, až půjdete na schodech do podloubí.

Král. Běžte ho tam hledat.⁶⁴

Hamlet. On tam počká, než přijdete.

Král. Hamlete, pro svou vlastní bezpečnost –
jež je nám drahá, třebaš litujeme,
cos učinil – pro čin ten musíš pryč,
a to co nejrychleji. Připrav se.
Vítr je příznivý, loď pohotově,

---

⁶⁴ Editoři sem doplňují poznámku *Odejdou sluhové*. V F a Q2 žádná poznámka není.

přátelé čekají, vše uchystáno
je do Anglie.

Hamlet. Do Anglie?

Král. Hamlete, ano.

Hamlet. Dobrá.

Král. Chápeš-li naše záměry, pak dobrá.

Hamlet. Cheruba vidím, jenž je vidí. Budiž,
tak do Anglie! Sbohem, drahá matko!

Král. Tvůj milující otec, Hamlete.

Hamlet. Má matko; otec a matka jsou muž a žena, muž a žena jsou
jedno tělo; tudíž – má matko! Jdeme do Anglie!

Odejde.

Král. Vy v patách za ním; vlákejte ho na loď;
a nemeškejte; večer musí pryč.

Všechno je zapsáno a zpečetěno,
co týká se té věci; prosím, rychle.

Odejdou **Rosenkrantz a Guildenstern.**

Ty, Anglie, když vážíš si mé přízně –
a mohl bych tě k tomu přimět mocí,
neb dosud rdí se tvoje čerstvé jizvy
po dánských mečích a v posvátné úctě
splácíš nám dávky – nesmíš přehlédnout
naš svrchovaný příkaz, vyslovený
v těch listech, aby Hamlet okamžitě
byl usmrcen. Učiň to, Anglie,
neb jako soucotě mi pije krev
a ty máš lék. Než splní se mé přání,
děj se co děj, dřív neznám radování! *Odejde.*

[4.4]

Vstoupí **Fortinbras, Setník a vojsko.**

Fortinbras. Jdi, setníku, pozdrav dánského krále;
vzkaž mu, že podle smlouvy Fortinbras

žádá o průvod pro slíbený pochod
přes jeho království. Víš, kde mě najdeš.
Chce-li však Jeho Výsost se mnou mluvit,
v poslušné úctě že ho navštívím;
toto mu vzkaž.

Setník. To vykonám, můj pane.

Fortinbras. Krokem v chod!

Odejdou Fortinbras a vojsko.

[*Zůstane Setník.*] *Vstoupí Hamlet, Rosenkrantz, Guildenstern a jiní.*

Hamlet. Čí je to vojsko, milý pane?

Setník. Norského krále.

Hamlet. A na koho, pane, táhnou?

Setník. Na nějaký kousek země v Polsku.

Hamlet. Kdo mu velí?

Setník. Synovec norského krále Fortinbras.

Hamlet. To hodlá vtrhnout do samého Polska,
či jde mu jen o pohraniční tvrz?

Setník. Abych řek holou pravdu bez příkras,
jdem dobýt jenom malý kousek země,
jenž kromě jména nemá jiné ceny.

Do pachtu bych jej nechtěl za pět zlatých
a nevynese Poláku ni Noru
na úrocích ani, co do ní vloží.

Hamlet. Pak tedy Polák nebude ji bránit.

Setník. To bude! Už ji obsadil!

Hamlet. Dvoutisíc mužů, dvacet tisíc zlatých
není dost rozhodnout spor o stéblo;
to je ta hlíza hojnosti a klidu,
jež dovnitř propukne, ač nikdo neví,
nač lidé umírají. Díky, pane!

Setník. Bůh s vámi, pane. *Odejde.*

Rosenkrantz. Princi, půjdeme?

Hamlet. Jen jděte napřed, přijdu za vámi.

Odejdou **Rosenkrantz a Guildenstern.**

Jak každý popud proti mně se staví
a štvete mou línou pomstu! Co je člověk,
když všechno jeho zisk a jeho cíl
je jídlo jen a spaní? Pouhé zvíře!
Jistě; kdo stvořil v nás tak velkou schopnost
soudit, co je a bylo, nedal nám
tu chápavost a bohorovný rozum,
by nežit v nás zchřadl. Necht' je v tom
zvířecí tupost či až příliš přesné
svědomí, domyslit, co z toho vzejde –
z té myšlenky jen jedna čtvrt' je moudrost,
tři čtvrti zbabělost – pak nevím, proč
žiji, bych říkal: „To se musí stát!“,
když důvod, sílu, chuť i zbraň mám k činu.
Velké jak země příklady mě štvou!
Hle, toto vojsko, veliké a mocné,
vedené vznešeným a vzácným princem,
jehož duch, nesen božskou ctižádostí,
čelí tak nejistému výsledku;
dá, co je smrtelné a zranitelné,
štěstí a smrti, nebezpečí všanc
pro skořápku! Být v skutku velkým není
se nepohnout bez velké příčiny,
však za velký mít i spor o stéblo,
když čest je v sázce! Jak já vypadám,
když vražda otce, zneuctění matky,
výčitky rozumu a spřízněnosti
mě neprobudí, a⁶⁵ k své hanbě vidím
hrozící smrt dvaceti tisíc mužů,

---

⁶⁵ Nevrla na tomto místě věty nepřesně rozděljuje: „...mě neprobudí? Co k své hanbě vidím...“.

kteří pro představu a záblesk slávy
jdou na smrt jako na lože, pro místo,
kam ani nevejde se jejich množství;
ani dost velké pro hrob, jenž by ukryl
jich mrtvoly? – Od této chvíle zkrocen
buď úmysl můj, neb buď krví zbrocen! *Odejde.*

[4.5]

Vstoupí Královna, Horacio a Šlechtic.

Královna. Nechci s ní mluvit.

Šlechtic.⁶⁶ Nedá se odbýt, je jak šílená.

Stav její budí lítost.

Královna. Co si přeje?

Horacio. O otci mnoho mluví; že prý svět
je zlý; vzdychá a do hrudi se bije;
stébła se leká; mluví divné věci,
jen zpola rozumné; nic určitého,
avšak ta změť přec nutí posluchače
k určitým závěrům; jen hádají
a řadí slova ke svým myšlenkám;
co jeví její tvář a pohyb, gesta,
nutí je v závěrech, ač neurčitých,
přec tušit něco neblahého.

Královna. Nutno s ní promluvit; mohla by šířit
nevhodné domněnky u pobloudilých.

Přiveďte ji. [**Horacio odejde.**]⁶⁷

V mé choré mysli, tlakem zlého činu,
se každá smet' zdá mluvit o zločinu;

---

⁶⁶ Některá vydání se řídí podle F a vynechávají postavu Šlechtice. Jeho repliku říká Horatio. (V Q2 říká Šlechtic i repliku „O otci mluví...“ a Horatio říká „Nutno s ní promluvit...“)

⁶⁷ Poznámka *Odejde Horacio* v původních tiscích není. Navíc Q2 připisuje slova „Nutno s ní... Přiveďte ji“ Horaciovi.

tak veliký je z provinění strach,
že sám před sebou tone v obavách.

*Vstoupí Ofelie, pomatená, [s rozpuštěnými vlasy a zpívá
s loutnou].⁶⁸*

Ofelie. Kde je ten krásný dánský majestát?

Královna. Jak se daří, Ofelie?

Ofelie (zpívá). Jakpak poznám věrnou lásku
od všech ostatních?

Po klobouku z lastur, holi
a po pantoflích? Ó, ó!

Královna. Běda, má slečno, co značí ten zpěv?

Ofelie. Co znamená? Jen, prosím, poslouchejte:

(Píseň) Mrtev, zle je s ním, má paní,
mrtev, zle je s ním:
na hlavě mu trávník roste,
vrouben kamením. Ó, ó.

Královna. Nuž pověz, Ofelie –

Ofelie. Prosím, pozor!

(Píseň) Bílý měl rubáš jak sníh z hor –

Vstoupí Král.

Královna. Běda, sem pohleďte, můj pane!

Ofelie. – z květů šla vůně vlahá,
nad hrobem netruchlil mu sbor,
ni jeho láska drahá.

Král. Jak se máte, krásná dívko?

Ofelie. Bůh s vámi, dobře. Říkají, že sova byla pekařova dcera.
Panebože, víme, co jsme, ale nevíme, co z nás bude. Bůh vám
požehnej při večeři.

Král. Stále myslí na svého otce.

Ofelie. Prosím vás, o tom nemluvte; ale bude-li se někdo ptát, co
to znamená, řekněte mu toto:

---

⁶⁸ Dlouhá scénická poznámka je z Q1. Není zřejmé, jestli Horacio na jevišti je, nebo ne.

(*Píseň*) Zítřa je Valentina den,
co den se s nocí mine,
tvá milá čeká pod oknem,
chce tvá být, Valentine;
on vstal a oblékl si šat,
otevřel dveře hned;
šla panna tam, co panna však
se nevrátila zpět.

Král. Hezká Ofelie!

Ofelie. To jistě, a bez přísahy, hned to skončím:

U naší svaté Trojice,
běda a hanba jí!
Muži jsou spíše hodni hany,
kteří to dělají.
Řekla: než jsi mě převalil,
přec slíbil sis mne vzít;

On řekl:

I toť se ví, jen nemělas
na lože se mnou jít!

Král. Jak dlouho je to s ní již takové?

Ofelie. Doufám, že všechno bude dobré. Musíme být trpěliví; ale nemohu než plakat, když si pomyslím, že ho položili do té chladné země. Můj bratr se to doví a tak vám děkuji za dobrou radu. Pojd', můj dostavníku! Dobrou noc, dámy; dobrou noc, sladké dámy; dobrou noc, dobrou noc! *Odejde.*

Král. Jděte hned za ní; hlídejte ji, prosím. *Odejde* **Horacio.**

Jed hlubokého žalu! Pochází to
ze smrti otce. Nyní, Gertrudo,
poslyš mě, Gertrudo! Když přijde žal,
nepřijde jako jednotlivý zvěd,
šak v zástupech. Především otec zabit;
váš syn je pryč, ten zhoubný původce
vlastního vyhoštění; lid je zmaten,

hloubá a zhoubně šeptá o smrti
dobrého Polonia; chybili jsme,
tak potajmu ho pohřbít; Ofelie,
ubohá, v rozporu se zdravou myslí,
bez níž jsme obraz jen a pouhé zvíře;
konečně – jako souhrn všeho – její
bratr se tajně vrátil z Francie,
živí se přeludem, v mračna se halí,
co různí hlupci sluch mu otravují
morovým výkladem o smrti otce;
a nuzáctví, jež nemá o čem mluvit,
si nedá ujít nás tím obžalovat
od ucha k uchu. Dobrá Gertrudo,
tohle s tím vražednickým kouskem mnohde
mne víckrát zabije. *Hluk za scénou.*

Královna. Co je to za hluk?

*Vstoupí Posel.*⁶⁹

Král. Hej, kde jsou Švýcaři? Necht' střeží dveře.
Co se tu děje?

Posel. Zachraňte se, kníže;
oceán, který na břeh naráží,
nehltá pevninu s tak lačným spěchem,
jak mladý Laertes v čele své smečky
vám smetá stráž! Ta luza zve ho pánem;
a jak by svět se zrodil, starověk
byl zapomenut a zvyk nebyl znám,
ni záruky a potvrzení slovem,
křičí: „My chceme Laerta mít králem!“

---

⁶⁹ *Vystoupí Šlechtic (F.N.); Enter a Messenger (F, Q2). Messenger nemusel být nutně něčí posel; na divadle to byl ten, kdo přináší zprávy (message), ve starém divadle též opovědník.*

[Čapky, ruce, hrdla vzkazují mrakům:]⁷⁰

„Králem buď Laertes, král Laertes!“

Královna. Radostně bijí na falešnou stopu!

Naopak je to, falešní psi dánští!

Král. Už vylomili dveře.

Hluk za scénou. Vstoupí Laertes a další Dánové.

Laertes. Kdepak je král? – Zůstaňte, páni, venku.

Dánové. Ne, jdeme dovnitř!

Laertes. Opusťte mne, prosím.

Dánové. Tak dobrá, dobrá. [*Odcházejí za dveře.*]⁷¹

Laertes. Děkuji; střežte dveře. – Zvrhlý králi,
navrať mi otce.

Král. Ztiš se, Laerte.

Laertes. Panchartem zve mne klidná kapka krve
a otce paroháčem; odznak děvky
tne v neposkvrněné a cudné čelo
mé věrné matky.

Král. Pročpak, Laerte,
tvá vzpoura tváří se tak velikášsky?
Gertrudo, nech ho; jen se o mne neboj;
takové božství ochraňuje krále,
že zrada, zhlédnouc jen to, co chce dělat,
pozbude vůle. – Pověz, Laerte,
pročpak tak zuříš? – Nech ho, Gertrudo. –
Mluv, člověče.

Laertes. Kde je můj otec?

Král. Mrtev.

Královna. Však od něho ne.

Král. Ať se na to optá.

---

⁷⁰ Pasáž v závorce v překladu chybí.

⁷¹ Tato poznámka v původních tiscích není. Výměna se patrně odehrála u vchodu na jeviště, takže většina „davů“ za scénou vůbec nevstoupí. (Podobně je tomu i v *Juliu Caesarovi*, 4.2.)

Laertes. Jak došlo k smrti? Nenechám se klamat.

Do pekla, věrnosti! Čert vezmi sliby!

Svědomy, vděku, do nejhlubší jámy!

Vzdoruji prokletí, až tam to došlo:

oběma světy pohrdám, ať přijde,

co chce, jen když co nejdůkladněj pomstím

smrt svého otce.

Král. Co vás zadrží?

Laertes. Nic na světě a nejméně má vůle;

své síly tak chci použít, bych s málem

co nejmíc dosáhl.

Král. Můj Laerte,

chcete-li o smrti drahého otce

jistotu zvědět, míní vaše pomsta stíhat

šmahem i přátele i nepřátele,

ať vyhráli či prohráli?

Laertes. Jen nepřátele.

Král. Chtěl byste je znát?

Laertes. Přátelům jeho rozevru svou náruč;

jak život vracející pelikán⁷²

je napojím svou krví.

Král. Mluvíte

teď jako dobrý syn a věrný šlechtic.

Že já jsem nevinen na smrti otce

a nad tím hluboce jsem zarmoucen,

vašemu úsudku buď jasné tak,

jak denní světlo očím.

Volání za scénou „Pust’te ji!“.

Vstoupí Ofelie.

Laertes. Co to? Jaký to hluk? – Ó, výhni, mozek

mi spal! Sedmkrát přesolené slzy

---

⁷² *Pelican (Q2); Politician (F, politik).*

vypalte z očí ctnost a citlivost!
Bože! Tvé šílenství buď zvaženo,
ať praskne váha! Májová ty růže!
Ó, drahá dívko, sestro Ofelie! –
Nebe, což může rozum mladé dívky
být smrtelný tak jako život starce?
Něžnost je v lásce; a to, v čem je něžná,
posílá jako líbezný svůj vzkaz
tomu, jež miluje.

Ofelie (*píseň*). Pak na máry ho vložili,
ó, hajej, hajej, hajinkej,
a mnohé slzy prolili –
Bud' sbohem, můj holoubku!⁷³

Laertes. Kdybys co zdravá vybídla mne k pomstě,
tak bys mnou nepohnula.

Ofelie. Musíte zpívat: „Dolů a dolů, volejte ho dolů!“⁷⁴
Jak se vám to hezky rýmuje! To je o tom nevěrném správci, co
ukrad pánovi dceru.

Laertes. To nic je víc než něco!

Ofelie. Tuhle máš rozmarýnu na památku; myslí na mě, miláčku!
A tady macešky, abys mi byl věrný!

Laertes. Je šílená, a přec mne vybízí
pamatovat a věrným být.

Ofelie. Tu je fenykl pro tebe a jetelíček;⁷⁵ tu je routa pro tebe a
kousek pro mne; můžeš nosit svou routu jako odznak; tu je
chudobka; dala bych ti pár fialek, ale všechny povadly, když můj
otec zemřel. – Říkají, že měl lehkou smrt.

„Vždyť drahý Vít byl jediná má radost!“

---

⁷³ F tento verš sází kurzívou jako píseň.

⁷⁴ *You must sing downe a-downe, and you call him a-downe-a* (F). Slovo *down* znamená jednak *dolů* a jednak je to částice z lidových písní, např. ve spojení *derry-down*. Ofelie si nejspíš jen prozpěvuje a říká ostatním, že si musí taky tak zpívat.

⁷⁵ *Columbines* (F); *orlíček*.

Laertes. Hluboký bol a žal i samo peklo
dovede změnit v něžné okouzlení.

Ofelie (*píseň*). On nevrátí se nikdy zpět?

Ó, nevrátí se nikdy zpět!

Je mrtev, běda mi,

v smrtelném loži dlí;

on nevrátí se nikdy zpět!

Měl bradu bílou jako sníh

a jako len byl jeho vlas;

on do hrobu se sklonil níž

a marno je proň plakat již;

ó, Bože, jeho duši spas!

Pomodlím se k Bohu za všechny křesťanské duše! Bůh s vámi!

Odejde.

Laertes. Bože, viděli jste to?

Král. O vašem žalu, Laerte, chci mluvit,

sic byste odepřel mi právo. Jděte,

vyberte z přátel svých ty nejmoudřejší,

nechť vyslechnou a soudí mezi námi.

Když přímo poznají, neb z okolností,

že máme účast v tom, pak království,

korunu, život, vše své dáme vám

co zadostiučinění; když však ne,

pak trpělivě se nám oddejte;

vynasnažíme se společně s vámi

vše urovnat.

Laertes. S tím chci se spokojit;

jak došlo k smrti, tajný jeho pohřeb,

žádný meč, znak či trofej nad hrobem,

ni šlechtický či okázalý obřad,

od nebe k zemi volá po výslechu,

jehož se domáhám.

Král. To splň se řádně;
kde vina je, tam sekyra necht' padne!
Prosím vás, pojd'te s námi. *Odejdou.*

[4.6]

*Vstoupí Horacio a Sluha.*⁷⁶

Horacio. Co jsou to zač, co chtějí se mnou mluvit?

Sluha. Námořníci, pane; prý mají pro vás dopis.

Horacio. Ať sem přijdou. [**Sluha odejde.**]

Kdo jiný z kterékoli části světa
mě může pozdravovat nežli Hamlet.

*Vstoupí Námořníci.*⁷⁷

Námořník. Bůh pozdrav, pane.

Horacio. Tebe ať také pozdraví.

Námořník. To pozdraví, pane, když se mu bude chtít. Tu je dopis pro vás, pane; je od toho vyslance,⁷⁸ co jel do Anglie, jestli se jmenujete Horacio, jak jsem byl ujištěn.

Horacio (čte dopis). „Horacio, až si tohle přečteš, zjednej těm chlapíkům přístup ke králi, mají pro něho dopisy. Nebyli jsme ani dva dni na moři, když nás začala pronásledovat válečně vyzbrojená pirátská loď. Poněvadž jsme jí nemohli stačit rychlostí, nutili jsme se do statečnosti; ve zmatku jsem se octl na jejich lodi; v tom okamžiku nechali naši loď běžet a tak já samotný jsem se stal jejich zajatcem. Jednali se mnou jako milosrdní zloději; ale byli si vědomi toho, co spáchali; musím něco vykonat v jejich prospěch. Hled', aby král dostal dopisy, které posílám; a vyhledej mě aspoň tak rychle, jako kdybys prchal před smrtí. Musím ti něco povědět, z čeho oněmíš; ale přece to bude příliš lehké pro závažnost věci. Ti dobří chlapíci tě přivedou ke mně. Rosenkrantz a Guildenstern pokračují v cestě do Anglie;

---

⁷⁶ *Enter Horatio and others (Q2); Vstoupí Horacio a další.*

⁷⁷ *Saylers (Q2); Saylor (F, námořník).*

⁷⁸ *Embassador (Q2); Ambassadors (F, vyslanci).*

mnoho ti o nich povím. Bud' zdráv. – Ten, o němž víš, že je tvůj *Hamlet*.“

Pošlu vás tam, kde doručíte listy;
vraťte se rychle a mne doprovod'te
k tomu, co vám je dal. *Odejdou.*

[4.7]

Vstoupí Král a Laertes.

Král. Ted' ve svém svědomí mě zprost'te viny,
v srdci mě pokládejte za přítele;
vždyť slyšel jste, a poučeným sluchem,
že ten, jenž vzácného vám otce zabil,
i mne chtěl zabít.

Laertes. Správně; řekněte však,
proč nezakročil jste proti těm činům,
tak zločinným a důležitým, že jen
pro bezpečnost a velikost a moudrost
byl jste tak povinen?

Král. Z dvou důvodů –
jež vám snad budou zdát se malicherné –
pro mne však vážných; matka královna
žije jen z jeho pohledů; a já –
ať je to už má ctnost či trápení –
jsem tak s ní životem i duší spojen,
že jako hvězda drží se své sféry,
tak já se držím jí. – A druhý důvod,
proč veřejně bych nechtěl o tom jednat,
je ten, že lid ho velmi miluje
a do své lásky noří jeho chyby,
jak pramen, který mění dřevo v kámen,
z okovů dělá vděčnost; tak mé šípy,
až příliš lehké pro tak ostrý vítr,

by vrátily se nazpět k mému luku
a nedošly by, kam jsem jimi mířil.

Laertes. A tak jsem ztratil vznešeného otce,
sestry se zmocnil beznadějný stav;
který, když podle dřívějška se chválí,
samotný vrchol věku vyzývá
svou dokonalostí. Však pomsta přijde!

Král. Jen spěte klidně; nemyslete si,
že jsme z tak těkavé a mělké látky,
aby nám nebezpečí smýklo bradou,
co pouhý žert. Víc brzy uslyšíte;
rád jsem měl otce, sebe též mám rád;
a z toho, doufám, také seznáte –

Vstoupí Posel s dopisy.

Co nového?

Posel. Dopisy od Hamleta;
ten Vaší Výsosti, ten královně.

Král. Od Hamleta? A kdo je přinesl?

Posel. Prý námořníci; nemluvil jsem s nimi,
dal mi je Klaudio, co má je od nich.

Král. Zvíte to, Laerte. Ty odejdi. **Posel odejde.**

(Čte) „Veliký a Mocný, vězte, že jsem byl nahý vysazen ve
vašem království. Zítřejší požádám o dovolení, abych směl
předstoupit před vaše královské oči; a pak, až vás poprosím o
prominutí, vyličím důvody svého náhlého a podivného návratu.
Hamlet.“

Co tohle znamená? Jsou všichni zpět?

Či je to podvod a nic takového?

Laertes. Znáte tu ruku?

Král. Hamletovo písmo! „Nahý!“

A v dodatku zde praví: „Samoten.“

Můžete mi to vysvětlit?

Laertes. Nevyznám se v tom, pane. Ať však přijde;
tím věru okřívá mé choré srdce,
že dočkám se, bych do očí mu vmetl:
„Tos učinil!“

Král. Když takto, Laerte –
a mělo by to být snad jinak? – chcete,
abych vám poradil?

Laertes. Ano, můj kníže,
jenom když neporadíte mi k míru.

Král. Jen k tvému míru. Když se nyní vrátil –
cesta mu nevoní a nezamýšlí
ji znova podstoupit – já připravím
mu nástrahu, jež uzrává mi v mysli,
při které nemůže než padnout; vinu
na jeho smrti neshledá ni větřík,
ba ani matka neprohlédne léčku,
nazve ji náhodou.

Laertes. Poslouchám, kníže;
tím spíše, zařídíte-li to tak,
abych byl nástrojem.

Král. To se mi hodí.
Po vaší cestě mluvilo se mnoho
o vaší vlastnosti – i před Hamletem –
v které prý záříte; souhrn všech jiných
mu nevynutil tolik závisti,
co tato jediná; a jak si myslím,
ta nejhorší.

Laertes. Která má vlastnost, kníže?

Král. Jen pouhá stužka na klobouku mládí,
však nutná též; vždyt' mládí nesluší hůř
lehký a bezstarostný háv, jež nosí,
jak usedlému věku plášt' a kožich
přináší klid a vážnost. – Dva měsíce

tomu, co byl zde rytíř z Normandie;
sám stál jen proti Francouzům a znám je,
jsou skvělí na koni; však tenhle galán
byl kouzelník a do sedla vrostl;
je s podivem, jak vedl svého koně,
ukován v jeden celek se svým statným
zvířetem. Překonal mé představy,
dřív než jsem vysnil přemety a kličky,
on už je provedl.

Laertes. Byl Normand'an?

Král. Normand'an.

Laertes. Jako jsem živ. Lamord.⁷⁹

Král. Nu ano, ten.

Laertes. Dobře ho znám; je vskutku ozdoba
a klenot svého národa.

Král. A ten mi právě o vás vyprávěl;
dával vám tak výtečné vysvědčení
ve výcviku a užívání zbraní
a zvláště v boji na kordy, že vzkřik,
že byl by k pohledání, kdo by s vámi
chtěl měřit se; prý tamní šermíři
ztrácejí ruch a ostrahu a zrak
v souboji s vámi. A tahleta zpráva
tak otrávila Hamletovu závist,
že nic si nepřál ani nežádal,
než abyste hned přišel ke hře s ním.
Nuže, a z toho –

Laertes. Co je z toho, kníže?

Král. Laerte, byl vám otec vskutku drahý?
Či jste jen jako malba bolesti,
tvář bez srdce?

---

⁷⁹ *Lamord* (Q2); *Lamound* (F).

Laertes. A proč to chcete vědět?

Král. Nemyslím, že jste otce neměl rád,
však vím, že láska počíná se v čase;
také mě přesvědčily zkušenosti,
že její blesk a oheň mírní čas.
V plameni lásky je přec také knot,
či oharek, jenž snaží se ji zničit;
nic nezůstane stále na výši;
dobrota, která příliš překypí,
zmírá v své hojnosti. Co chceme dělat,
dělejme, když to chcem; neb „chcem“ se mění,
má výkyvy a odklady jak mnohé,
dle jazyků a rukou, událostí;
pak je to „chcem“ jak marnotratný vzdech,
jenž zraní mírností. Však k naší věci.
Hamlet se vrací zpět; co podniknete,
abyste v činech byl syn svého otce,
ne v slovech?

Laertes. Podřežu mu hrdlo v chrámě!

Král. Necht' žádné místo neochrání vraha
a pomsta neměj hranic! Leč, můj hochu,
když to chceš provést, zdržuj se teď doma.
Až Hamlet vrátí se, zví, že jsi tady;
hned vychválíme mu tvé umění
a zdvojíme tu chválu, kterou dal
ti tamten Francouz; svedeme vás spolu
a vsadíme vám na hlavy; on, líný
a velkodušný a nic netušící,
si neprohlédne meče; takto snadno
jen s trochou obratnosti zvolíš si
meč neztupený a dovednou fíntou
mu oplatíš smrt otce.

Laertes. Udělám to!

A ještě k tomu napustím meč jedem!
Koupil jsem v dryáčnictví pomazání
tak smrtící, když vloží se doň nůž,
kde vnikne do krve, že vzácná náplast
z léčivých bylin, skrytých pod měsícem,
před smrtí nezachrání tvora, který
se jím jen škrábne; ponořím svůj meč
do toho jedu, a když ho jen zraním,
bude to jeho smrt.

Král. To promysleme,
jak čas a prostředky nám prospějí
k našemu cíli. Když náš úmysl
selže pro špatnou přípravu, pak lépe
bylo by nezačít. Proto náš plán
musí mít pozadí, jež vydrží,
když tohle selže. Tiše! Uvažujme –
vsadíme slavnostně na tvoji zručnost –
už to mám!

Když horké bojem přepadne vás žízeň –
proto se musíš naň tím více sápat –
a bude chtít se napít, připravím mu
pohár pro tento cíl, z něhož jen srknout –
když mine ho tvůj otrávený úder –
splněn náš plán! Co to? Jaký to hluk?

Vstoupí **Královna.**

Co je, má drahá královno?

Královna. Jeden žal stíhá druhý, tak jdou rychle.

Sestra se utopila, Laerte!

Laertes. Jak, utopila? Kde?

Královna. Tam nad potokem naklání se vrba
a zrcadlí své šedé listy v proudu;
tam uvíjela divné věnce z kopřiv,

narcisů, chudobek a pryskyřníků,
jimž bujní mládci přezdívalí hrubě,
však dívky zvou je prsty mrtvých mužů.
Když na převislé loubí chtěla věšet
svůj planý věnec, zrádná větev praskla,
ubohé trofeje a ona padly
do plačícího proudu. Chvíli nesly
ji jako vílu rozprostřené šaty;
tu zpívala si trosky starých písní,
jako by nevěděla o své zkáze
neb jako tvor, jenž zrodil se a patří
do toho živlu; avšak zanedlouho
přec šaty, ztěžklé napojením, strhly
tu ubožačku od dojemné písně
k blátivé smrti.

Laertes. Běda, utonula?

Královna. Ó, utonula, utonula!

Laertes. Ubohá Ofelie, máš dost vody,
proto si zakazují plakat; avšak
to je náš způsob; příroda má zvyky,
ať stud si říká, co chce; až⁸⁰ ty přejdou,
přestanu být jak žena. – Sbohem, kníže;
ohnivá slova má by chtěla planout,
to bláznovství je utopilo! *Odejde.*

Král. Pojd'me, Gertrudo!

Já pokusil se ztišit jeho vztek!

Však tohle, bojím se, ho zase zjitří;
a proto pojd'me! *Odejdou.*

[5.1]

*Vstoupí dva Hrobníci.*⁸¹

---

⁸⁰ *když* (F.N.); po významu je vhodnější spojka *až*.

⁸¹ V původních tiscích jsou postavy označeny jako *dva klauni* (*two Clownes*).

První hrobník. Má se po křesťansku pohřbít taková, co si šla sama říct o své spasení?

Druhý hrobník. Povídám ti, že má; a proto jí hezky vykopej hrob. Ohledavač si ji prohlédl a uznal, že se má pochovat po křesťansku.

První hrobník. To mi nejde do hlavy! Copak se šla utopit v sebeobraně?

Druhý hrobník. Tak se na tom aspoň usnesli.

První hrobník. Pak to bylo jistě se offendendo, v sebeobraně.

V tom je totiž tenhle háček: když se utopím naschvál, to argumentuje nějaký výkon, a každý výkon má tři části: nejdřív se něco začne konat, pak se to koná a pak se to dokonává; argumentálně se utopila naschvál.

Druhý hrobník. Ale poslouchej, kmocháčku Kopáčku –

První hrobník. Tak se podívej. Tuhle máš jako třeba vodu; a tuhle máš jako třeba člověka; když ten člověk jde do té vody a utopí se, tak jde, ať chce nebo nechce, na to dej pozor; ale když voda přijde k němu a utopí ho, pak se neutopil sám; argumentálně, není vinen svou smrtí a nezkrátil si sám život.

Druhý hrobník. A je to podle zákona?

První hrobník. Samozřejmě, podle zákona o ohledání mrtvol.

Druhý hrobník. Chceš vědět pravdu? Kdyby to nebyla šlechtična, byla by pohřbena bez křesťanského pohřbu.

První hrobník. No, pravdu díš; ale přece je člověku líto, že velcí páni mají větší výhodu, když se topí nebo pověsí než jejich bratři křesťané. Tak pojď s tou lopatou. Nejsou starší šlechtici než zahradníci, kopáči a hrobníci; pěstí povolání Adamovo.

Druhý hrobník. To Adam byl jako šlechtic?

První hrobník. První, který byl vyzbrojen pažemi.⁸²

---

⁸² *He was the first that euer bore Armes* (F); doslova *Byl první, co kdy nosil erb*. Jde o slovní hříčku; *arms* jsou *paže, zbraně* i *erb* (dnes *coat of arms*). Hrobníci parodují disputace při výkladu Písma: Adam obdělával zahradu, tedy musel kopat, tedy musel mít paže (bear arms), což je totéž jako mít erb, tedy byl šlechtic.

Druhý hrobník. Přece nebyl vyzbrojen.

První hrobník. Copak jsi pohan? Jak si vykládáš Písmo? Písmo říká, že Adam kopal; pak mohl kopat bez paží? – Ale dám ti jinou otázku; když mně pořádně neodpovíš, pak příznej –

Druhý hrobník. Tak do toho.

První hrobník. Kdo staví pevněji než zedník, loďař a tesař?

Druhý hrobník. Stavitel šibenic, protože jeho stavba přežije i tisíc nájemníků.

První hrobník. Tvůj vtip se mi líbí, na mou duši; šibenice dělá dobře;⁸³ ale jak dělá dobře? Dělá dobře těm, co dělají zle; ale ty děláš zle, když říkáš, že šibenice je stavěna pevněji než kostel; argumentálně, šibenice by ti udělala dobře. Tak znovu a zčerstva.

Druhý hrobník. Kdo staví pevněji než zedník, loďař a tesař?

První hrobník. Tak to pověz a máš fajrum.

Druhý hrobník. Hrome, teď bych to věděl.

První hrobník. Tak ven s tím.

Druhý hrobník. Teď už zas to nevím.

Vstoupí opodál Hamlet a Horacio.

První hrobník. Nelam si s tím už hlavu; hloupý osel nezrychlí krok, ať ho mlátíš, jak chceš; a když se tě někdo na to optá, řekni, že hrobník; domy, které staví, vydrží až do soudného dne. Zajdi do hospody a dones kapku kořalky.

[**První hrobník odejde.**]

(*Zpívá*) Když v mládí miloval jsem svět,
vše se mně hezké zdálo;
ty časy nevrátí se zpět,
ach, bylo jich tak málo.

Hamlet. Ten chlapík nemá představu o tom, co dělá; kope hrob, a zpívá!

---

⁸³ *the Gallows does well* (F). Nevrla je doslovný. Jde také o slovní hříčku; *do well* znamená jednak *být prospěšný, dělat dobře* a jednak *vyhovovat*. Hrobník svého pomocníka chválí a říká: *Máš vtip, to se mi líbí; šibenice by šla* (tedy je to správná odpověď na otázku).

Horacio. Zvyk mu to usnadnil.

Hamlet. Tak to bývá; čím méně ruka pracuje, tím jemnější má cit.

První hrobník (zpívá). Však stáří příkradlo se hned

a sevřelo mě v pěst;

a hodilo mě v jiný kraj,

tam má mi štěstí kvést! [*Vyhodí lebku.*]⁸⁴

Hamlet. Ta lebka měla jazyk a dovedla zpívat; jak to že s ní ten lotr pohazuje, jako by to byla čelist Kainova, který spáchal první vraždu? Mohla to být lebka státníková, s kterou narábí tento osel, ačkoli třeba mohla kdysi podvést Boha. Je to možné?

Horacio. Je to možné, princí.

Hamlet. Nebo nějakého dvořana, který dovedl říkat: „Dobrý den, milý princí! Jak se daří, milý princí?“ Mohl to být lord Tenaten, který chválí koně lorda Tohoatoho, protože chtěl, aby mu ho daroval. Může to být?

Horacio. Může, princí.

Hamlet. Ano, a teď náleží paní Červové; propadlá a políčkováná hrobníkovou lopatou. To je mi pěkná proměna, jen kdybychom měli schopnost to sledovat. Nezasloužily si ty kosti lepšího osudu, než aby se s nimi hrály kuželky? Mé kosti se děsí, když na to pomyslím.

První hrobník (zpívá). Lopata, krumpáč, lopata

a rubáš s příkrovem

a díra vrytá do bláta

budiž jí domovem. [*Vyhodí jinou lebku.*]

Hamlet. Tu je jiná. Proč by to nemohla být lebka advokáta? Kde jsou teď jeho klausule, jeho vytáčky, jeho případy, jeho lhůty a jeho kličky? Jak to že to trpí, že tento hrubý chasník ho mlátí špinavou lopatou po hlavě a nehrozí mu žalobou pro ublížení na těle? Hola! Tenhle chlapík mohl být před časem velký čachrář s pozemky, se svými hypotékami, úrokovými sazbami, kupními

---

⁸⁴ V F a Q2 poznámka není; v Q1 je *he throws vp a shouel*, tedy *vyhodí lopatu*.

smlouvami, dvojitými zárukami, rekursy; to je účet jeho účtů, rekurs na jeho rekursy, že bláto zaúčtuje na účet jeho lebky? Nemohou mu jeho ručitelé zaručit víc zisku a k tomu dvojitého než šířku a délku mezi dvěma kontrakty? Sotva listiny o jeho pozemcích by měly dost místa v této schránce, a přece musí stačit jejich majiteli? Nu?

Horacio. Musí, a ani čárku víc, princi.

Hamlet. Nedělá se pergamen z ovčích kůží?

Horacio. Ano, princi, také z telecích.

Hamlet. Ovce a telata hledají zde v tomto své záruky. Chtěl bych si promluvit s tím chlapíkem. – Čí je to hrob, pane?

První hrobník. Můj, pane.

(*Píseň*) – a díra vrytá do bláta
budiž jí domovem.

Hamlet. Opravdu věřím, že je tvůj, když v něm ležíš.

První hrobník. Vy ležíte venku, pane, proto není váš; já v něm neležím, a přece je můj.

Hamlet. Ty lžeš, že jsi v něm, a říkáš, že je tvůj; je pro mrtvého, ne pro živého, proto lžeš.

První hrobník. Je to živá lež, pane, a chce jít ode mne k vám.

Hamlet. Pro kterého muže to kopeš?

První hrobník. Pro žádného muže, pane.

Hamlet. Tak pro kterou ženu?

První hrobník. Také pro žádnou.

Hamlet. Tak kdo se tu má pohřbít?

První hrobník. Jedna, která byla ženou; ale teď, Bůh jí dej nebe, je mrtva.

Hamlet. Ten chlap je řízný; musíme s ním mluvit podle předpisů, nebo nás udolá dvojsmysly. Opravdu, Horacio, v posledních třech letech jsem to pozoroval; náš věk se tak přiostril, že sedlák šlape dvořanovi na paty a skřípne ho. – Jak dlouho jsi již hrobníkem?

První hrobník. Ze všech dnů v roce přišel jsem k tomu v ten den, kdy nebožtík král Hamlet porazil Fortinbrase.

Hamlet. Jak je to dlouho?

První hrobník. Vy to nevíte? Každý blázen vám to řekne. Bylo to zrovna v ten den, kdy se narodil mladý Hamlet; ten, co se zbláznil a poslali ho do Anglie.

Hamlet. A tak! A proč ho poslali do Anglie?

První hrobník. No, právě proto, že se zbláznil; tam se má uzdravit; a když ne, tam to nic nevadí.

Hamlet. Proč?

První hrobník. Tam to na něm nebude vidět, protože lidé jsou tam zrovna takoví blázni jak on.

Hamlet. A jak se zbláznil?

První hrobník. Říká se, že nějak podivně.

Hamlet. Jak to podivně?

První hrobník. No, zrovna tím, že přišel o rozum.

Hamlet. Na jakém základě?

První hrobník. Na základě dánském. Jsem zde hrobníkem třicet let, už od chlapectví.

Hamlet. Jak dlouho leží člověk v zemi, než shnije?

První hrobník. Na mou duši, když neshnije již zaživa – jako dnes vidíme mnoho veselých živých mrtvol, které se rozpadnou již na lopatě – vydrží nějakých osm až devět let; koželuh vydrží devět let.

Hamlet. A proč ten víc než druhý?

První hrobník. Proto, pane, že má kůži vydělanou svým povoláním, takže dlouho nepropustí vodu, a voda je zatraceně prožluklý ničitel vašeho těla. – Zde je lebka, která ležela v zemi tři a dvacet let.

Hamlet. Čí byla?

První hrobník. Byl to zpropadený šantala; komu myslíte, že patřila?

Hamlet. Opravdu nevím.

První hrobník. Mor na tu ztřeštěnou šelmu! Jednou mi nalil láhev rýnského na hlavu. Tahleta lebka, pane, tahle lebka, pane, patřila Yorikovi, královu šašku.

Hamlet. Tahle?

První hrobník. Právě ta.

Hamlet. Dej sem, ať se podívám! Běda, chudák Yorik! – Znal jsem ho, Horacio; nesmírně žertovný chlapík s vynikající fantazií; tisíckrát mě nosil na ramenou; a teď, jak příšerné je si to představit! Svírá mi to hrdlo! Zde visely ty rty, které jsem nevím kolikrát zlíbal. Kde jsou teď tvé špičky? Tvé skoky? Tvé popěvky? Tvé výbuchy veselosti, při nichž celý stůl vypukl v smích? Nikdo tu, kdo by se zasmál tvým posuňkům? Všichni odpadli? Jdi teď do komnaty mé paní a řekni jí, když si na prst silně maluje obličej, že nakonec dojde k tomu obličej; hled' ji tím rozesmát! Prosím tě, Horacio, řekni mi jednu věc.

Horacio. Co je to, princi?

Hamlet. Myslíš, že Alexander vypadal v zemi zrovna tak?

Horacio. Zrovna tak.

Hamlet. A také tak páchl? Fuj!

Horacio. Zrovna tak, princi.

Hamlet. Jak nízké je naše určení, Horacio! Proč by nemohla představa sledovat vznešený prach Alexandrův, jak ucpe díru v sudu?

Horacio. Tak věci posuzovat bylo by je posuzovat trochu přísně.

Hamlet. Ani v nejmenším. Mohli bychom to sledovat s přiměřenou skromností a nechat se vést pravděpodobností; třeba takto; Alexander zemřel, Alexander byl pohřben, Alexander se změnil v prach; prach je země; ze země děláme maznici; a proč tedy tou maznicí, v kterou byl on proměněn, bychom nemohli ucpat pivní sud?

„Všemocný Caesar změněn v hlínu,
možná před větrem ucpal skulinu;
ó, že ta země, která světu vládla,

ucpala zed', by v zimě nevychladla!“

Však tiše, tiše, stranou; jde sem král!

Vstoupí Král, Královna, Laertes, Kněz a doprovod s rakví.

Královna, dvůr; za kým to jdou, že má

tak nuzné obřady? To znamená,

že mrtvý, za nímž jdou, si v zoufalosti

na život sáhl; někdo ze šlechty.

Počkejme chvíli, pozorujme.

Laertes. Což další obřady?

Hamlet. Tot' Laertes,

vznešený mladík; dávej pozor.

Laertes. Což další obřady?

Kněz. Obřad jsme prodloužili, jak nám bylo

to určeno; smrt měla pochybnou:

a kdyby z vyšších míst nepřišel příkaz,

lehla by v zemi neposvěcenou

do hlasu trub; a místo modliteb

oblázky, střepy, štěrk by na ni padly,

zde však se kupí věnce panenské,

dívčí květ zdobí hrob a vyzvánějí

jí zvony k pohřbu.

Laertes. Víc toho nesmí být?

Kněz. Víc nesmí být!

Památku mrtvých bychom znesvětili,

kdybychom pěli rekviem a chóry,

jak v míru zemřelým.

Laertes. Dejte ji v zem:

z krásného, neposkvrněného těla,

fialky vzrostou; říkám, drsný kněže,

nebeský anděl bude moje sestra,

ty budeš výt.

Hamlet. Co, krásná Ofelie?

Královna [*strouc květiny*].

Pro sladkou sladké: sbohem! Doufala jsem,
že budeš ženou mého Hamleta,
svatební lože že ti budu zdobit,
má dívko, ne tvůj hrob.

Laertes. Ó, třikrát běda,
desetkrát třikrát stihni toho hlavu,
jenž zrůdným činem šlechtnou tvou mysl
od tebe odňal! – Zadržte tu hlínu,
než ještě jednou ji v náručí pojmu. *Skočí do hrobu.*
Házejte prach na živého i mrtvou,
až z hlubiny té navršíte horu,
jež předčí Pelion a božskou hlavu
modrého Olympu!

Hamlet. Kdo vysoko tak
plá se svým žalem? A výrazem strasti
zapřísahá a staví bludné hvězdy
a zžaslé posluchače; to jsem já,
Hamlet a Dán! *Skočí dovnitř za Laertem.*⁸⁵

Laertes. Čert vezmi tvoji duši!⁸⁶

Hamlet. Ty nemodlíš se dobře!
Prosím tě, dej ty prsty z mého hrdla!
Ač nejsem příliš překotný a prudký,
přec ukrývá se ve mně nebezpečí,
radím ti se ho chránit! Pryč s tou rukou!

Král. Rozdělte je!

Královna. Hamlete, Hamlete!

Všichni. Pánové!

Horacio. Drahý princí, buďte klidný!

---

⁸⁵ *Hamlet leaps in after Leartes* (sic) (Q1). V Q2 a F poznámka není.

⁸⁶ Ve většině vydání Hamlet *skočí taky do hrobu a potýká se s Laertem*. Takto akci samozřejmě domysleli pozdější editoři.

Hamlet. Budu se potýkat s ním o tu věc tak dlouho, dokud neklesnou mi víčka.

Královna. Synu, o jakou věc?

Hamlet. Já miloval jsem Ofelii; třicet tisíc bratrů nemůže celým obsahem své lásky předčit můj souhrn. – Co učiníš pro ni?

Král. Ó, Laerte, je šílený!

Královna. Proboha, ušetřte ho!

Hamlet. K čertu, jen ukaž, co chceš dělat! Plakat?

Bojovat? Postit se? Či roztrhat se?

Chceš ocet pít? Či pozřít krokodýla?

To sved bych taky. Přicházíš sem brečet?

Tu navzdory mně skáčeš do hrobu?

Dej se s ní pohřbít, učiním to taky;

žvaníš-li o horách, necht' pokryjí nás

na miliony sáhů, až se příkrov,

zvedna svůj vrchol k žhavým horizontům,

vyrovná zemské ose! Chceš se chlubit?

To taky svedu!

Královna. Čiré šílenství;

ten záchvat chytne ho jen na chvíli

a pak, tak klidný jako holubička,

když vysedí svůj párek zlatých mlád'at,

v poklidu sklopí křídla.

Hamlet. Slyšte, pane,

z jakého důvodu mě napadáte?

Měl jsem vás vždycky rád; však o to nejde;

ať co chce, Herkules svým činem zdrtí,

kočka dál přede, ohonem pes vrtí. *Odejde.*

Král. Prosím vás, Horacio, jděte za ním. **Horacio** *odejde.*

[*K Laertovi*] Necht' povzbudí vás včerejší náš hovor;

věc dospěla již k svému vrcholu. –

Na syna dohlédni, má Gertrudo. –
Ozdobte hrob ten živým pomníkem;
snad brzy dočkáme se klidných chvil;
zatím však trpělivost buď náš cíl! *Odejdou.*

[5.2]

Vstoupí Hamlet a Horacio.

Hamlet. Již o tom dost. A nyní k dalším věcem.

Vzpomínáš si, co vše se tehdy sběhlo?

Horacio. Vzpomínám, drahý princi.

Hamlet. V srdci svém o něco jsem zápasil,
proto jsem nespál. Bylo mi, že ležím
hůře než buřič v okovech. Tu náhle –
chvála buď za tu náhlost! – rozuměj mi,
nemoudrost často poslouží nám dobře,
když selžou vážné plány; z toho plyne,
že Prozřetelnost řídí naše kroky,
i když ji popíráme.

Horacio. To je jisté.

Hamlet. Vyšel jsem z kajuty, jen přes sebe
svůj námořnický plášť; ve tmě jsem tápal
po tom, co hledal jsem, až jsem to našel,
ten svazek spisů, a pak jsem se vrátil
zas do své kajuty; tím osmělen,
můj strach se zprostil mravů; otevřel jsem
jich velký příkaz; zhlédl jsem, Horacio,
královskou lotrovinu! Přímý rozkaz –
zdůvodněn rozličnými rozumy,
prý k blahu Dánska a též Anglie,
v čemž život můj je strašidelný bubák –
by, až to přečtou, bez váhání, ba
ni tolik, co by nabrousili meč,
mně st'ali hlavu.

Horacio. Co, je tohle možné?

Hamlet. Ve vhodný čas si přečti zde ten příkaz.

Chceš slyšet však, jak dál jsem pokračoval?

Horacio. Prosím vás o to.

Hamlet. Obklíčen ze všech stran tím bídáctvím –

dřív než jsem mohl soustředit svou mysl,

již začla pracovat – tak jsem si sedl,

vymyslel nový příkaz, krásně napsal.

Kdysi jsem podcenil, jak velcí páni,

úhledné písmo a se vynasnažil

je zapomenout; teď mi prokázalo

rytířskou službu. Chcešlipak teď vědět,

co jsem tam napsal?

Horacio. Ano, drahý pane.

Hamlet. Od krále jsem je vážně zapřísahal –

při lenní povinnosti Anglie,

při lásce, jež by měla kvést jak palma,

při věnci, jenž by měl vždy zdobit mír

a korunovat jejich přátelství

a víc takových velkohubých žvástů –

aby, až shlédnou to a přečtou obsah,

bez rozmýšlení ty, co přinesly to,

vydali náhlé smrti, bez zpovědi

a svátostí.

Horacio. Jak jste to zapečetil?

Hamlet. I v tom mi nebe dobře posloužilo.

Otcovu pečeť měl jsem v tobolce,

jež měla otisk dánské pečetě;

zabalil jsem jej stejně jak ten druhý,

podepsal, zapečetil, zas tam dal,

že nepoznali změnu. Příští den

došlo k té bitvě námořní a dále,

co následovalo, to vše již víš.

Horacio. Tak Rosenkrantz a Guildenstern jsou v pánu?

Hamlet. Ti přece chopili se toho z lásky;
nemám z nich svědomí; neb ten svůj pád⁸⁷
si zavinili vlastním záměrem.

Je zlé, když nižší povahy se střetnou
s dopadem a vztekem roznícených mečů
velikých soupeřů.

Horacio. Jaký to král!

Hamlet. Kdo jiný, myslíš, že mě zaměstnává –
kdo zabil krále, zneuctil mou matku,
vplížil se mezi volbu a mou touhu,
udici hodil na můj vlastní život
tak zákeřně – což není zcela vhodné,
abych s ním zúčtoval? A zatracení hodné,
aby ta rakovina páchala
nadále zle na naší osobě?

Horacio. Musí přec brzy zvědět z Anglie,
jak dopadly ty jeho záměry.

Hamlet. Bude to brzy; mezičas je můj;
tu, jedním slovem, jde o lidský život.
Lituji, milý Horacio, že jsem
se vůči Laertu tak zapomněl,
neboť ta moje věc se obrazí
i v jeho věci; velmi si ho cením,
avšak když chvástal se svým žalem, z toho
jsem se tak vztekl.

Horacio. Tiše! Kdo tu jde?

*Vstoupí mladý Osrik.*⁸⁸

Osrik. Vítejte, Výsosti, opět u nás v Dánsku.

Hamlet. Ponížený dík, pane. – Prosím tě, co je to za komára?

Horacio. Nevím, princi.

---

⁸⁷ *defeat* (Q2, *porážka, prohra*); *debate* (F, *spor*).

⁸⁸ *Enter a Courtier* (Q2); *Vstoupí dvořan*.

Hamlet. Tím líp pro tvou spásu, protože znát ho je neřest. Má mnoho pozemků a úrodných; nechť zvíře je vládcem zvířat a nechť má žlab blízko královy sýpky; je to kavka; ale, jak říkám, nadán velkým množstvím hnoje.

Osrik. Dražený princi, až bude mít Vaše Výsost trochu času, přednesl bych vám nějaký vzkaz od Jeho Veličenstva.

Hamlet. Vyslechnu to, pane, s veškerou duševní horlivostí. Dejte si klobouk na hlavu, tam patří.

Osrik. Děkuji, Vaše Výsosti, je velmi horko.

Hamlet. Věřte mi, je velmi chladno; je severní vítr.

Osrik. Opravdu, princi, je neobyčejně chladno.

Hamlet. Ale přece se mi zdá, že je velmi dusno a horko, aspoň pro mé rozpoložení –

Osrik. Mimořádně, princi; je velmi dusno, nemohu ani říci jak. Jeho Veličenstvo, princi, mi uložilo vám oznámit, že vsadil velkou částku na vaši hlavu. A nyní jde o to –

Hamlet. Prosím vás, nezapomeňte –⁸⁹

Osrik. Samozřejmě, pro mé pohodlí, samozřejmě. – Princi, nedávno přišel ke dvoru Laertes; věřte mi, dokonalý šlechtic, vynikajících vlastností, výborný společník a zářivého zevnějšku; vskutku, abych o něm mluvil s citem, je právě eso ve svém okruhu, neboť v něm naleznete souhrn předností, které si jen šlechtic může přát.

Hamlet. Pane, jeho vyobrazení neutrpělo vaším líčením, ačkoli vím, že by paměť dostala závrat', kdyby ho chtěla co nejpodrobněji rozebrat na části; a přece by to byla jen syrovina v poměru k jeho prudkému vzletu. Ale, abychom ho co nejpravdivěji vychválili, mám ho za ducha velkého dosahu; jeho schopnosti za tak cenné a vzácné, že po pravdě řečeno, jen zrcadlo je dovede vyjádřit, a kdo by ho chtěl následovat, nebyl by víc než pouhý stín.

Osrik. Vaše Výsost ho líčí zcela neomylně.

---

⁸⁹ Tradičně se sem vkládá editorská poznámka *Nutí ho, aby si nasadil klobouk.*

Hamlet. Nu a čeho se to týče, pane? Proč se svým hrubým dechem dotýkáme tohoto šlechtice?

Osrik. Princi?

Horacio. Nelze se domluvit v jiném jazyku? Vy to dovedete, pane.

Hamlet. Co znamená jmenování tohoto šlechtice?

Osrik. Laerta?

Horacio. Má již prázdný měšec; docela se už vydal ze svých zlatých slov.

Hamlet. O něm, pane.

Osrik. Víím, že vám není neznámo –

Hamlet. Kéž byste to věděl! Ale na mou duši, kdybyste to věděl, příliš by mne to nedoporučilo! – Tak dále, pane.

Osrik. Není vám neznámo, jak dokonalý je Laertes –

Hamlet. Nesmím se tím chlubit, ledaže bych se chtěl měřit s jeho dokonalostí; ale znát jiného příliš dobře by bylo znát sám sebe.

Osrik. Myslím, princi, co se týče ovládání zbraní; ale podle výtečnosti, která se mu přičítá, nemá sobě rovného.

Hamlet. Co je jeho zbraň?

Osrik. Meč a dýka.

Hamlet. To jsou ovšem dvě zbraně; ale dále.

Osrik. Král, princi, vsadil na něho šest berberských hřebců; proti čemuž on se zavázal, jak slyším, šesti francouzskými rapíry s příslušenstvím, jako pás, závěs a tak dále. Tři z těch souprav jsou opravdu nad jakoukoli představu, přizpůsobené rukojetím, velmi ozdobné soupravy ve vkusném provedení.

Hamlet. Co jsou to soupravy?

Horacio. Věděl jsem, že musíte spolknout jeho okrajové poznámky, než se dostanete ke konci.

Osrik. Soupravy, princi, jsou závěsy.

Hamlet. Výraz by byl bližší věci, kdybychom mohli mít po boku kanony; ale zatím ať to jsou závěsy. Ale k věci; šest berberských hřebců proti šesti francouzským rapírům a třem vkusným

soupravám; tomu říkám francouzská sázka proti dánské. A proč se tím zavázali, jak říkáte?

Osrik. Král se vsadil, princi, že z dvanácti oboustranných zásahů nedosáhne Laertes více než tři bodů; vsadil dvanáct proti devíti; a mohlo by dojít k okamžitému utkání, kdyby Vaše Výsost dala kladnou odpověď.

Hamlet. A co když odpovím, že ne?

Osrik. Míním, princi, kdybyste se postavil k utkání.

Hamlet. Pane, budu se zde v síni procházet; dovolí-li Jeho Veličenstvo, strávím zde chvíli oddechem; nechť se donesou rapíry; bude-li ten šlechtic svolný a král setrvá na svém úmyslu, vyhraji pro něho, co budu moci; když ne, pak nezískám než svou hanbu a jistý počet zásahů.

Osrik. Mám to takto oznámit?

Hamlet. V tom smyslu, pane, s okrášleními podle vlastní volby.

Osrik. Má oddanost se klaní Vaší Výsosti! *Odejde.*

Hamlet. A má vaší, a má vaší! – Udělal by dobře, kdyby se sám doporučil; jinak není jazyka, který by to spáchal.

Horacio. Tahle čejka ulétla se skořápkou na hlavě.

Hamlet. Dvořil se prsům, než z nich sál. Takto on – a mnozí jiní, téhož druhu, které zbožňuje náš nicotný věk – přejímá jen ohlas času a vnější obrys rozmluvy; něco na způsob zkvašené směsi, která se proplétá nejpitomějšími a sítem propadlými⁹⁰ úsudky; ale když jsou vystaveny zkoušce, bubliny prasknou.

Vstoupí Pán.

Pán. Můj princi, Jeho Veličenstvo se dalo vám odporučit mladým Osrikem, který mu sdělil, že čekáte zde v sále. Posílá mne, abych se otázel, jste-li ochoten se utkat s Laertem, nebo potřebujete-li delší doby k přípravě.

---

⁹⁰ *fand* (*fanned*, provívaný) je ediční korekce; *fond* (F, pošetilý); *prophane* (Q2, rouhavý, necudný, světský).

Hamlet. Trvám na svém úmyslu, který se řídí královským přáním; když se mu to hodí, jsem připraven; teď nebo někdy jindy, budu-li stejně dobře naložen.

Pán. Král a královna jsou na cestě sem.

Hamlet. Velmi vhod.

Pán. Královna si přeje, abyste přátelsky promluvil s Laertem, než se utkáte.

Hamlet. Rada je dobrá. **Pán** odejde.

Horacio. Prohrajete sázku, princí.

Hamlet. Ani ne, co odešel do Francie, stále jsem se cvičil; při náskoku, který mi dává, vyhraji. Ale nedovedeš si představit, jak těžko je mně u srdce; ale to nevadí.

Horacio. Nu, milý princí –

Hamlet. Je to jen bláhovost; jen něco jako předtucha, která by snad poděsila ženskou.

Horacio. Necítíte-li se dobře, poddejte se tomu; počkám zde, až přijdou, a řeknu jim, že je vám nevolno.

Hamlet. Ani zdání; pohrdám předtuchami; ani vrabec nepadne ze střechy bez vůle Prozřetelnosti. Bude-li to teď, nebude to později; nebude-li to později, bude to teď; a nebude-li to teď, někdy to přece bude; být připraven je vše. Když nikdo neví, co opouští, co na tom, opustí-li to předčasně? Ale – nechme toho.

Vstoupí Král, Královna, Laertes a páni, a doprovod s meči, rukavicemi, stolem a flakóny s vínem na něm.

Král. Hamlete, přijmi ode mne tu ruku.

[*Král vloží ruku Laertovu do ruky Hamletovy.*]

Hamlet. Promiňte, pane; ukřivdil jsem vám; odpusťte mi při šlechtické své cti.

Ten kruh zde ví a vy jste jistě slyšel, že postižen jsem těžkým rozrušením.

Co učinil jsem, co se vaší cti, osoby, postavení drsně dotklo, to prohlašuji zde za šílenství.

Laerta Hamlet urazil? Ne Hamlet,
když Hamlet od sebe je odloučen,
jsa bez sebe nezranil Laerta,
Hamlet je prost, Hamlet to popírá.
A kdo to spáchal? Jeho šílenství;
pak Hamlet je ta uražená strana;
vždyť chudák Hamlet v šílenství má soka.
Nuž, pane, před těmito svědky,
zprost'te mě ve své velkomyslnosti,
aspoň, že nezamýšlel jsem nic zlého,
jen že jsem přes dům vystřelil svůj šíp
a zranil bratra.

Laertes. V nitru jsem s tím svolný,
ač to v té věci nejvíc pobádalo
mě k pomstě. Pokud jde však o čest, stavím
se stranou, nechci přiklonit se k smíru,
nežli kruh starších, ve cti znalých mužů,
zde rozhodne a navrhne mi smír,
jenž očistí mé jméno. Zatím však
nabídku lásky přijímám co lásku
bez urážky.

Hamlet. Já jsem s tím srozuměn;
ochotně utkám se o sázku bratra. –
Dejte nám meče.

Laertes. Hej, též jeden pro mne.

Hamlet. Jsem pláštík,⁹¹ Laerte; mou nedovednost
váš styl jak hvězda v nejtemnější noci
přezáří ohněm.

---

⁹¹ *Ile be your foile* (F). *Foil* má několik významů: (1) *fólie, pozadí, protějšek* nebo také *pláštík*, používaný jako podklad pro šperk pro jeho zvýraznění. (V tomto významu to používá Hamlet, tedy *Budu vaše pozadí [proti kterému vaše umění vynikne]*; srovnej následující větu.) (2) *fleret, končír*. (3) *porážka, záhuba*. V Hamletově replice se spojují – zdá se – všechny tři významové skupiny. Zejména důležitý je význam třetí, předzvěst

Laertes. Jsem vám k smíchu, pane?

Hamlet. Ne, ne, při této ruce.

Král. Meče sem, Osriku; vy znáte sázku, synovče Hamlete?

Hamlet. Dobře, můj kníže;
na horší vsadila však Vaše Výsost.

Král. Nebojím se; vždyť oba jsem vás viděl.

On jako lepší dal vám něco napřed. *Připravují se k souboji.*

Laertes. Ten je mně těžký, podejte mi jiný.

Hamlet. Mně hodí se; jsou meče stejně dlouhé?

Osrik. Jistě, můj drahý pane.

Král. Poháry s vínem postavte sem na stůl. –

Když první bod či druhý získá Hamlet

neb uspěje při třetí výměně,

nechť skupina děl vypálí mu salvu;

na zdraví připije král Hamletu

a do poháru hodí perlu, která

je vzácnější než koruny čtyř králů,

co vládli v Dánsku. Dejte mi ten pohár;

nechť tympán promluví teď k polnici

a polnice ke kanonýrům venku,

kanony k nebesům a nebe k zemi:

„Hamletu připíjí teď král!“ – Tak, pojd’te!

Vy, soudcové, teď dejte dobrý pozor. *Mezitím se troubí.*

Hamlet. Tak pojd’te, pane.

Laertes. Tak pojd’te, princi. *Souboj.*

Hamlet. Jeden bod.

Laertes. Ne.

Hamlet. Soudce!

Osrik. Zásah, zřejmý zásah. *Buben, trumpety a výstřel.*

Laertes. Dobrá; dále.

Laertovy smrti, tedy *Budu vaše záhuba*. Jako možné řešení, které spojuje první význam s třetím, se nabízí *Jsem váš stín*.

Král. Stůj! Nápoj sem! Hamlete, tu máš perlu;
na tvoje zdraví! – Podejte mu pohár!

Polnice; salva z děl.

Hamlet. Napřed to skončím. – Odložte to stranou.

Pojď! Druhý zásah! Co ty na to?

Laertes. Váš zásah přiznávám.

Král. Syn vyhraje.

Královna. Je tučný, bez dechu. –

Utři si, Hamlete, mým šátkem čelo.

Královna připíjí ti, Hamlete! *Pije.*

Hamlet. Má paní –

Král. Nepij, Gertrudo!

Královna. Budu pít, pane; omluvte mne, prosím.

Král [*stranou*]. V tom poháru je jed! Teď je už pozdě!

Hamlet. Nesmím teď pít, má paní; snad až potom.

Královna. Dovol, bych otřela ti tvář.

Laertes. Teď zasáhnu ho, kníže!

Král. Nemyslím.

Laertes [*stranou*]. Však skoro proti svému svědomí.

Hamlet. Laerte, do třetice; jen si hraješ;

vrhni se na mne s větší bojovností;

bojím se, že si ze mě děláš smích.

Laertes. To říkáte? Tak pojd'te!

Osrik. Nic, nic, na žádné straně nic.

Laertes. Tak teď to máte!

V boji si vymění meče. Oba jsou raněni [otráveným hrotem.]⁹²

Královna. Dost! Jsou rozběsněni!

Hamlet. Tak znova pojd'! *Královna klesne.*

Osrik. Hle, co je s královnou?

---

⁹² Editoři doplňují poznámku *Laertes zraní Hamleta; v zápalu boje vymění si meče a Hamlet zraní Laerta*. V Q1 je znění následující: *They catch one anothers Rapiers, and both are wounded. Leartes falles downe, tedy Oba se zmocní rapíru toho druhého a oba se zraní. Leartes (sic) padne.*

Horacio. Na obou stranách krev. – Jak je vám, princí?

Osrik. Jak je vám, Laerte?

Laertes. Osriku, jako sluče v osidlech;
jsem spravedlivě zabit vlastní zradou.

Hamlet. Co s královnou?

Král. Omdlela, vidouc krev.

Královna. Ne, nápoj, nápoj; drahý Hamlete!

Nápoj, ten nápoj; já jsem otrávena. *Zemře.*

Hamlet. Lotrovství! – Rychle, zavřete ty dveře! [*Odejde Osrik.*]

Zrada! Kde vězí on?

Laertes. Hamlete, zde; jsi zabit, Hamlete!

Na světě není pro tě léku; nemáš
v sobě než půl hodiny života;
v ruce své svíráš zákeřný ten nástroj,
zostřený, otrávený; podlý záměr
stihl též mne; hle, ležím zde a nikdy
již nevstanu. Tvá matka otrávena;
nemohu dál. Král, král je vinen!

Hamlet. Hrot

též otráven? – Nuže, jede, pokračuj! *Poraní Krále.*

Všichni. Zrada, zrada!

Král. Pomozte, přátelé; vždyť jsem jen raněn.

Hamlet. Ty krvesmilný vrahu, zrádný Dáne,

vypij ten nápoj! Je tam tvoje perla?

Jdi za matkou! **Král** *zemře.*

Laertes. Spravedlivý trest!

A jedem, který sám si připravil. –

Odpusťme si, šlechetný Hamlete;

ty nejsi vinen smrtí mou a otce;

já nejsem vinen tvou! *Zemře.*

Hamlet. Odpusť ti nebe!

Jdu za tebou! – Jsem mrtev, Horacio!

Ubohá královno, buď také sbohem!

Kdož blednete a třesete se nad tím,
jste pouze němí svědkové těch dějů;
kdybych měl kdy – však přísný strážce, smrt,
zavírá rychle – ó, jak já bych mluvil –
však budiž tak. – Jsem mrtev, Horacio;
ty žiješ, vylič pravdivě můj případ,
těm, co to nevědí.

Horacio. Nevěřte tomu;
jsem spíše starý Říman nežli Dán;
v poháru něco zbylo.

Hamlet. Jsi-li muž,
dej mi ten pohár. Patří mně, u nebe!
Bože!⁹³ Jak zvrhlé jméno zůstalo by
tu po mně, kdybys to vše nevysvětlil!
Když do srdce mě pojmulš, na chvíli
zbav se své zbožnosti, abys v bolu
v tom drsném světě vyličil svým dechem
můj příběh. – *Za scénou se ozývá pochod a hluk.*
Jaký válečnický hluk?

Vstoupí Osrik.

Osrik. Fortinbras vítězně se vrací z Polska
a válečnický zdraví vyslance
k nám z Anglie.

Hamlet. Umírám, Horacio:
mocný jed rychle ovládá mi mysl;
zpráv z Anglie se víc už nedočkám;
však předvídám, že volba připadne
na Fortinbrase; má můj mroucí hlas;
sděl mu i s okolnostmi vše to,
co se tu stalo. – Zbývá – mlčení! *Zemře.*

---

⁹³ *god* (Q2, *bůh*); *good* (F, *dobrý, dobře*); *fie* (Q1, *fuj, hanba*).

Horacio. Vznešené srdce puká; sbohem, princí:

necht' zkonejší tě křídla andělská! –

Proč blíží se ty bubny?

Vstoupí Fortinbras a angličtí vyslanci, s bubnem, prapory a doprovodem.

Fortinbras. Jaký to pohled?

Horacio.

Co zde chcete vidět?

Když žal ne, div ne, nechte hledání.

Fortinbras. Po vraždách řve ta spousta! Pyšná smrti!

Jaké to hody pro tvé věčné sídlo,

že tolik princů jednou ranou v krvi

jsi zkosila?

Vyslanec. Jak příšerný to pohled!

Anglické zprávy přicházejí pozdě;

uši jsou bez citu, jež měly slyšet,

že jeho rozkazy jsou splněny,

že Rosenkrantz a Guildenstern jsou mrtvi.

Od koho zvíme dík?

Horacio.

Ne z jeho úst,

i kdyby živ byl, by vám poděkoval;

nevydal rozkaz k jejich usmrcení.

Však když tak rychle po krvavé spoušti –

vy z polských válek a vy z Anglie –

jste přišli sem, teď rozkažte, by těla

vysoko na marách se vystavila;

světu, jenž neví nic, necht' říci smím,

jak k tomu všemu došlo; uslyšíte

o chlípných, krvavých a zrudných činech,

náhodných úsudcích a slepých vraždách,

a smrtích násilných a úmyslných,

a naopak jak nezdařené plány

na hlavy padly původcům; to vše

po pravdě řeknu.

Fortinbras. Toužíme to slyšet,
pozvěte proto starší k slyšení.
Já s bolestí své štěstí objímám;
mám staré právo na to království
a ujímám se svého nároku.

Horacio. O tomto též mám důvod promluvit,
a to z těch úst, jež přesvědčí jich více;
nechť se to však hned vykoná, vždyť lid
je vzrušen, než víc omylů a křivd
a škod se stane.

Fortinbras. Čtyři kapitáni
ponesou Hamleta jak vojáka;
byl by se jistě, kdyby k tomu dospěl,
osvědčil královsky; a v průvodu
vojenská hudba, válečnický obřad
nechť hlasitě zaň promluví.
Zvedněte těla; přísluší spíš poli
pohled jak ten, zde však z něj srdce bolí!
Nechť vojsko střílí!

Všichni odcházejí v pochodu; pak je vypálena salva z děl.

KONEC.